

SAN MARCOS

Juan Daabáni ã bohé jwíhat

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Weém, Marcos, nin tólihjĩh Dios wũúh Jesu-cristo, ded pah ã chãjatjidih, ãih túini doonádihbut wã naóh daácna caá. Juan Daabáni ded pah ã chãjat pínahdih Dios naáwátidih naóh yapani Isaíasji ãt daacáp tajĩ. Páant ã niij daacátji pahjeh tih Jesúih túini dooná ãt jwíhip tajĩ.

² Nin pah Malaquíás, Isaíasjĩh ãt niij daacáp tajĩ: “Ã wũúhdih Dios nin pah ã niijná caá: ‘Ma jãtih meemdĩh naóh waóhni pínahdih wã wah-bipna caá.

³ Caán naóh waóhni pínah mũú wihcapboó nin pah ã niij ñaac bohébipna caá: “Jwĩ Maáh ã jũúwát pínah jãtih ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh túut nũumní, caandĩh ñi túi páñaá”, ã niijbípna caá’, ã wũúhdih Dios ã niijná caá”, ãt niij daacáp tajĩ. *(Mal 3.1; Is 40.3)*

⁴ Juan Daabáni Isaíaswã ã niij daacátji pah mũú wihcapboó jumna, nin pah cáacwãdih ãt niij naóh bohénap wut jĩ: “Ñi yéej chãjatdih cádahnit, túiniboodĩh ñi túut nũumú. Pánih túut nũumní, ñi daabáát túutá. Páant ñi chãjachah ennit, Dios ñi yéejatdih ã yohbipna caá”, ãt niijip wut jĩ. ⁵ Nihat Judea baácidih moón, Jerusalén tãtchidih moonbút caandĩh joyát túut niijná, ã pebhna ãt juibínap wut jĩ. Pánih joinít, Diosdih ã yéejatdih ã naáwáchah, Juan Jordán mũjboó queétdih ãt daabánap wut jĩ.

⁶ Juaníh yégueh chóo camello wāt jumni nuñáp yoócjĩh nóomnit, ĩ yacni chóo wāt jĩ. Āih juyáát tōp momo jiwí chóo tōp wāt jĩ. Wūác joowādhíh jeémpnit, belo macdihbūt āpĩ déebep wāt jĩ.* ⁷ Juan cāacwādhíh bohéna, nin pah āpĩ niúj naáwáp wāt jĩ: “Wā túttimah jūóhni wā chah wēpni caá. Páant ā jumuchah jenah joinít, ‘Weém oboh jumni caá’, wā niúj jenah joiná caá. ⁸ Weém yeebdíh mahjĩhjuh wā daabána caá. Obohjeéhtih, wā daabáát panihni caánboó yeebdíh Túini Espíritu ā wēpatdih búdí ā wāhbipna caá”, āt niijíp wāt jĩ.

*Juan Jesúsdiĥ ā daabáát
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Juan cāacwādhíh ā daabánachah, Galilea baác, Nazaret tútchimant Jesús ā pebhna āt juiáiná wāt jĩ. Páant ā juiáínachah, Juan caandíhbūt Jordán majboó āt daabánap wāt jĩ.

¹⁰ Pánih daabá péanachah, Jesús mujna ñuhniji āt aab ñúhup wāt jĩ. Pánih aab ñúhntijeh, Jesús ā enechah, jeá āt jéweah bejep wāt jĩ. Páant ā jéweah bejehah, jop pah jígoĥni Túini Espíritu jeámant dei jūóhnti, caandíh āt jui jaamáp wāt jĩ. ¹¹ Páant ā jui jaamáchah, “Meém wā wūúh, wā oini caá. Meemdíh búdí wā wēina caá”, Dios jeámant āt niijíp wāt jĩ.*

*Nemépwā ĩ maáh Jesúsdiĥ ā yéejahat
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Juan caandíh ā daabáát túttimah, Túini Espíritu Jesúsdiĥ muú wihcapboó āt numah bejep

* **1:6** 2R 1.8 * **1:11** Gn 22.2; Sal 2.7; Is 42.1; Mt 3.17; 12.18; Mr 9.7; Lc 3.22

wut jĩ. ¹³ Páant ã n̄mah bejehah, caánboó cuarenta yeó jáap Jesús ãt jum̄up wut jĩ. Páant ã jum̄chah, nemépwã ĩ maáh, Satanás, Jesúsdiĥ ãtiĥ yeejé̄p ch̄ajat tú̄tup wut yuh jĩ. Pániĥna, Jesús m̄ú wihcapboó nuñ̄é̄pwã biíc̄diĥ ã jum̄chah, ángelwã caandíĥ ĩt tá̄i en dawáp wut jĩ.

*Jesús Galilea baácboó ã bohé jwíĥat
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)*

¹⁴ Juandih nemat m̄úboó ĩ nemat tú̄ttimah, Jesús Galilea baácna Dios ã maáh jum̄at tá̄ini doonádiĥ naáwádiĥ ãt bejep wut jĩ: ¹⁵ “**Nihat baác̄diĥ moondíĥ Dios ã maáh jum̄atdiĥ ã jú̄tat pí̄nah bahniĥeh ã juđhna caá. Pániĥna, tá̄ini doonádiĥ joinít, ñi yé̄ej ch̄ajatdiĥ cádahnit, tá̄iniboodíĥ ñi tú̄t n̄umú**”, c̄aacwãdiĥ ãpĩ niĳ naóĥ bohénap wut jĩ.*

*Queéj jú̄t maonitdiĥ ãjeéh Jesús ã bejat tú̄tat
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)*

¹⁶ Páant niĳ bohé bejna, Galilea í̄mdih dei juibí, p̄ú̄d bejnít, Simón, ã ú̄ud Andrésjĩĥ queéj jú̄t maona, ĩih ñ̄eodíĥ ĩ yoh báhanachah, Jesús ãt enep wut jĩ. Pániĥ ennit, nin pah queé̄tdih ãt niĳíp wut jĩ:

¹⁷ —**Weemdíĥ ñi pej jum̄ jú̄wú. Páant ñi jú̄wúchah, yeebdíĥ wã bohé̄bipna caá. Páant wã bohénachah joinít, queejwãdiĥ ñi bidat pah, c̄aacwã̄boodíĥ bidnit, wĩih doonádiĥ ñi naóĥbipna caá, weemdíĥ jepahna, wĩihwã ĩ jum̄at pí̄nah ni-ijná, ãt niĳíp wut jĩ.**

¹⁸ Páant ã niĳíĥchah joinítjeh, ĩih ñ̄eonádiĥ cádahnit, Jesúsjeéh ĩt bejep wut jĩ.

* **1:15** Mt 3.2

19 Chibít yuúp queétdih numah bejnit, Santiago, ã uúud Juandihbut Jesús ãt enep wut jĩ. Queét ã íip Zebedeo biícđih ïih jááj chóodih chúudnit, ïih ñuonádih ámohna ït chājap wut jĩ. 20 Pánih en-nit, Jesús queétdih ãt bíđ bojop wut jĩ. Páant ã bid bojochah joiná, biícđantjeh ã íipđih, caandíh teo wāhñit biícđih jááj chóomant cádahnit, queétdih Jesúsjeéh ït bejep wut jĩ.

Judíowã ã míic wáacat muúboó nemép caolih jũmnidih Jesús ã booaat
(Lc 4.31-37)

21 Túttimah, Jesús wã Capernaum tútchina ït bejep wut jĩ. Caanná juibínit, jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáapđih Dios naáwátđih bohéát túut niijná, jwĩ míic wáacat muúboó Jesús wãbut ït waadáp wut jĩ. Waadnít, caanjíh míic wáacnitđih Jesús ãt bohénap wut jĩ. 22 Pánih bohéna, Moisés ã wutatjidiđ bohénit chah Jesús ãt wēp naáwáp wut jĩ. Páant ã wēp naáwáchah joinít, cãacwãboó ït joi ñúhup wut jĩ.* 23 Cãacwã cãtíh nemép caolih jũmnibut ñuhñit, nin pah Jesúsđih ãt niij ñaacáp wut jĩ.

24 —¿Jesús, Nazaret tútchidiđ bóo, ded pah jwiítđih ma chājbi? ¿Meém jwiítđih bacanadiđ ma jũóhñit beé? ¿Bacanit, jwiítđih ma mao yohmi niít? Meemđih jwĩ túi jéihna caá. Meém caá Dioíh Túini, ãt niijíp wut jĩ.

25 —¡Ñi laihca bojoó! ¡Caán newémant ñi bac bejeé! Jesús queét nemépwãđih ãt niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niijíchah joinítjeh, nemépwã caán newéđih tubit méméanit, ñaacna, áih bácahmant ït

* 1:22 Mt 7.28-29

bac bejep wut jĩ. ²⁷ Páant ã yapachah ennit, cãacwã búdí ãt joi ñúhup wut jĩ.

—¿Ded jáap naáwát tigaá nin? ¡Maáh yoobát pah ã wẽp naóhna caá! ¡Ã wutachah joinít, nemépwã yuh buca jepahnit, ã bac bejna caá! queétjeh ãt míc niijíp wut jĩ.

²⁸ Páant ã chãjatji doonádih joinít, waícanjeh Capernaum tútchidih moón, nihat Galilea baác dih moonbát ãt míc naóh peetép wut jĩ.

Simón chudh dih Jesús ã booaat
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jwiít judíowã jwĩ míc wáacat muumánt Jesúswã bac bejnit, Simónih munná ãt juibínap wut jĩ. Simón, ã úd Andrésjĩh múú monó wut jĩ. Pánihna, ãih munná Jesús, Juan, Santiagodihbut, ãt numah waadáp wut jĩ.

³⁰ Simón chudh búdí pahat wunna, mi ñajat chóoboó mit ñajap wut jĩ. Jesúswã ã waadáchah, mi wunatdih caandih ãt naáwáp wut jĩ. ³¹ Páant ã naáwáchah joinít, Jesús mi pebh juibínit, caántdih ãt wái pud chúud jwejep wut jĩ. Páant ã chãjachahjeh, pahat ãt dúucah bejep wut jĩ. Páant ã dúucah bejehah, queétdih jeémát mit wãhup wut jĩ.

Dawá wunnitdih ã booaat
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Tõo ñáh júúwúchah, dawá Jesús pebh juibínit, wunnitdih, nemép caolih jamnitdihbut ãt ub juibínap wut jĩ. ³³ Nihat caán tútchidih moón caán múú jęc pebh ãt wáac juibínap wut jĩ. ³⁴ Dawá wunnitdih booaat, dawá nemépwãdihbut Jesús ãt bacat túutup wut jĩ. Pánih bacat túutna, nemépwã

caandíh ì jéihyechah, Jesús queétdih ãt wéheat tútcap wut jĩ.

Jesús Galilea baácboó ã bohé jibat

(Lc 4.42-44)

³⁵ Chei buugjéh jáanit, chibít dupé jwuhuchah, cáac wihcapboó Jesús Diosdih úbúdih ãt bejep wut jĩ. ³⁶ Túttimah, ã wihcah ennit, Simónwã caandíh ìt bid bejep wut jĩ. ³⁷ Pánih bidna, caandíh jwááhnit, nin pah caandíh ìt niijíp wut jĩ:

—Nihat cáacwã meemdíh bidna beé, ì chãjap be, ìt niijíp wut jĩ.

³⁸ —Nihat tútchidih moondíh túini doonádih naáwádih wã júúwúp be. Chóbe ninjìhjih bóo tútchinadih jwĩ bejat dée caá. Caanjìh jumitdihbut túini doonádih weemdíh naáwát caá náahap, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.

³⁹ Pánih bej, nihat Galilea baácboó jib, jwiít judíowã jwĩ míic wáacat muná jumat pah waadnít, Jesús ãt bohénap wut jĩ. Pánih bohéna, nemépwádih ã bacat tútuchahjeh, cáacwãíh bácahmant ìt bac bejep wut jĩ.*

Bácah moópnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Biíc yeó jáap bácah moópni Jesús pebh ãt juibínap wut jĩ. Pánih juibína, bódicha caj yoh ñajnit, nin pah caandíh ãt niijíp wut jĩ:

—Ma booaíhna, weemdíh ma jéih booana caá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Páant ã niijíchah joinít, caandíh búdí jìgah enna, teo jáhanit,

* 1:39 Mt 4.23; 9.35

—**júu!** Wěinit, meemdíh wã booana caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

⁴² Páant Jesús ã niijíchahjeh, ã moopát át ñuumáh bejep wut jĩ. ⁴³ Páant ã ñuumáchah, sacerdotewã ĩ pebh wahnit, nin pah Jesús caandíh át niij wutap wut yah jĩ:

⁴⁴ —**Meemdíh wã booaatjidih bitadih ma naóhca bojoó. Pánih naóhcan, sacerdotedihjeh naáwádih ma bejeé. Caanná juibínit, míh bácah ã ñuumátjidih ma júutú. Moisés ã wutatji pah sacerdotedih ma wáhúá, booni ma jummatdih nihat ĩ jéihyat pínah niijná,*** át niijíp wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niijíchah yuhna, nihat ã jwááhnitdih át naáwáp wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, chah dawá Jesúsdi enedih ĩpĩ juibínap wut jĩ. Tubit dawá ĩ jumachah, tútchina Jesús át jéih waadcáp wut jĩ. Pánihna, daocánnit ĩ jumapboojéh ãpĩ jumap wut jĩ. Obohjeéhtih, caánboó ã jumachah yuhna, dawá biíh tútchinadih moón Jesúsdi enedih ĩpĩ juibínap wut jĩ.

2

Jéih yoocannidih Jesús ã booaat

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Daocánni yeó jáap túttimah, Jesús wã Capernaum tútchiboó ĩt jwúub juibínap wut jĩ. Āpĩ juibíni muedíh ã jwúub juibínachah, ã jummat doonádih joinít, cáacwã ĩt míic naáwáp wut jĩ. ² Pánih caán doonádih joinít, dawá caán ã jumni munná ĩt juibínap wut jĩ. Jěc yehmant ĩt ñuh péenap wut

* **1:44** Lv 14.1-32

jĩ. Pánih juibínitdih Jesús Dioíh táini doonádih át naáwáp wut jĩ.

³ Jesús queétdih ã naáwát pónih, chéneña míic neoná jéih yoocannidih ít beo juibínap wut yuh jĩ.

⁴ Obohjeéhtih, Jesús ã jumni munná juibínit, dawá ĩ jumuchah enna, Jesús pebh ít jéih waád juibícap wut jĩ. Pánih jéih waadcán, jéih yoocannidih múú chah bóo coahna beo páuh laab béjnit, ít ít chãjap wut jĩ. Pánih ít chãj péanit, jéih yoocannidih ã ñajni chóojĩh Jesús pebh ít cádah deya bojop wut jĩ.

⁵ ĩ cádah deya bojochah ennit, “Jesús jwĩ chéendih ã boobipna caá”, ĩ niúj jenah joyátdih jéihnit, nin pah jéih yoocannidih Jesús át niijíp wut jĩ:

—Ma yéejatdih wã yohna caá, át niijíp wut jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, caanjĩh chúdnit Moisés ã wutatjidih bohénitboó ĩh caolihjĩhjih nin pah ít niúj jenah joyóp wut yuh jĩ: ⁷ “Diosjeh yéejatdih ã jéih yohna caá. Nin cáacjeh páant niijná, ‘Dios wã jumna caá’, niúj yeena caá ã chãjap”, ít niúj jenah joyóp wut jĩ.

⁸ Queét páant ĩ niúj jenah joyóchah jéihnit, Jesúsboó nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

—Yeéb páant ñi niúj jenah joyát ã táican caá.

⁹ ‘Ma yéejatdih wã yohna caá’, wã niijíchah joinít, weemdíh jéihcan yuhna, ‘Yeeni caá’, ñi niúj jenah joiná caá. Obohjeéhtih, ‘Ma ñah ñuhú. Ma ñajatdih ubnit, ma yáac chũi bejeé’, wã niijíchah, caán ã bejehchah ennit, wã niiját yoobópdi ã jummatdih ñi jéihbipna caá. Pánih jéihna, yéejat yohat wēpat

wā bíbohatdihbut ñi jéihbipna caá. ¹⁰ Weém ni-hat cāacwā uúd jeñé, nin baácdih moondíh jéih booanit, ĩ yéej chājatdihbut wā jéih yohna caá. Páant wā jéih yohatdih yeéb ñi jéihyat pínah niijná, nin pah wā chāj júutbipna caá, át niijíp wut jĩ.

Páant niij péanit, jéih yoocanniboodíh nin pah át niijíp wut jĩ:

¹¹ —Ma ñah ñuhú. Ma ñajat chóodih ubnit, míih muúboó ma jwúub bejeé, át niijíp wut jĩ.

¹² Jesús páant ā niijíchahjeh, caán newé át ñah ñuhup wut jĩ, buca. Ñah ñuhnit, ā ñajat chóodih ubnit, át bac bejep wut jĩ. Páant ā bac bejehah, nihat ĩt en wúhi bejep wut jĩ. En wúhi bejnit, Diosdih bádí wēinit, nin pah queétjeh ĩt míc niijíp wut jĩ:

—¡En yuh buca! Bádí náhníat pínahdih buu jwí enna caá. Jǎtih pánihatdih jwí en jwuhcan jĩ, ĩt míc niijíp wut jĩ.

*Jesús Levídih ā jūúwát tútat
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Túttimah, íim jwējdih Jesús wā ĩt jwúub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, dawá caan pébh ĩ míc wáac juyúchah ennit, queétdih Jesús át bohé bejep wut jĩ. ¹⁴ Pánih bohé bejna, Leví Alfeo wūúhdih ā tewat tólihdih ā chúduchah, át enep wut jĩ. Leví, jwí dée jumna yuhna, Romanowā maáta ĩ uúbát túttni dinerodih úbh wūhni át jumup wut jĩ. Caandíh ennit, Jesús nin pah át niijíp wut jĩ:

—Wājeéh ma pée jūúwá, át niijíp wut jĩ.

Páant ā niijíchah joinítjeh, ñah ñuh, áih tewatdih cádahnit, Levíbut Jesúsjeéh át bejep wut jĩ.

15 Túttimah, Levíboó ãih munná numah bejnit, Jesús wãdih ãt numah jeémép wut jĩ. Páant ã numah jeéméchah, caán ã nihat pah dawá dinerodih uúbh wãhñit, bita “Yeejépwã caá”, ĩ niijnítbut, Jesús wãjeéh bejnit, queét biíc dih ĩt jeémép wut jĩ. 16 Páant queét biíc dih Jesús wã ĩ jeémp chũduchah, Moisés ã wut atjidih bohénit fariseowã queétdih ĩt enep wut jĩ.

—¿Dépanih tigaá yeejépwã, dinerodih uúbh wãhñit biíc dih Jesús ã jeémp? ã bohénitdih ĩt niij uúbh joyóp wut jĩ.

17 —**Tubáp chũhcannit cohnidih ĩpĩ bidcan caá. Wunnitjeh caandih ĩ bidna caá. Pánihat dée ‘Weém yéejat wihcanni caá’, niij jenah joinít, teo wáacni pínahdih ĩpĩ bidcan caá. Obohjeéhtih, ‘Wã yéejatdih cádahnit, wã túut nuúmíhna caá’, niij jenah joinítboó teo wáacni pínahdih ĩ bidna caá. Pánihna, ‘Yeejépwã caá jwiít’, niij jenah joinít dih jeh teo wáacadih wã jũwúp be, ĩ yéej chãjatdih cádahnit, táiniboodih ĩ túut nuumát pínah niijná, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.**

*Jeémp jwuhcatdih Jesús dih ĩ uúbh joyát
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)*

18 Caán láa Juan ã bohénit, fariseowãbut jwĩ nuowã ĩ wut at pah ĩt jeémp jwuhcap wut jĩ. Obohjeéhtih, queét ĩ jeémp jwuhcah yuhna, Jesús wã páantjeh ĩt jeémép wut jĩ. Páant ĩ jeéméchah ennit, biqúina Jesús dih nin pah ĩt niij uúbh joyóp wut jĩ:

—Juan ã bohénit, fariseowã ĩ bohénitbut, ĩ jeémp jwuhcan caá, Dios queétdih ã wẽi enat pínah niijná. ¿Dépanih tigaá ma bohénitboó páantjeh ĩ jeémp? Jesús dih ĩt niijíp wut jĩ.

19 —Nin pah caá ã jumap: Téihya chéoni ã numah jeémpnit biíc dih ã jum jwuhchah, jġahcan, ĩpġ túi wēi jeémpna caá. Páant tigaá, wājeéh jum jwuhna, wā bohénit ĩ túi wēi jeémpna caá. 20 Obohjeéhtih, bita caandíh ĩ ub bejat túttimah, ã chéenwā jġahnit, ĩ jeémp jwuhcan niít. Pánihat pah bita weemdíh ĩ ub bejat túttimah bácah, wā bohénitjeéh wā wihcah, queébtat ĩ jeémp jwuhcan niít, Jesús át níj jepahap wut ġġ.

21 Ded pah jwġ nowā ĩ wutatti áih jáap bohéatġġh fariseowā ĩ widíhichah enna, Jesús queédih nin pah át jwub níj bohénap wut ġġ: “Jáap yégueh chóo chocca naáh chóoġġh máa yégueh chóodih nah teo wai búdhdat ã náahcan caá. Páant ġġi chġjachah nihna, caandíh ġġi chocat túttimah, ġġint bejna, máa chóodih chah áta yewa tagaá. Páant tigaá jwġ nowā ĩ naáwátġġi wġġh jáap bohéatġġh widcat caá náahap. 22 Pánihat dée, pah jwuhcanni iguġh macdih nuńup chóoġġh ĩ chġjnġġi máa wuh wuhdih yáacat ã náahcan caá. Páant ġġi yáacachah nihna, iguġh mac pahna, máa wuh wuh jéih yuhcan, áta yewah bej tagaá. Páant ã yewechah, chénat pah áta buud tagaá. Pánihna, jáap macdih jáap wuh wuhboó yáacat caá náahap. Páant ġġi yáacachah, iguġh mac, caandíh yáacni chóobut ã túi jambipna caá. Pánihat pah wġġh jáap bohéat jwġ nowā ĩ naáwátġġi widcat caá náahap”, Jesús át níjġġ wut ġġ.

*Chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénit trigo quehedih ĩ ġġc jeémát
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Biíc chooát yeó jáapdih Jesús ã bohénitdih bohé bejna, trigo wáapdih át n̄mah chóop yap bejep w̄ut jī. Pánih bejna, ã bohénit trigodih ít úuc jeémp bejep w̄ut jī.* ²⁴ Páant ĩ úucuchah enna, ĩjeéh bejnit fariseowã íjnit, nin pah Jesúsdiĥ ít niĳ j̄ihñ̄up w̄ut jī:

—Jwiít dih ma joi jwúh̄ú. ¿Dépanih tigaá jwī chooát yeó jáapdih yuhna, ma bohénitboó ĩ teo? Pánih teona, Moisés ã w̄utatjidih yap yohna caá ĩ ch̄ajap, ít niĳíp w̄ut jī.

²⁵⁻²⁶ Páant ĩ niĳíchah joinít, “Wã bohénit ĩ yap yohcan caá”, niĳát túut niĳná, Jesús queétdih nin pah át niĳ bóod ch̄añ̄up w̄ut jī:

—Davidji ã bohénit biíc diĥ n̄ugúp w̄anna, Dioíh m̄anná waadnít, sacerdotewã Dios diĥ ĩ w̄ahn̄iji pandih át jeémép w̄ut jī. Pánih jeémpna, ã pej jum̄nitdihbut át w̄uh̄up w̄ut jī. Obohjeéhtih, caán pan sacerdotewãjeh ĩ jeémát pínah át jum̄up w̄ut jī. Dios w̄utna, bitadiĥ caán pandih át jeémát túutcap w̄ut jī. Caán láa Abiatar w̄ut jum̄ni sacerdotewã ĩ maáh át jum̄up w̄ut jī. ¿Davidwã páant ĩ ch̄ajatjidih Dios naáwátdih ĩ daácn̄i núodih ñi bohécannit j̄í? *Caán pandih ĩ jeéméchah yuhna, Diosboó ‘Ñi túi ch̄ajcan beé’, át niĳcáp tajī. Pánihat pah, b̄uu nin trigodih úuc jeémpna, wã bohénitbut Dios diĥ ĩ yap yohcan caá, Jesús át niĳíp w̄ut jī.

²⁷ Páant niĳnít, nin pah Jesús queétdih át jwúub niĳíp w̄ut jī:

—Dios chooát yeó jáapdih c̄aacwãdih ã jwejep jī, teo ch̄annít, ĩ chooát pínah niĳná. Caán yeó jáapdih dawá w̄utatnadih ĩ jepahat pínah diĥ jenah

* **2:23** Dt 23.25 * **2:25-26** Lv 24.9; 1S 21.1-6

joicán, queédih ã teo wáacat pínahdihjeh ãt jenah joyóp tajĩ. ²⁸ Pánihna, weém nihat cãacwã úud jeñé, chooát yeó jáapdih ded pah ĩ chãjat pínahdih wã jéih wutna caá, ãt niijíp wut jĩ.

3

*Téihya ágahnidih Jesús ã booaat
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)*

¹ Jwĩ míic wáacat munná jubínit, Jesús wã ĩt waad béjep wut jĩ. Caán muddíh téihya ágahnibut ãt jumup wut jĩ. ² Caán muddíh jumnitboó Jesús dih ĩt en ñunáp wut jĩ. Chooát yeó jáapdih yuhna, Jesús téihya ágahnidih ã booaanachah, eníhna ĩt chãjap wut jĩ, caandíh naóh yacat túut niijná. ³ Téihya ágahnidih nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—Ñah ñahnit, wã pebhna ma jüwú, ãt niijíp wut jĩ.

⁴ Páant niijnít, caán muddíh jumnitboodíh nin pah ãt niij úabh joyóp wut jĩ:

—Ñi jenah joyóchah, ¿jwĩ chooát yeó jáapdih Dios jwiít dih ded pah tigaá ã wut? ¿Túi chãjatdih niít ã wutup? ¿Yeejép chãjatdih niít ã wutup? ¿Cãacdih ã booaat túut niít? ¿Cãacdih ã mao yohat túut niít? queédih ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, queét ĩt jéih jepahcap wut jĩ. ⁵ Páant ĩ jepahcah enna, cãacwãdih ĩ jĩgah encatdih jéihnit, Jesús queédih ãt ĩjip wut jĩ. Queédih ĩjna yuhna, búdí ãt jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, téihya ágahniboodíh nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—Míih téihyadh ma yoo dwwú, ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, ãih téihyadh ãt yoo dwwúp wut jĩ. Páant ã yoo dwwúchahjeh, ãih téihya ãt

túyah bejep wut jĩ. ⁶ Páant Jesús ãih téihyadh ã boanachah ennit, fariseowã ãt íj bac bejep wut jĩ. Pánih íj bac bejnit, Herodeih cáacwã bíicdih míic wáacnit, “¿Ded pah tigaá Jesúsdi jwĩ jéih mao yohbi?” queétjeh ãt míic niijíp wut jĩ.

Dawá cáacwã ím jwějdih í jumat

⁷⁻⁸ Jesús ã bohénit bíicdih ím jwějdih ãt jwáub bejep wut jĩ. Páant í bejchah enna, Galilea baácđih moón dawá queéđđih ãt pée bejep wut jĩ. Ded pah ã wěp chãjat doonáđih joinít, Judea baácđih moón, Jerusalén tútchidih moón, Idumea baácđih moón, Jordán maj conanaamánt moón, Tiro wut jumni tútchidih moón, caan pébh jumni Sidón wut jumni tútchidih moonbát dawá ã pebhna ãt jwibínap wut jĩ. ⁹⁻¹⁰ Dawá jumna, Jesús pebh ãt túi yáo ñah jwibínap wut jĩ. Dawá wannitđih ã boanachah enna, bita wannitbut Jesúsđih chũúíhñit, búdí ãt míic tóonap wut jĩ. Páant í míic tóonachah ennit, Jesús ã bohénitđih caanjíh ñajni jãáj chóodih ãt too deya pahaat tútup wut jĩ, caán chóodih waad páhñit, queéđđih bohéat tút niijná.*

¹¹ Jesúsđih ennit, nemép caolih jumnitboó ípĩ páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñajnit, nin pah ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—jMeém Dios wũúh caá! ãt niijíp wut jĩ.

¹² Obohjeéhtih, Jesús queéđđih nin pah ãpĩ niij wutup wut jĩ:

—Dios wũúh wã jumatđih bitadih ñi naóhca bo-joó, ãt niijíp wut jĩ.

* **3:9-10** Mr 4.1; Lc 5.1-3

*Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih ã ñíwat
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)*

¹³ Jeéboó páuh laab juibínit, ã náahnitdih Jesús ã pebhna át bejat túutap wat jĩ. ã bejat túutachah joinít, ã pebhna ít juibínap wat jĩ. ¹⁴ Doce ã naáwát túutnit pínah biíh tútchinaboó wahna, áih túini doonádih naóh jibnit pínahdih át ñíwip wat jĩ. ¹⁵ Pánih ñíonit, nemépwádih ï bacaat pínah wēpatdihbut queétdih át wáhap wat jĩ. ¹⁶⁻¹⁹ Jesús nit docewádih át ñíwip wat jĩ: Simón, Santiago, ã úud Juan, Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo wáuh, Tadeo, Simón Celote poómpdih bóo, Judas Iscariote ã ñíonit ít jumap wat jĩ. Pánihna, Jesús Simóndih Pedro át wát búudhdap wat jĩ. Santiago, ã úud Juanjĩh Zebedeo weh ít jumap wat jĩ. Queét waícanjeh íjnit ï jumachah enna, queétdih Boanerges Jesús át wát búudhdap wat jĩ. “Boanerges” niijná, “Énoh panihnit”, niijná át chájap wat jĩ. Judas Iscariote Jesúsdi eníhcannitdih duó wáini pínah át jumap wat jĩ. Pánih queétdih ñío péanit, Jesús doce ã naáwát túutnit pínahdih át numah jwúub dei bejep wat jĩ.

*“Nemép ã wēpatjĩh Jesús ã booana caá”, ï niiját
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)*

²⁰ Jwúub dei bejnit, Jesús ã bohénit biícđih munná ít waad béjep wat jĩ. Páant ï waadát túttimah, dawá cãacwã míic wáac juibína, caan munnáđih ít yáwap wat jĩ. Páant ï míic wáac juibínachah ennit, Jesús wã ít jéih jeémpcap wat jĩ. ²¹ Pánihna, dawá ï míic wáacat doonádih joinít, caán munná juibínit, Jesús ã déewã caandíh wapat túut niijná, ít ub bejíhip wat

yuh jĩ. “Jesús déhena caá ã chãjap”, queét ãt niijíp wut jĩ.

²² Biquína Moisés ã wutatjidih bohénit Jerusalén tãtchimant dei jãibínitboó nin pah ãt míc niijíp wut jĩ: “Nemépwã ã maáh Beelzebú ã wēpatjĩhjah caá nemépwãdih ã bacat tãutap”, ãt niijíp wut jĩ.*

²³ Páant ã niijíchah joinít, Jesúsboó queétdih nin pah ãt niij naáwáp wut jĩ: “Nemépwã mícjah ãpĩ míc bacacan caá. Nemépwã ã maáh ã wēpatjĩh nihcan, Túini Espiritu ã wēpatjĩh queétdih wã bacana caá. ²⁴ Nin pah ã jumna caá: Det biíc baácdih moonjéh yuhna míc maona, queét niहत ãta wun beedáh bej tagaá. ²⁵ Pánihat pah, biíc yoobó, biíc mũdíh moonjéh yuhna, míc maona, ãta jweí peét bej tagaá. ²⁶ Satanás, nemépwã ã maáh ãihwãdih bacana, biíc yoobó muntih páant ã yapachah, ã wēpatbut ãta bũud tãgaá.

²⁷ “Nin pahbut ã jumna caá: Wēpép newéih mũnã ded nũmíhna yuhna, ã jéh waadcán caá. Obohjeéhtih, caandih chéó péanit, ãih bií déedih ã jéh ubna caá.

²⁸ “Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det yéej chãjna, Diosdih yeejép wéhena yuhna, ã jwãub tãut nũmúchah, Dios ã yéejatdih ã yohbipna caá. ²⁹ Páant ã yéejatdih ã yohochah yuhna, Túini Espiritubodih yeejép ã wéhenachah, caandih bácah ã noón quíib bũudcán niít. Páant ã niijátji jíb, peéh chãjat páantjeh ã jumnipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.*

³⁰ Jesús Túini Espiritu ã wēpatjĩh nemépwãdih ã bacanachah yuhna, “Caán nemépwã ã maáh

* **3:22** Mt 9.34; 10.25 * **3:29** Lc 12.10

ã wēpatjīh nemépwādh ã bacana caá”, Moisés ã wētattjidih bohénit ĩ niijíchah joinít, Túini Espíritudih ĩ yéej wéheatji jíib Jesús queétdih páant át niij naáwáp wut jī.

*Jesús ã déewã caandíh ĩ bidat
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

³¹ Páant ã naáwát pónih, Jesús ã ín ã úudwã biíc dih ĩt juibínap wut jī. Pánih juibínit, jóocmant pāinit, Jesús dih ĩt bid baca bojat túutap wut jī. ³² Pánihna, ã pebh chúudnitboó caandíh nin pah ĩt niijíp wut jī:

—Ma ín, ma úudwã biíc dih jóocmant meemdíh bidna wúat ĩt chãjap, ĩt niijíp wut jī.

³³ —Ma naáwát túina caá. Obohjeéhtih, ¿Dedh tigaá wã ín? ¿Det tigaá wã úudwãbut, yeéb ñi jenah joyóchah? Jesús queétdih át niijíp wut jī.

³⁴ Páant niijnít, ã pebh chúudnitdih júutnit, nin pah át niijíp wut jī:

—Nit caá wã ín panihnit, wã úudwã panihnitbut ĩ jumap. ³⁵ Pánihna, ded Diosdih túi jepahni wã úud, wã jwan, wã ín panihni ã jumna caá, át niijíp wut jī.

4

*Waáh momni naáwát
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Pánih bohé péanit, bac bej, ím jwěejdih dei juibí ñuhnit, Jesús cáacwādh át jwúub bohénap wut jī. Pánih bohénit, dawá ã pebh ĩ juibí ñuhuchah, ímdih pahni jááj chóodih Jesús át waad páhap wut jī. Queét ím jwěejdih ĩt túi yáo ñuhap wut

jĩ.* 2 Pánih waad páhntit, dawá ã jenah joiní naáwátnejĩh bohéna, Jesús nin pah queétdih át niij naóh bohénap wat jĩ:

3 “¡Nin naáwátdih ñi táí joyoó! Biíc newé waáh momodih ã bejep be. 4 Páant ã waáh bojochah, biquí tíbna namádih ã buug ñájap yuh be. Obohjeéhtih, waícanjeh jũóhntit, jwébehwã caán tíbnadih ï jeémáh bojop be. 5 Biíh tíbna jeejĩh yewéni baác jamapboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, waícanjeh ã chíih jũúwúp yuh be. 6 Pánih chíihna yuhna, yeó tubit ã chãhachah, ñeh bainíjeh jamna, ã diib téhah bejep be. 7 Biíh tíbna nemép óotna cãtĩh ã buug ñájap be. Pánih buug ñájnit, ã chíihichah, caán nemép óotnaboó caandĩh ã chíih yap bejehah, momniboó mánahna, ã quehcap be. 8 Obohjeéhtih, biíh tíbna túini baácboó ã buug ñájap be. Pánih buug ñájna, chíihntit, ã táí quehep be. Pánihna, caánboó chíihni biquí wawánadih treinta tíb, biíh wawánadih sesenta tíb, biíh wawánadih cien tíb ã jamap be”, cãacwãdih át niijíp wat jĩ.

9 Páant niij péanit, “¡Ded molít jamna, ã táí joyó naáh!” Jesús queétdih át niijíp wat jĩ.

Ã bohénit beh joicán, Jesúsdih ï wãbh joyát

(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Queét joinítji ï jwãbh bejat túttimah, Jesús doce ã bohénit, bita daocánnit biíc dih caandĩh nin pah ït niij wãbh joyóp wat jĩ:

—¿Dépanih tigaá cãacwãdih bohéna, ma jenah joiní naáwátjĩhjah mapĩ bohé? caandĩh ït niijíp wat jĩ.

* 4:1 Lc 5.1-3

11 –Dios jwĩ Maáh yoobát jumna, nihat cãacwãdih ã teo wáacat pínah dooná, jwĩ déewã jon jãtìh moondìh ã jéihya jwuhca naáh doonádih buu yeéb wã bohénitdih Dios ã jéihyat túutna caá. Obohjeéhtih, bitadìh páantjeh ã jéihya jwuhcah, wã jenah joiní naáwátjìhjuh queétdih wãpĩ bohéna caá. 12 Pánihna, wã chãjatdih enna yuhna, ì beh encan caá. Wã naáwátìdih joiná yuhna, ì beh joicán caá. Pánih beh encan, beh joicán, ì yéejatdih cádahcan, wã pebh ì tac púud jüóhcah, ì yéejatdih wã yohcan niít,* Jesús queétdih ãt niijíp wut jì.

Waáh momni naáwátìdih ã beh joyáát

(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 “Yeéb butéh wã naóhndìh beh joicán, biìh wã naáwát pínahdìhbut ñi beh joicán niít”, Jesús ã bohénitdih ãt niijíp wut jì.

Túttimah, ã jenah joiní naáwátìdih ì jéihyat pínah niijná, queétdìhjuh nin pah ãt jwúub níj naóh bohénap wut jì: 14 “Wíìh túini doonádìh naóhni, waáh momni panìhni caá. 15 Biquína joinít namáboó buug ñájni panìhni ì jumna caá. Caandìh ì joyát túttimahbitjeh, Satanás jüóhniit, jwébehwã caán tíbnadìh ì jeémát pahjeh, queét ì joyátjìdìh ã quíib buudána caá. Páant ã quíib buudánachah, ì joyátjìdìh náhnican, ì jéih jepahcan caá. 16 Bitá joinítboó jeejìh yewéni baácìdìh buug ñájni panìhni ì jumna caá. Caandìh joinít, búdí ì wéi jwuhna yuh caá. 17 Obohjeéhtih, wéi joiná yuhna, ñeh jáap bejni panìhni ì jumna caá. Yeejép ã yapachah, wíìhwã ì jumát jìib bitá queétdìh ì yéej chãjachah, waícanjuh wíìh túini doonádìh ì cádahna caá. 18 Bitá joinítboó

* 4:12 Is 6.9-10

nemép óotna cātíh b̄uug ñájni panihni ĩ j̄umna caá. Caandíh joinít, ĩ jepahna yuh caá. ¹⁹ Obohjeéhtih, nin baácđih bóodih búdí jenah joinít, dinerodih, bií déedihbut búdí ĩ bíbohíhatđihjeh ĩ jenah joiná caá. Páant ĩ jenah joyóchah, ĩ joiní táini dooná pácahi panihni ĩih caolihboó ã jéih behcan caá. Pánihna, caandíh jenah joicán, táiniboodíh ĩ jéih chājcan caá. ²⁰ Obohjeéhtih, bitaboó wíih táini doonáđih joinít, táini baácboó b̄uug ñájni panihni ĩ j̄umna caá. Caandíh joiná, túi jepahnit, táinidih ĩ jéih chājna caá. Queét treinta tíibna ã quehat pah ĩ j̄umna caá. Bitá túi jepahnit, búdí túi chājna, sesenta tíibna ã quehat pah ĩ j̄umna caá. Bitá túi jepahnit, chah búdí túi chājna, cien tíibna ã quehat pah ĩ j̄umna caá”, Jesús át niijíp wat jĩ.

Jiát dah naáwát
(Lc 8.16-18)

²¹ Páant niij péanit, nin pah queéđtih át jwúb niij naóh bohénap wat jĩ: “Wã bohéát jiát panihni caá. Jiát dahđih jí péanit, wáam dahjĩh ñipĩ páah jwe-jcan caá. Caan dáđđih ch́udat páha n̄ampboobát ñipĩ jii jwéjcan caá. Obohjeéhtih, ã túi yeh iigát pínah niijná, japboó ñipĩ jí cáagna caá.* ²² Jiát dah ã yeh iiguíchah jwĩ túi enat pah, jătih ĩ beh joicátjidiđ túttimah cãacwã ĩ jéihbipna caá.* ²³ ĩDed molít j̄umna, ã túi joyó naáh! ²⁴ Páant ñi túi jepahachah ennít, Dios yeebdíh ã túi teo wáacbipna caá, chah ñi beh joyát pínah niijná. Obohjeéhtih, joiná yuhna, ñi joyáh bojochah enna, yeebdíh ã teo wáaccan niít. Páant ã teo wáaccah, ñi beh joicán

* **4:21** Mt 5.15; Lc 11.33 * **4:22** Mt 10.26; Lc 12.2

niít.* 25 Ded túi jepahni túi beh joiní ã jumbipna caá. Obohjeéhtih, jepahcanniboó ‘Bainí wã beh joiná caá’, niijná yuhna, beh joicánni ã jumbipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.*

Trigodih momat naáwát

26 “Dios ã maáh jumat, trigodih momat panihni caá. 27 Mom péanit, chei jumat pah ño, yeó jáap jumat pah ãpĩ jáana caá. Páant ã chãjat pónih, ã jéihcah yuhna, ã momni ã behna caá. 28 Baácboó momnidih Diosjeh ã behana caá. Páant ã behanachah, caán pínah ã jwíih chíihna caá. Caán ã behechah, ãih wawá pínah ãpĩ yabacna caá. Caán wawá behnit, ã búuhuchah, ãih quehena ã jígohna caá. 29 Caandíh ãb láa caan quéhena ã behechah ennit, cãacwã ãpĩ bóod ãbna caá.* ã momni ded pah ã behatdih ã beh joicát pah, cãacwã ded pah Diosdih ã jepahatdihbut ñi jéih beh joicán caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Mostaza tíib naáwát

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 “¿Dios ã maáh jumat ded pahna tigaá, ñi jenah joyóchah? ¿Caandíh ñi jéihyat pínah niijná, dedédih jenah joinít tigaá caandíh wã naóhbi? 31 Mostaza tíib ded pah ã jumatdih wã naáwáchah, caandíh ñi beh joibípna caá. Caán tíib cão tíbih pah bóo ã jumna caá. 32 Pánih bainí tíbih jumna yuhna, caandíh ã momochah, chíihna, ã túi behna caá. Páant ã behechah, ãih cãcanaboó jwébehwã yeó chãhatdih ãpĩ jweí jaamná caá. Pánihat pah tigaá

* 4:24 Mt 7.2; Lc 6.38 * 4:25 Mt 13.12; 25.29; Lc 19.26 * 4:29

Dios ã maáh jumat. Āihwã daocánnit jwíih jumnitji, táttimah ĩ dao béjbipna caá”, Jesús át niijíp wut jĩ.

*Naáwátnajĩhjih ã bohéát
(Mt 13.34-35)*

³³ Caán dée naáwátnajĩh cãacwã ĩ jéihyat pah bóo Jesús queétdih ãpĩ bohénap wut jĩ. ³⁴ Naáwátna ã wihcah, queétdih ãpĩ bohécap wut jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitdihjih ã bohéátjidih Jesús ãpĩ jwúub naáwáp wut jĩ, ĩ táí beh joyát pínah niijná.

*Búdí johlit nolihatdihbut Jesús ã yayaát
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)*

³⁵ Pánih cãacwãdih bohé péanit, tōo ñáh jũúwúchah,

—**Chóbe ímdih jwĩ chúuh bejjĩh**, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

³⁶ Jesús páantjeh jãáj chóodih pahnit, ã bohénit biícđih, caandih joinítđih ĩt éemp chúuh bejep wut jĩ. Bitabut biíh jãáj chóonajĩh ĩjeéh ĩt chúuh bejep wut jĩ. ³⁷⁻³⁸ Páant ĩ chúuh bejehcah, Jesús jãáj chóo méimant waó cáagatjih cáag lajnit, át ũwup wut jĩ. Páant ã ũwat pónih, búdí johlit nolihatbut át jũúwúp wut jĩ. Búdí nolihat ã jumuchah, ĩih jãáj chóo át daábíhip wut jĩ. Obohjeéhtih, Jesúsboó át jáacap wut jĩ.

Páant ã jáacah ennit, nin pah caandih ĩt niij wucup wut jĩ:

—Bohéní, daabná caá jwĩ chãjap. ¿Jwĩ chíic wunat pínahdih ma úumcan niít? ĩt niij ñaacáp wut jĩ.

³⁹ Páant ĩ niij wucuchah jáanit, Jesús johlit, nolihatdihbut

—**¡Laihca bojoó! ¡Ma yayaá!** át niij jũihñup wut jĩ.

Páant ã niijíhahjeh, johlit, nolihatbut biícmantjeh ãt yayáh bejep wut jĩ.

⁴⁰ Páant ã niiját táttimah, ã pej jumnitdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá búdí ñi úum? Weemdíh táí jenah joiná, ñita úumcan tagaá, ãt niijíp wut jĩ.

⁴¹ Obohjeéhtih, búdí úumnit, queétboó nin pah ãt míic niijíp wut jĩ:

—¿Dedé cáac tigaá nin? ã naáwáchahjeh, johlit, nolihatbut ã yayáh bejna caá, ãt niijíp wut jĩ.

5

Gadara baácdih bóo nemépwã jumnidih Jesús ã booaat

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesús johlitdih yayániji ã bohénit biíc dih Gadara baácna ãt cháuh jaibínap wut jĩ. ² Pánih cháuh jaibínit, Jesús wã ã aab béjehah, cáac yohopmant nemépwã jumni newé Jesús dih ãt jwááh dei bejep wut jĩ. ³ Caán newé cáac yohopboó jeé íitna ãpĩ jumap wut jĩ. Cáacwã caandíh chéona yuhna, ãt jéih teocap wut jĩ. ⁴ Dawá láa ãtah tōp̄jĩh ãih téihya colóhnadiah ã chéwechah yuhna, ãpĩ páud wái daj yohop wut jĩ. ãih jítcha colóhnadiahbut ãtah tōp̄jĩh ã chéwechah yuhna, ãpĩ daj mao yohop wut jĩ. Pánih wēpni ã jumuchah, cáacwã caandíh ãt jéih teocap wut jĩ. ⁵ Cáac yohop jeé íitnaboó chei jumap pah, yeó jáap jumap pahbut caán míicjeh jee dáhhjĩh ãpĩ míic mao ñaacap wut jĩ.

⁶ Pánihna, Jesús yuúp ã jūwáchah ennit, caandíh ãt jwááh ñáo dei jaibínap wut jĩ. Jesús pebh jaibínit, ã wēpatdih jéihna, ãt bódicha caj yoh ñajap wut jĩ.

7-8 Páant ã chãjachah enna,

—¡Nemépwãá, nin newémant ñi bac bejeé! Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, caán newéih jacmant nin pah nemépwã ãt niij ñaacáp wut jĩ:

—Jesús, Dios chah wēpni wūúh ¿Dépanihat túut tigaá jwiít dih páant ma chãj? Dios ã enechah, meemdih jwĩ ñábhna caá. Jwiít dih ma peéh chãjca bojoó, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ.

9 —¿Dedé tigaá ma wãt jum? Jesús ãt niijíp wut jĩ.

—Dawá caá jwiít jwĩ jamap. Pánihna, Legión caá wã wũt, Jesús dih ãt niijíp wut jĩ. “Legión” niijná, “Dawá” niijná ãt chãjap wut jĩ.

10 —Jwiít dih biih baácboó ma wahca bojoó, nemépwã ãt niijíp wut jĩ.

11 Queét pebh, jeé ñaj deyepboó, momo mñwã ã bid jeéméchah ennit, nin pah nemépwã Jesús dih ãt niijíp wut jĩ:

12 —Queét mñwã dih jwiít dih ma waadát túutá, ãt niijíp wut jĩ.

13 —Ñi waad béjeé bácah, Jesús ãt niijíp wut jĩ. Páant ã niijíchahjeh, caán newéih bácahmant bac bejnít, mñwã dih ãt waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchah, ãmna ñáo dei bej, bñg báahnít, mñwã ãt chĩc wñap wut jĩ. Dos mil mñwã ãt wñap wut jĩ.

14 Páant ã bñg báah chĩc wñachah ennit, queét dih en daonítji ñih tútchiboó ãt jweí jwñab bejep wut jĩ. Jweí jwñab bejnít, nihat ã jwãáhnít dih ãt naáwáp wut jĩ. Queét ã jamni tútchidih jwñab jñibínít, caánboobút ãt naóh peetép wut jĩ. Páant ã naáwáchah joinít, caán tútchidih moón Jesús ded pah ã chãjatjidih enedih ãt bejep wut jĩ.

15 Jesús pebh juibínit, nemépwā jumniiji caánboó túinijeh ã chúuduchah, ït enep wut jĩ. Pánih chúudna, yégueh duonít, túi jenah joiní ãt jumap wut jĩ, buca. Obohjeéhtih, queét juibínitboó caandíh enna, búdí ït úumap wut jĩ. 16 Jesús ã chãjatjidih ennitji jáap junítboodíh Jesús ded pah nemépwádih bacat túutnit, muuwádih ã waadát túutatjidihbut ït naáwáp wut jĩ. 17 Caán doonádih joinít, Jesúsdi nahcan, caán baácdi moón ïih baácmant Jesúswádih ït jwúub bejat túutap wut jĩ.

18 Jesús wã jááj chóodih ï waadáchah, nemépwā jumniiji nin pah ãt niijíp wut yuh jĩ:

—¿Majeéh weembát wã bej jĩh? ãt niijíp wut jĩ.

19 —**Wãjeéh ma jãúwáchah, ãta túi ta yuh caá. Obohjeéhtih, weém, ma Maáh, meemdíh jĩgah ennit, ded pah wã teo wáacatjidih ma déewádih naáwát túut niijná, ï pebhna ma jwúub bejeé,** Jesús caandíh ãt niij jepahap wut jĩ.

20 Páant ã niij jepahachah joinít, jwúub bejna, nemépwā jumniiji ã déewádih ãt naáwáp wut jĩ. Chénat Pah Téihya Tútchi wút jumni baácboó Jesús ded pah ã chãjatjidih nihatdih naóh jibidih ãt bejep wut jĩ. Páant ã naáwáchah joi ñúhnit, nihat Diosdih búdí ït wēi naáwáp wut jĩ.

Áih yégueh chóodih juí, teonih, Jairo nuumdíhbut Jesús ã booaat

(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Túttimah, Gadara baácmant Jesús wã ït jwúub chúuh bejep wut jĩ. Pánih chúuh bejna, íim jwéejdih ï ñáan juibínachah, dawá Jesúsdi enedih ït juibínap wut jĩ. Pánih juibínit, Jesúsdi ït wáac ñuh púuda bojop wut jĩ. 22 Páant ï ñuh púuda bojochah, queét

cātíh Jairo Jesús pebh át juibínap wut jĩ. Jairo jwiít judíowã jwĩ míc wáacat m̄udíh en daonít maátajeéh jumni wut jĩ. Jesús ã wēpatdih jéihnit, ãih jíitcha pebh páah yoh ñajnit, nin pah át niijíp wut jĩ:

23 —Wã n̄úm mi wunat túut chãjachah ennit, ma pebh wã jũúwáp be. Caántdih teo jãha booaat túut niijná, wĩih m̄uná wãjeéh ma jũúwá, át niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, Jesús Jairojeéh át bejep wut jĩ. Páant ĩ bejehah, cãacwãbut ĩjeéh ĩt bejep wut jĩ. Páant cãacwã cātíh ã bejehah, dawá caandíh tubit ĩt tóo péenap wut jĩ. 25 Cãacwã cātíh biíh wili wunnihbut mit jumap wut jĩ. Caánt doce jópchi mácanihat panihat wunnih mit jumap wut jĩ. 26 Dawá cohnit caántdih ĩtih cohop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih ĩ cohochah yuhna, chah mit tubanap wut jĩ. Nihat miíh dinero ĩ cohat jíib wãhna yuhna, mit boocap wut jĩ. Chah yeejép wut jĩ mi wunat. 27-28 Pánihna, cãacwã Jesúih doonádih ĩ míc wéhenachah, mitát joyóp wut jĩ. Joinít, caántjeh nin pah mit niij jenah joyóp wut jĩ: “Jesúih yégueh chóodihjeh juibí teona, wã boobipna caá”, mit niijíp wut jĩ. Páant niij jenah joiná, cãacwã cātíh Jesús tãahmant juibínit, ãih yégueh chóodih chahbitjeh mit juibí tewep wut jĩ. 29 Páant mi tewechahjeh, mi wunat át yayáh bejep wut jĩ. Páant ã yayátdih miíh bácahjh mit joyóp wut jĩ. 30 Páant mi juibí tewechah, ã booaat wēpat caántdih ã chũúátdih Jesúsbut át joyóp wut jĩ. Pánih joiná, cãacwã cātíh tac p̄ud ñhñit, nin pah át niijíp wut jĩ:

—¿Déhe tigaá wĩih yégueh chóodih ã jaí teo? át niijíp wut jĩ.

31 —¿Páant, dawá cãacwã meemdíh ï tóo péenachah jéihna yuhna, páant ma níj wúbh joí? ã bohénitboó Jesúsdiht ït niijíp wut jĩ.

32 Obohjeéhtih, yégueh chóodih jaí, teonidih jéihíhna, Jesús ãt en bidip wut jĩ. 33 Pánihna, mi booadtih jéihnit, úumna, caánt Jesús pebh mit páah yoh ñajap wut jĩ. Pánih páah yoh ñaj, méménit, Jesúsdiht túi yoobópdihjeh mit naáwáp wut jĩ. 34 Páant mi naáwáchah joinít, nin pah Jesús caántdih ãt niijíp wut jĩ:

—**Nuumá, wã wēpatdih túi jenah joiná, ma boona be. Wēinit, ma bejeé. Caán wunat meemdíh ã jwúub jūóhcan níit, páant mantih, ãt niijíp wut jĩ.**

35 Jesús caántdih páant ã niijíchahjeh, Jairoíh muumánt bejnit, ã déewã ã pebh ït juibínap wut jĩ.

—Jáantjeh ma nuúm mi wunah bejep be. Bohénidih ma jwúub bejat túatú, Jairodih ït niijíp wut jĩ.

36 Obohjeéhtih, ï niiját dih joyáh bojnit, Jesús nin pah Jairodih ãt niijíp wut jĩ:

—**¡Ma úumca bojoó! ¡Wã wēpatdih páantjeh ma túi jenah joyoó! ãt niijíp wut jĩ.**

37 Túttimah, ãjeéh péenitdih “**Ninjĩh ñi páñaá**”, niijnít, Jesús Jairojeéh áih muuná ït béjep wut jĩ. Pánih bejna, Pedro, Santiago, ã úud Juan, queét biíc peihcannitdihjeh ãt numah bejep wut jĩ. 38 Jairoíh muuná juibínit, wunnihdih dawá tubit ñaac jünít dih ãt enep wut jĩ. 39 Pánih enna, caán muudíh waadnít, queétdih nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—**¿Dépanihna tubit ñaac jüi tígaá ñi chãj? Nint wébít wunnih nihcan caá. Æona caá mi chãjap, ãt niijíp wut jĩ.**

⁴⁰ Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joinít, caandíh ít dehwep wut jĩ. Páant ï dehwechah, queét nihatdih Jesús át bacat túutap wut jĩ. Páant ï bac bejehah, Pedro, Santiago, Juan, wunnih mi manadihbüt wébít mi lajni tólihboó át numah waad béjep wut jĩ.

⁴¹ Pánih waád juibínit, miíh téihyadih teonít,

—; **Talita cumi!** Jesús caántdih át niijíp wut jĩ. Páant niijná, “Bainíhmaá, ma ñah ñahúú”, niijná át chãjap wut jĩ.

⁴² Páant ã niijíchahjeh, ñah ñahnit, mit yáac chũi bejep wut jĩ. Caánt doce jópchi mit bíbohóp wut jĩ. Páant mi bootdih ennit, caán tólihdih ã numah waad béjnit búdí ít joi ñáhup wut jĩ.

⁴³ Obohjeéhtih, Jesús queétdih ded pah mi bootdih naáwát túutcan, jeémátdih át wũhat túutap wut jĩ.

6

Nazaret tútchidih moón Jesúsdiñ ï náahcat (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jairoíh mummánt bac bejnit, Jesús ã bohénit bíícdih ã behni Nazaret tútchina át jwúub juibínap wut jĩ. ² Pánih juibínit, chooát yeó jáapdih jwĩ míc wáacat muddíh Jesús wã ít waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús caanjíh jumnitdih át bohénap wut jĩ. Páant ã bohénachah, dawá caandíh ít joi wáhi bejep wut jĩ. Pánih joi wáhi bejnit, nin pah ít míc níj uúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús dedjñh tiguaá, nin bohéatdih át joijí? ¿Ded pah tiguaá ã túi jéih beedá? Pánih jéihnit, jwiít cáacwã jwĩ jéih chãjca naáhdih ãpĩ chãj júutna caá.

³ Maa teonijeh caá. María wúúh ã jumuchah, Santiago, José, Judas, Simón ã úudwã ï jumna caá. ã

jwanna yaádhbut jwĩ pebh ã jumna caá. Caán jwiít panihni mun tigaá ã jumnap, ãt míc niijíp wut jĩ.

Páant niijnít, ded pah ã jumatdih jéihcanjeh, caandih ãt náahcap wut jĩ. ⁴ Páant ã náahcah ennit, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Dios naáwátdih naóh yapanidih cãacwã ãpĩ wẽina caá. Páant ã weñechah yuhna, ãih tútchidih moón, ã déewã, ãih mũudih jumnitboó, caandih ãpĩ wẽican caá. Pánihna, ninjĩh behni wã jumuchah, weemdih ñi náahcan caá, ãt niijíp wut jĩ.*

⁵ Caán tútchidih jumna, Jesús Dios ã wẽpatjĩh ãt jéih chãj júutcap wut jĩ. Pánih chãjcan yuhna, biguina wunnitdih teo jãhanit ãt booanap wut jĩ.

⁶ Caanjĩh moón caandih ã jepahcah, ãt en wáhi bejep wut jĩ. Pánihna, caan pébh jumni tútchinadiah Jesús wã bohénadiah ãt bejep wut jĩ.

Jesús doce ã bohénitdih ã wahat

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Túttimah, doce ã bohénitdih ã pebh bid bojnit, ã wẽpatdih queétdih wũhna, chénewã, chénewã, chénewã míc Jesús ãt wahap wut jĩ, biĩh tútchinadiah moondih teo wáacnit, nemépwãdih ã bacat tútat pínah niijná. ⁸ Pánih wahnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Bii dée, pan, wuh wũh, dinerodih ubcan, ñi íoh caját nahdihjeh pohba ñi ub bejeé. ⁹ Ñi túat numát pínah yégueh, zapatosdihbut ñi ub bejca bojoó. ¹⁰ Páant ñi bejchah, ñi juibíni tútchinadiah moón yeebdih ũwat tólih ã wũhuchah, caán mũudihjeh ñi chão jwáhuu. Caán tútchimant bejnajeh, caán mũudih ñi cádah bejeé. ¹¹ Ded tútchidih moón

* 6:4 Jn 4.44

yeebdíh náahcan, ì jóíhcah, caán tátchidih yap be-
jna, ñih zapatosdih bóo becchídih ñi péoh mao
yoh jéenanaá, queétdih Dios ã yohat pínahdih ì
jéihyat pínah niijná. Yoobópdi yeebdíh wā naóhna
caá. Sodoma tátchidih moón, Gomorra tátchidih
moonbút tabit yeejép chājnit ì jumuchah yuhna,
péeni yeó jáap, yeebdíh náahcannitjiboodíh chah
peéh chājat ã jumbipna caá, ãt niijíp wut jī.*

¹² Pánihna, queét doce ã wahnitboó Jesúh táníni
dooná naáwádih ìt bejep wut jī, cāacwā ì yéej
chājatdih cádahnit, táiniboodíh ì túut nūmát pínah
niijná. ¹³ Pánih bejnit, dawá nemépwādih ba-
cat túutnit, wānnitdihbut yíjīh ñái, úbhnit, ìt
boonanap wut jī.*

Juan Daabánidih ì mawat
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Jesús ã bohénit ì bohé jibichah, ded pah Jesús
ã chājat doonádih dawá ìt joyóp wut jī. Maáh
Herodesbut ãt joyóp wut jī. Pánih joinít, “¿Juan
Daabáni ã wunat túttimah, ãt jwúub boo pud jūóh
niít ãt chājap? Pánih boo pud jūóhni jumna, jwiít
cāacwā jwī jéih chājca naáhdih ã jéih chājna caá.
Pánihna, caán Jesús Juanjehna tigaá”, ãt niij jenah
joyóp wut yuh jī.

¹⁵ Bitá “Elías caá”, niij, bitabut “Jon jātih Dios
naáwátdih naóh yapani dée ã jumna caá”, ìt niijíp
wut yuh jī.*

¹⁶ Páant ì niijíchah joinít, Herodesboó
—Juanjidih waó wā bóod yohat túutniiji ãt jwúub
boo pud jūóh tagaá, ãt niijíp wut jī.

* **6:11** Lc 10.4-11; Hch 13.51 * **6:13** Stg 5.14 * **6:15** Mt 16.14;
Mr 8.28; Lc 9.19

17-18 Juandih ï mawat pínah jãtìh, Herodes ã úud Felipe áa Herodíasdih ãt dúuc wái áa jumap wut jï. Páant ã dúuc wái áa jumap peéh Juan caandih nin pah ãt niij jãihñap wut jï: “Ma úud áadih dúuc wái áa jumna, Dios ã wutadìh yap yohna caá ma chãjap”, ãt niijip wut jï. Páant ã niiját peéh yad Herodías Herodesdih nemat muáboó Juandih mit nemat túutap wut jï. Páant mi wutadìh jepahnit, Herodes caandih chéwat túutnit, nemat muáboó ãt nemat túutap wut jï.*

19 Herodías Juandih tubit eníhcan, mit mao yohat túutíhip wut yuh jï. 20 Obohjeéhtìh, Herodes “Juan Dios naáwátìh naóh yapani ã jumna caá”, niij jenah joinít, Dios ã peéh chãjatdih úumna, caandih ãt mao yohat túutcap wut jï. Ded pah ã túi chãjat pínahdih Juan caandih ã naáwáchah, Herodes búdí ãt jenah joyóp wut jï. Pánìh búdí jenah joiná yuhna, Herodes caandih ãpí túi wëi joyóp wut jï. 21 Páant ã wëi joyóchah yuhna, Herodíasboó “Ded pah caandih wã mawat túutbi”, páantjeh mit niij jenah joyóp wut jï. Páant mi niij jenah joyóchah, ã cãac jumap yeó jáapdih wëina, mi áa Herodes ãih cãacwãdìh míic wáacat túutnit, búdí ãt numah jeémép wut jï. Caán numap jumnit maáta, ãih soldadowã maáta, Galilea baácìh moón maátabut, ã numah jeémátìh enedih ït juibínap wut jï. 22 Biícìh ï jeéméchah, Herodías numboó queétdìh mit eo júutap wut jï. Páant mi eo júutachah ennit, Herodes, ã bid bojnitbut, búdí ït weñep wut jï.

—Dedé ma náahatdìh weemdìh ma úúbúchah, meemdìh wã wãhbiapna caá. 23 Dios ã enechah, yoobópìh meemdìh wã naóhna caá. Ma úúbát

* 6:17-18 Lc 3:19-20

pah bóo tac yoób wã maáh jummatdih meemdih wã wãhbiḡna caá, mi íbi Herodes caántdih át niijíp wut jĩ.

24 Páant ã niijíchah joinít, mi íin pebhna bejnit, nin pah caántdih mit niij wãbh joyóp wut jĩ:

—¿Dedé déedih tigaá wã wãbhbi? mit niijíp wut jĩ.

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, meemdih í wãh naáh, mi nũmdih mit niij jac wutap wut jĩ.

25 Páant mi niij jac wutachah joinít, mi íbi pebhna wẽpép bejnit, nin pah caandih mit niijíp wut jĩ:

—Juan Daabániih wao dáhdih dúuc bóodnit, caán ã wunatdih wã jéihyat pínah niijná, pamapjih cáagnit, weemdih í wãh naáh, mit niijíp wut jĩ.

26 Páant mi niijíchah joiná, maáh Herodesboó búdí át jĩgahap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, cáacwã í enechah, “Dedé ma náahatdih meemdih wã wãhbiḡna caá”, átát niijíp wut jĩ. Pánihna, ã niijátjidih cáacwã í joyóchah, tíicna, “Meemdih wã wãhcan niit”, caántdih át jéih niijcáp wut jĩ.

27 Biícmantjeh Juaníh wao dáhdih dúuc bóodat túutnit, soldadodih át ub jũwát túutap wut jĩ.

28 Páant ã wutachah joinájeh, bejnit, áih wao dáhdih dúuc bóod, pamapjih cáagnit, át ub jũwáp wut jĩ. Pánih ub jũóhñit, Herodías nũmdih át wãhup wut jĩ. Páant ã wãhachah, áih wao dáhjidih teonit, beh wilidih mit teo yapanap wut jĩ.

29 Pánihna, caandih í mawatji doonádih joinít, áih bácahjidih ubudih jũibínit, Juan ã bohénitji cáac yohopboó ít yohop wut jĩ.

*Cinco mil cáacwãdih Jesús jeémát ã wãhat
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)*

30 Jesús ã wah bojnitji ã pebh jwúub juibínit, ded pah ĩ chãjatjidih, túini dooná ĩ naáwátjidihbut Jesúsdiĥ ĩt naáwáp wut ĩ.

31 Túttimah, queét ĩ jumupboó dawá cãacwã jwíih juibínitji bita ĩ juibínachah, ĩpĩ ñahwat jwúub bejep wut ĩ. Páant dawá ĩ jumuchah, Jesús wã ĩt jéih bid jeémcap wut ĩ. Pánihna, ã bohénitdih biáboó át numah bejep wut ĩ.

—Chóbe cãac wihcapboó jwĩ choo jwúhjĩh, queétdih át niijíp wut ĩ.

32 Páant ã niijíchah joinít, queét jãáj chóodih waadnít, cãac wihcapboó ĩt chúuh bejep wut yah ĩ. 33 Obohjeéhtih, queét ĩ chúuh bejehchah, dawá queétdih beh ennit, ĩm jwëejdih ĩt ñúún ñáo páud bejep wut ĩ. ĩm pebh bóo tútchidih moonbút ĩt ñúún ñáo páud bejep wut ĩ. Pánihna, Jesús wã ĩ juibíát pínah jãtih queétboó ĩtát juibínap wut ĩ. Jesús wã ĩ chúuh juibínachah, dawá queétdih ĩt pãĩ ñuhup wut ĩ. 34 Queétdih bohéni ã wihchah, en daoni wihcanni ovejawã panihnit ĩ jumatdih ennit, Jesús queétdih bádí át ĩgah enep wut ĩ. ĩgah ennit, queétdih át túi bohénap wut ĩ.* 35 Cheyeh ã jumuchah, ã bohénit Jesúsdiĥ nin pah ĩt niijíp wut yah ĩ:

—Cheyeh caá. Ninjĩhbitjeh tútchi wihcan caá.

36 Pánihna, nitdih pebhbit jumni tútchinadiĥ ma wahaá, ĩ jeémát jíib chãjat pínah niijná, ĩt niijíp wut ĩ.

37 —Yeebjéh queétdih jeémát ñi wãhúú, Jesús queétdih át niij jepahap wut ĩ.

* 6:34 Nm 27.17; 1R 22.17; 2Cr 18.16; Jer 50.6-7; Ez 34.5; Zac 10.2; Mt 9.36

—Páant, ocho widh tewat jíibjĩh jeémátdih jwĩ jíib chãjachah yũhna, queét nihatdih áta jũicán tagaá, Jesúsdih ít niijíp wut jĩ.

38 —¿Débói pan dah tigaá ã jum? Jéihyat túut niijná, ñi bidbi jwũhũú, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã bidat túutnitji jwũub jainít,

—Cinco botoni pan dahna, chéne queejwãbat ã jumna caá, ít niijíp wut jĩ.

39 —Cãacwãdih can táí jaihni yílipdih ñi chúudat túutú. Biíc poómp ninboó, biíh poómp canboó, biíh poómp conboó, ñi chúudat túutú, Jesús át niijíp wut jĩ.

40 Páant ã niijíchah joinít, nihatdih ít chúudat túutup wut jĩ. Biquí poómpna cincuenta, biíh poómpna cien, nihát ã dawát yoobó páant ít chúud peetép wut jĩ. **41** Túttimah, caán biícjĩh bóo téihya pan dahna, chéne queejwãdihbat ubnit, Jesús jeáboó át chéi enep wut jĩ. Chéi ennit, **“Jeémát ma wũhat táina caá, Paá”**, Diosdih át niijíp wut jĩ. Pánih mũbh péanit, pan dahnadih át dajap wut jĩ. Dajnit, nihát cãacwãdih ã bohénitdih át jwũub daj wũhat túutup wut jĩ. Túttimah, queejwãdihbat ã wũhat pínah niijná, át daj wũhup wut jĩ. **42** Páant ã wũhuchah, jeémpnit, nihát ít táí wud jumup wut jĩ. Nihat ã táí wud jumuchah, páantjeh ã jũdh jeémpni ít bíbohóp wut jĩ. **43** Páant ã jũdh jeémpni pan, queéj déepjĩh doce wũhnadih ã bohénit ít ub yac yáwanap wut jĩ. **44** Queejdíh pandihbat jeémpnit neonájeh cinco mil ít jumup wut jĩ. Yaádh, ã wehjeéh chah ít jumjip tagaá.

*Ímjih Jesús ã yáac cháï bejat
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)*

⁴⁵ Páant ĩ jeémp péanachah, jááj chóona waadát túutnit, Betsaida tútchina ã játih Jesús ã bohénitdih át cháuh bej páñat túutup wut jĩ. Páant ĩ cháuh bejechah, caandíh joinítjidih jwúub bejat túutnit, ⁴⁶ caanjéh jeéboó Diosdih úúbúdh át púuh laab béjep wut jĩ. ⁴⁷ Túttimah, cheina ã bohénit ím tac yoób ĩ cháuh bejechah, Jesús biícjeh caánboó úúbhna, át chão jwúhup wut jĩ. ⁴⁸ Pánih úúbhna, queétdih át en cháuha bojop wut jĩ. ĩ wawápmant queétdih johlit búdí ã júúwúchah, ã bohénit ĩ meenná yuhna, ĩ wép bejcatdih át enep wut jĩ. Pánihna, baabát pínah játihbit, ĩ pebh bejna, ímjihjeh Jesús át yáac cháï bejep wut jĩ. Pánih bejna, queétdih átih yap bejíhip wut yuh jĩ. ⁴⁹⁻⁵⁰ Obohjeéhtih, ã yap bejíhichah yuhna, caán ímjih ã bejechah enna, “Wunniúh caolih caá”, níj jenah jói, en wúhi bejnit, queét tubit ĩt ñaacáp wut jĩ. Páant ĩ en wúhi bejechah ennit,

—¡Weemdíh ñi en úumca bojóó! ¡Weemjéh tigaá!
Jesús át níijíp wut jĩ.

⁵¹ Páant níj péanit, ĩjeéh jááj chóona át waadáp wut jĩ. Páant ã waadáchahjeh, johlit át yayáh bejep wut jĩ. Páant ã yayáh bejechah ennit, queétdibóo ĩt joi ñúhup wut jĩ. ⁵² Jesús nihat ã wép cháï júutatjidih enna yuhna, ĩ túi beh joicátji jíib, dawá pandih ã jígoaatjidihbut ĩt beh joicáp wut jĩ. Pánih beh joicán, Jesús johlitdih ã yayáátidihbut beh joicánjeh, ĩt joi ñúhup wut jĩ.

*Genesaret baácdih moón wunnitdih ã booaat
(Mt 14.34-36)*

53 Pánih chúuh bej, Genesaret baácna juibínit, jááj chóodih caán jélitdih ít chéó pahanap wut jĩ. 54 Pánih chéó pahanit, jááj chóomant ĩ aab béjehahjeh, cāacwāboó Jesúsdiĥ ít beh enep wut jĩ. 55 Pánih beh ennit, niĥat ĩih munnáboó ñáo aab béjnit, wunnit ĩ ñajat chóomant teonit, Jesús pebhna ít ub dei bejep wut jĩ. Jesús ā jumat doonádih joinít, niĥat caanná ít bejep wut jĩ.

56 Ded ĩ juibíni tútchinaboó, dahwani tútchidih moón, botoni tútchinadiĥ moonbút, bií dée ĩ jíib chājat mūá jóocmant bóo yoahdiĥ ĩ chéénwā wunnitdiĥ ĩpĩ ub juibí jwejep wut jĩ. Páant ĩ juibí jwejnitoó Jesúsdiĥ yégueĥ chóodih tewíhna, caandíĥ búdí ít úbúp wut jĩ. Pánihna, det wunnit caandíĥ teonitboó ít boonap wut jĩ.

7

Cāacwā ded pah ĩ míc yéjaat (Mt 15.1-20)

1 Jerusalén tútchimant bejnit, Moisés ā wutajidiĥ bohénit, fariseowābut Jesús pebh ít míc wáac juibínap wut jĩ. 2-4 Jwĩ ñowā ĩ wutajti pahjeh, jeémát pínah játiĥ fariseowā, niĥat bita jwĩ déewābut jwĩpĩ téih chocop jĩ. Bií dée jíib chājadiĥ bejnitji munná jwub juibínit, ĩ wutajti pahjeh téih choccan, jwĩpĩ jeémcap jĩ. Pamaĥna, pūbátna, jwĩ lajatjinadiĥbut jwĩpĩ chocop jĩ. “Dios páant caá ā náahap”, niíj jenah joinít, jwĩ ñowā dawá biíĥ ĩ wutajidiĥbut jwĩpĩ chājap jĩ. 5 Jesús pebh míc wáacnit, ā bohénit téih choccanjeh ĩ jeéméchah ennit, fariseowā Jesúsdiĥ nin pah ít niíj úbh joyóp wut jĩ:

—Jwĩ ɲowã ã wɛtatjidih yap yohnit, ma bohénit téih choccanjeh ã jeémpna caá. ¿Dépanih tigaá caandíh ã jepahcan? Jesúsdih ãt niijíp wɛt jĩ.

⁶ Páant ã niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ãt niijíp wɛt jĩ:

—‘Jwiít túinit caá’, niijná yuhna, cáacwã ã encap-boó yeéb yeejép chājnit caá. Dios naáwát dih naóh yapani Isaíasji ded pah ñi jumatdih yoobópdih ãt niij daacáp tajĩ:

‘Dios nin pah ã niijná caá: “Nit weemdíh túi wēi naóhna yuhna, yoobópdih ã jepahcan caá.

⁷ Weemdíh uúbhna yuhna, ã yee uúbhna caá. ã jenah joyátjeh wɛtnit, ‘Nin pah caá Dios ã wɛtat’, ãpĩ niij yee naóh bohéna caá”, Dios ã niijná caá’, Isaías ãt niij daacáp tajĩ. (Is 29.13)

⁸ Páant ã niij daacátji yoobópdih tigaá. Dios ã wɛtatdih yap yohnit, ñi ɲowã ã wɛtatboodíhjih ñi chājna caá. ⁹ Pánih chājnit, Dios ã wɛtatdih cádahna, ñi déewã ã wɛtatboodíh ñi jepahna caá.

¹⁰ Dios Moisésjidih nin pah ãt niij naáwát túutɔp tajĩ: ‘Ñi mánadih oinit, ñi túi chājaá. Ded ã mánadih yeejép naóhnidih peéh mao yohat ã jumbipna caá’, ãt niijíp tajĩ.* ¹¹ Páant Moisésji ã niiját pah, ded ã mánadih ã teo wáaquíhichah yuhna, yeéboó ñi teo wáacat túutcan caá. ã mánadih ã wáhat déejidih Diosboodíh ñi wáhat túutna caá.

¹² Pánih bohéna, ã mánadih caandíh yeéb ñi túi chájat túutcan caá. ¹³ Jwĩ déewã ã wɛtatdih jepahna, Dios ã wɛtatboodíh yap yohna caá ñi chájap. Dawá

* **7:10** Ex 20.12; 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

biíh ñi wʉtat pahjeh chājat túʉtna, Dios ā wʉtatdih ñipĩ yap yohat túʉtna caá, Jesús āt niijíp wʉt jĩ.

14 Páant fariseowādih niij péa, bita ājeéh péenitdih ā pebh bid bojnit, nin pah āt niijíp wʉt jĩ:

—Yeéb nihat wā naáwát dih táj joinít, ñi beh joyoó.

15 Dedé jeémát ñíih jacdih ā waadáchah, ñi téih chocochah, ñi téih chocchahbut, Dios yeebdíh biíc yoobó ā enna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant ā bacachah joiná, ‘Caán yeejép cāac caá’, ā niij enna caá. 16 ¡Ded molít jumna, ā táj joyoó naáh! Jesús āt niijíp wʉt jĩ.

17 Páant niij péanit, Jesús wā mʉʉná ĩt waad béjep wʉt jĩ. Pánih waád jʉibínit, ā bohénit ā naáwátjidih ĩt ʉʉbh joyóp wʉt jĩ. Páant ĩ ʉʉbh joyóchah joinít, Jesús nin pah queétdih āt niij jepahap wʉ jĩ:

18 —¿Páantjeh yeéb ñi beh joi jwáhcan niít? Ñíih jacdih waadnít, ñíih jeémátboó ñi jenah joyátdih ā jéih yéejacan caá. 19 Dedé ñi jeémátji ñíih wʉdah diitboó jumnijidih ñipĩ jont yohna caá. Caán ñíih caolihdih, ñi jenah joyátdihbut chʉʉhcan, Dios ā enechah, yeebdíh ā jéih yéejacan caá, āt niijíp wʉt jĩ.

Páant niijná, “Nihat jeémát táini caá”, niijná āt chājap wʉt jĩ.

20 Nin pahbut āt jwʉʉb niij naáwáp wʉt jĩ:

—Ñi yéej wéheatboó ñíih jacmant bacna, ded pah yeejép ñi jenah joyát ā jummatdih ā júʉtna caá. 21-22 Pánih yeejép jenah joiná, nin pah ñi jumna caá: Ñi áa nihcannitjĩh yeejép chājna, bií déedih nʉʉmná, cāac mao yohna, bitaíh bií déedih tabit en ñinahna, bitadih yéejaih jenah joiná, yeena, yeejép chājat pínahdih wéhena, biíh cāac ā jummat

pah en ñinahna, yeejép dooná naóhna, ‘Weém chah jéihni wā jumna caá’, níj jengah joiná, táí jengah joicánnitbut ñi jumna caá. Páant yéej chājat ñi jengah joyátmant ā jūóhna caá. ²³ Páant yeejépdih ñi jengah joyóchah ennit, ‘Queét táicannit caá’, Diosboó yeebdíh ā níj enna caá, Jesús āt niijíp wut jī.

*Judío nihcannih Jesúsdihi mi jepahat
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Tiro tátchi, Sidón tátchi pebh juibínit, caanjīh jumni mūdih Jesús wā it waadáp wut jī. Caán mūboó ā jumatdih bitadih āt naáwát tútcap wut yuh jī. Obohjeéhtih, ā naáwát tútcah yuhna, ā jumatdih jéihnit, dawá it juibínachah, queédih āt jéih jweicáp wut jī. ²⁵ Caán tátchidih biíc yad wili mi nūmbít nemép jumnih mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús ded pah ā chājat doonádih joí, caanjīh ā jumat doonádihbut joinít, ā pebhna mit juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdihi wēina, āih jítcha pebh mit bódicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁶ Caánt Siria baác Fenicia wūt jumni tátchidih bóli, Griega wili mit jumap wut jī. Pánihna, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, mi nūmdíh jumni nemépdih ā bacat tútat pínahdih mit múbup wut jī.

²⁷ Páant mi múbúchah joinít, nin pah Jesús caántdih āt niijíp wut jī:

—Wébít it jeémát pínahdih ubnit, íih mūjjiowādih jwí jwíih wūhuchah, ā táican caá. Pánihat pah, judíowā it jeémát panihni biíh baácdih moondíh wā jwíih wūhuchah, ā táican caá, āt niijíp wut jī.

²⁸ —Ma niiját yoobópdih tigaá, Maá. Obohjeéhtih, mūjjiowā jeémát cáagat naá nump páinit, wébít it jeémp jéenanidih ípí jeémpna caá. Pánihna, biíh

baácdih bóli wã jumuchah yuhna, weemdíhbut ma teo wáacachah, ã túina caá, Jesús dih mit niíj jepahap wut jĩ.

29 —Páant ma niíj jepahachah, ma nuumdíh jumniji nemép wãát bac bejna caá. Ene dih ma bejeé, Jesús caántdih át niijíp wut jĩ.

30 Páant ã niijíchah joinít, miíh muná jwúb juibínit, mi nuumdíh nemép wihcannih mi la-jachah, mit enep wut jĩ.

Wéhecan, joicánnidih Jesús ã booaat

31 Jesús wã Tiro tútchi jumni baácmant bejnit, Sidón tútchidih juibí yap bej, Galilea íim conanaamánt jwúb dei juibínit, Chénat Pah Téihya Tútchina wut jumni pehbboó ít juibínap wut jĩ. **32** Páant í juibínachah, bíic newé wéhecan, joicánnidih Jesús pebh cáacwã ít ub juibínap wut jĩ, caandíh ã booaat pínah niijná.

33 Jéh joicánnidih chibít yúup Jesús át namah bejper wut jĩ. Pánih bejnit, newéih molít dih Jesús áih téih tíibjĩh chibít át taj waadánap wut jĩ. Pánih taj waadá péanit, Jesús áih téih tíib dih coí cáagnit, newéih nuúcdih át teo jáhanap wut jĩ.

34 Pánih teo jáha péanit, jeáboó chéi ennit, caolih juí jéena bojnit, “¡Efatá!” át niijíp wut jĩ. “¡Efatá!” niijná, “¡Ma wátaá!” niijná át chājap wut jĩ.

35 Páant ã niijíchahjeh, caán joicánniji jéh joinít, áih nuúcbut ã wilahachah, át túi jéh wéhenap wut jĩ.

36 Páant ã chājatjidih ájeéh péenit dih Jesús át naáwát túutcap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, páant ã naáwát túutcah yuhna, queétboó chah ít naóh peetéper wut jĩ. **37** Páant í naáwáchah joinít, cáacwã ít joí wúhi bejper wut jĩ. “Nihatdih caán ã túi chājna caá. ¡Jéh

joicánnidih ã joyána caá! ¡Jéih wéhecannidihbut ã wéheat túutna caá!” ït niijíp wut jĩ.

8

Cuatro mil cãacwãdih Jesús jeémát ã wãhat (Mt 15.32-39)

¹ Biíh yeó jáap dawá cãacwã Jesús pebh ït míc wáac jubínap wut jĩ, páant muntih. Páant ãjeéh jumna, jeémát beednít ï jumuchah enna, Jesús ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdih ãt niijíp wut jĩ.

² —Queét jwĩjeéh biíc peihcanni yeó jáap ï jumuchah, ïih jeémát ã beedná nacaá. Pánih jeémát wihcannit ï jumuchah, queétdih búdí wã jĩgah enna caá. ³ Bitá ïjeéh jumnit yuúp jũóhnitji ‘Queét nuugúp wun buugná’, niijná, ïih munáboó wã jwúb bejat túutcan niít, ãt niijíp wut jĩ.

⁴ —Obohjeéhtih, ninjĩh tútchi wihcapboó jumna, queét dawá ï jumuchah, ¿dedboo tígaá ï jeémát pínahdih jwĩ jíib chãjbi? Jesúsdi ït niijíp wut jĩ.

⁵ —¿Débói pan dah tigaá ñi bíboh? queétdih ãt niij wúbh joyóp wut jĩ.

—Siete dah caá, ït niij jepahap wut jĩ.

⁶ Cãacwãdih baácboó chúdat túutnit, siete pan dahdih ubnit, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih Jesús ãt niijíp wut jĩ. Páant niij péanit, caan dáhnadih dajnit, ã bohénitdih wãhnit, cãacwãdih ãt pãáát túutap wut jĩ. Páant ã wutuchah, ã bohénitboó cãacwãdih pandih ït pãáap wut jĩ. ⁷ Biquína queejwãdihbut ït bíbohop wut jĩ. Pánihna, “**Túina caá, Paá**”, Diosdih niijnít, queejwãdihbut ãt pãáát túutap wut jĩ. ⁸ ï pãáh péanachah, jeémpna, queét ït

túi wud jumap wut jĩ, buca. Ī judh jeémpnidih siete wuhna ĩt ub yac yáwanap wut jĩ. ⁹ Queét jeémpnit neonádihjeh ĩ jenah enechah, cuatro mil ĩt jumap wut jĩ. ¹⁰ Páant ĩ jeémp péanachah, Jesús cáacwādh ĩt wah jwúubanap wut jĩ. Pánih wah jwúuba péanit, ā bohénit biícđih jāáj chóodih ĩt waadáp wut jĩ. Waadnít, Dalmanuta wut jumni baácna ĩt chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowā Dios ā wēpatjĩh Jesúsdih ĩ chāj júutat tútat

(Mt 6.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Páant ĩ chúuh juibínachah, fariseowā Jesúsdih jwāáhnit, caanjĩh ĩt míic wéhenap wut jĩ. Dios ā wēpatjĩh Jesúsdih ĩt chāj júutat tútat wut yah jĩ, ā jepahcah, “Dios ā wahni nihcan caá”, niiját tútat niijná.* ¹² Páant ĩ wutuchah joinít, Jesús íijnit, caolih juí jéena bojnit, nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá yeéb buu láa moón Dios ā wēpatjĩh chāj júutatđih ñi enih? Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Buu jumnitđih Dios ā wēpatjĩh weém wā chāj júutcan niít, ĩt niijíp wut jĩ.*

¹³ Páant niij péanit, ā bohénitđih jāáj chóona numah jwúub waadnít, bitadih ĩt yoh chúuh bejep wut jĩ.

Fariseowā, Herodesbut yeejép ĩ bohéatđih Jesús ā naáwát

(Mt 16.5-12)

¹⁴ Pánih jwúub chúuh bejnit, ā bohénit ĩ jeémát pínah pandih ĩt quíib buudúp wut jĩ. Biíc pan dahjeh caán jāáj chóoboó ĩt jumap wut jĩ. ¹⁵ Ī

* **8:11** Mt 12.38; Lc 11.16 * **8:12** Mt 12.39; Lc 11.29

jeémát pínahdih t̄abit ĩ jengah joyóchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niĳ naáwáp w̄at jĳ:

—Ĵĩ t̄ái ch̄ja chaáh! Fariseowã, Herodesbut ĩ yee bohéat yeebdih ã tobohna caá. Ĵ yee bohéat pan paáat panihni caá. Caán paáat nihat pan pínahdih ã ch̄úhna caá. Páant ã ch̄úát pah, det ĩ yee bohéatdih joinít ĩ yéej bejna caá. Pánihna, ĩ yee bohéatdih ñi t̄ái ch̄ja chaáh, át niĳíp w̄at jĳ.*

¹⁶ Páant ã niĳíchah joinít, “Pandih jwĩ ãb j̄óhcah enna, páant niĳná caá ã ch̄jap”, ĩt míc niĳíp w̄at yuh jĳ.

¹⁷ Páant ĩ míc niĳíchah jéihnit, Jesús queétdih nin pah át niĳ ãbh joyóp w̄at jĳ:

—ĴDépanih tigaá yeéb pandih t̄abit ñi jengah joi? Caandih t̄abit jengah joinít, ded pah wã naáwátidih ñi beh joi jwáhcan caá. ¹⁸ Pánih t̄abit jengah joiná, quíib ñi bíbohna yuhna, molít jumna yuhna, páantjeh ñi beh joicán caá.* ¹⁹ ĴCinco pan dahbitjĳh cinco mil neonádih wã w̄hatjidih ñi náhnican niít? ĴĴ j̄udh jeémpnidih débói w̄h tijĳĩ ñi ãb yac yáwa? át niĳíp w̄at jĳ.

—Doce w̄h jĳĩ, ĩt niĳ jepahap w̄at jĳ.

²⁰ —Weém siete pan dahdih cuatro mil cãacwãdih wã w̄hat túttimah, Ĵdébói w̄h tijĳĩ ĩ j̄udh jeémpnidih ñi ãb? Jesús át niĳíp w̄at jĳ.

—Siete w̄h jĳĩ, ĩt niĳ jepahap w̄at jĳ.

²¹ —ĴPánih enna yuhna, páantjeh wã wēpatdih ñi t̄ái jengah joicán niít? Jesús queétdih át niĳíp w̄at jĳ.

Jéih encannidih Jesús ã booaat

* **8:15** Lc 12.1 * **8:18** Jer 5.21; Ez 12.2; Mr 4.12

22 Queét Betsaida tútchina ï cháh juibínachah ennit, cáacwã jéih encannidih Jesús pebh ït ub juibínap wut jĩ.

—Caandíh teo jáhanit, ma booanaá, Jesúsdihtabít ït níj úbúp wut jĩ.

23 Jéih encannidih áih mujmant teonit, tútchi jwéjboó caandíh Jesús át wái bejep wut jĩ. Caanná numah juibínit, áih téih tíbnadiht coí cáagnit, caán newéih quíbnadiht át teo jáhanap wut jĩ.

—¿Ma enechah, jígoht níit? Jesús caandíh át níj úbh joyóp wut jĩ.

24 —Cáacwãdih wã enna yuh caá. Obohjeéhtih, wã enechah, queét máa nahna bejni pah caá ï jígoht, át níj jepahap wut jĩ.

25 Páant ã níjíchah joinít, Jesús áih quíbnadiht át jwúb teo jáhanap wut jĩ, páant muntih. Páant ã jwúb teo jáhanachah, nihtadiht át tái enep wut jĩ, buca. 26 Pánihna, Jesús caandíh áih muuná wah bojnit, nin pah át níjíp wut jĩ:

—Tútchiboó jwúb bejcanjeh, butéh meemdíh wã chãjatjidih bitadiht ma naóht peétca bojoó, át níjíp wut jĩ.

“Meém Cristo, Dios ã wahnit caá”, Pedro Jesúsdiht ã níját

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Jesús ã bohénit bícdih Cesarea Filipino wut jumni tútchi pebh jumni tútchinaboó ït bejep wut jĩ. Pániht namádiht bejnit, Jesús ã bohénitdih nin pah át níj úbh joyóp wut jĩ:

—¿Weemdíht ded pah tigaá cáacwã ï níj? át níjíp wut jĩ.

28 —Biquína ‘Juan Daabáni nacaá’, niíj, bita ‘Elías nacaá’, niíj, bita ‘Dios naáwátidih naóh yapanit biícidih bóo nacaá’, ĩ niijná beé, ã bohénit caandih ĩt niíj jepahap wut jĩ.*

29 —**Queét páant ĩ niijíchah, ¿yeéboó ded pah tigaá ñi niíj jenah joí?** queétdih át niijíp wut jĩ.

—Meém Cristo, Dios ã wahni caá, Pedroboó át niíj jepahap wut jĩ.*

30 —**Weemdíh ‘Caán Cristo caá’, bitadidih ñi niíj naóh peét jwáhca bojoó,** Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Ã wñnat pínahdih Jesús ã naáwát

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Jesús queétdih nin pah át niíj naóh bohé jwíhip wut jĩ: **“Weém, nihát cãacwã úd jeñédih tabit yeejép yapat caá náahap. Weemdíh náahcan, jwí ñowã, sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénitbut weemdíh ĩ mawat túutbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mawachah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jãóhbirna caá”,** át niijíp wut jĩ.

32 Páant niíj naóhna, ĩ túi beh joyátjeh queétdih ã naáwáchah, Pedroboó chibít yúrbbit caandih ñumah juibí ñhñit, páant át niiját túutcap wut jĩ.

33 Páant ã niiját túutcah joinít, Jesús ã bohénitdih tac púud ennit, Pedrodih nin pah át niíj jãihñap wut jĩ:

—**Satanás ã náah yacat pah wéhena caá ma chãjap. Ma jenah joyát cãacwã ĩ jenah joyátjeh caá. Dios ã jenah joyát nihcan caá,** Pedrodih át niijíp wut jĩ.

* 8:28 Mr 6.14-15; Lc 9.7-8 * 8:29 Jn 6.68-69

³⁴ Páant niíj péanit, cãacwãdih, ã bohénit biíc dih ã pebhna bid bojnit, nin pah Jesús queétdih át niíj naóh bohénap wut jĩ:

—Ded wãjeéh péeihna, ded pah caanjéh ã wēi chãjihatdih cádahnit, weém wã weñat pínahboodíh caá chãjat náahap.* ³⁵ Ded ã weñat pínahdihjeh chãjni, iiguípna ã bejbipna caá. Obohjeéhtih, wã weñat pínahboodíh chãjni, wã bohéátdih táí jenah joiní, yeó jáap jumat pah wãjeéh ã táí jambipna caá.* ³⁶ Nin baácdih jumni dawá bií déedih bíbohna yuhna, iiguípna ã bejehchah, ã bíbohatji caandíh dedé pínah nihcan niít. ³⁷ Áih caolih iiguípna ã bejehchah, ded pah tigaá áih caolihjidih áta jwúub jíb chãj baca. ³⁸ B_{HH} yeejépwã, Diosdih náahcannit, ã weñat pínahdihjeh chãjnit ã jumna caá. Páant queét yeejépwã ã joyóchah, biquína weemdíh, wã bohéátdihbut tíic jenah joinít, ‘Weém caandíh wã jéihcan caá’, ã niijbípna caá. Pánihna, weém nihat cãacwã úud jeñé, túinit ángelwã biíc dih, wã íp ã yeh iigátjĩh jwúub dei jũóhna, queét weemdíh ã tíic jenah joyátjdih náhninit, ‘Queétdih wã jéihcan caá’, weembát wã niijbípna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.

9

¹ Páant niíj péanit, nin pah Jesús queétdih át jwúub niíj naáwáp wut jĩ:

—Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Biquína yeéb ninjĩh jumnit ñi wunat pínah jãtĩh, Dios nihat maáh jumna, ã wēpatdih ã jútuchah, ñi enbipna caá, át niijíp wut jĩ.

* **8:34** Mt 10.38; Lc 14.27; Jn 12.24 * **8:35** Mt 10.39; Lc 17.33; Jn 12.25

*Dios ã yeh iigátjĩh Jesús ã ñ̃hat
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)*

² Seis yeó jáap túttimah Pedro, Santiago, Juan, queét biíc peihcannitdihjeh jap bóo jeená Jesús át numah púuh laab béjep wut jĩ. Caanná ĩ púuh laáb jwibíát túttimah, ĩ enechah, ã jígoahat át túut numáap wut jĩ. ³ Āih yégueh chóo túi baáb yeh iigní át jígohop wut jĩ. Nin baácđih moón yégueh chocnit, pánih túi baabní ĩ jéih choccan caá. ⁴ Páant ã yeh iiguíchah, Elías, Moisésji biícđih Jesús pebh jígoñnit, caandíh ĩ míic wéhenachah, queét biíc peihcannit ã bohénit ĩt enep wut jĩ. ⁵⁻⁶ Páant ĩ jígohochah ennit, queét tubit ĩt úumap wut jĩ. Pánih úumna, ded pah ã niiját pínahđih jéihcan, nin pah Pedro Jesúsđih át niijíp wut yah jĩ:

—¡Maá, jwiít ninjĩh jwĩ jamuchah, ã túina caá! Biíc peihcanni m̃u dáhna jwĩ chãjbipna caá. Míih pínah, Moiséih pínah, Elíaih pínahđihb̃t jwĩ chãjbipna caá, át niijíp wut yah jĩ.

⁷ Páant ã niijíchahjeh, mah pōh panihni queéđih át dei juyúp wut jĩ. Páant ã dei juyúchah, caanmánt Dios nin pah át niijíp wut jĩ: “Nin wã wũuh, wã oini caá. Pánihna, ã naáwáchah, caandíh ñi túi joyoó”, át niijíp wut jĩ.* ⁸ Páant ã niij pėanachah, Pedrowã jwúub enna, Jesúsđihjeh ĩt enep wut jĩ. ĩ ennitjiboó ĩtát jwúub b̃udáh bejep wut jĩ.

⁹ Pánihna, jeemánt jwúub dei bejñit, Jesús queéđih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Butéh páant ã yapatđih bitadıh ñi naóh jwuhca bojoó. Weém, nihat cãacwã úud jeñé, w̃nniji wã jwúub boo p̃ud**

* 9:7 2P 1.17-18; Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

jũúwát túttimah, caandíh bitadih ñi naáwáp bəca”,
 át niijíp wət jĩ.

¹⁰ Pánihna, ã niijátji pahjeh queét ĩ enatjidih bitadih ĩt naóh jwəhcap wət jĩ. Queétjeh nin pah ĩt míic niij úəbh joyóp wət jĩ: “ ‘Wənniji wã jwúəb boo pəd jũúwát túttimah’, niijná, ¿Ded pah niij tígaá páant ã niij?” ĩt míic niijíp wət jĩ. ¹¹ Páant niij míic wéhenit, Jesúsdi h nin pah ĩt niij úəbh joyóp wət jĩ:

—‘Cristo, Dios ã wahni, ã jũúwát pínah jãtíh, Elías ã jwíih jũóhbi pna caá’, Moisés ã wətatjidih bohénit ĩpĩ niijná caá. ¿Ded pah niij tígaá páant ĩ niij? caandíh ĩt niijíp wət jĩ.*

¹²⁻¹³ —**Yoobópdih tígaá. Elías jwíih jũóhni, nihatdih ámohni ã jumna caá. Dios naáwát di h naóh yapanit ĩ naóh daacátji pahjeh, weém, ni hat cãacwã úəd jeñé, dawá láa yeejép wã yapbi pna caá. Bita weemdíh náahcan, yeejép ĩ chãjbi pna caá. ¿Páant ĩ niij daacátjidih yeéb ñi beh joicán niit? Pánihna, nindih yeebdíh wã naóhna caá: Elías panihni Juan Daabáni wãát juí péana beé. Páant ã juyúchah, queét ĩ náahatji pahjeh caandíh yeejép ĩt chãjap wət jĩ. Páant jĩ caandíhbat ĩt niij daacáp tajĩ, Jesús queétdih át niijíp wət jĩ.**

*Wãá wənat jumnidih Jesús ã booaat
 (Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Páant ã niiját túttimah, jeejíboó jumnitji jwúəb dei bejna, dawá cãacwã ã bohénit pebh ĩ juməchah, Jesús wã ĩt enep wət jĩ. Moisés ã wətatjidih bohénitboó ã bohénit biíc di h míic jũih ñaácna ĩt chãjap wət jĩ. ¹⁵ Pánihna, Jesús wã ĩ dei juibínachah, ni hat caandíh wēi ennit, Jesús di h

* **9:11** Mal 4.5; Mt 11.14

jwãáádih ït ñáo ñah bejep wut jĩ. ¹⁶ ã pebh ï jwibínachah, nin pah queétdih Jesús át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih yeéb míc jũih ñaac tibeé ñi chãj? át niijíp wut jĩ.

¹⁷ Páant ã niij wúbh joyóchah joinít, cáacwã cãtíh ñuhni nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Bohéní, wã wúh nemép jumnidih meemdíh wã ub jũwúp yuh be. Nemépboó caandíh déheanit, ãpĩ wéheat tútcan caá. ¹⁸ Wã wúhdih déheat ã jũwúchah, baácboó buugnít, maojĩh nah chãácnit, ãpĩ jwiwáh bejna caá. Pánih bejnít, jacmant moj chej tãbit ãpĩ bacna caá. Páant ã jumuchah, ma pej jumnitdih nemépdih wã bacaat tútup yuh be. Obohjeéhtih, queét ï jéih bacacap be, Jesúsdi h át niijíp wut jĩ.

¹⁹ —Maatápdih yeebdíh wã bohénachah yuhna, páantjeh weemdíh ñi túi jenah joicán caá. ¿Débólíh maatápdih tigaá weemdíh yeéb ñi jepahbi? Caán wébít dih ma ub jũwú, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

²⁰ Páant ã niijíchah joinít, nemép jumnidih Jesús pebh ït ub bejep wut jĩ. ï ub jwibínachah, Jesúsdi h ennit, nemépboó wébít dih baácboó numah buugúchah, át ñaj tãpúnap wut jĩ. Páant ã ñaj tãpúnachah, jacmant moj chej bádí át bacap wut jĩ.

²¹ —¿Débólíh maatápdih tigaá nin wébít páant ãpĩ jum? Jesús behedih át niij wúbh joyóp wut jĩ.

—Wébítjeh ã jumuchah, ã jwíhip be. ²² Nemépboó caandíh tuu cúutboó numah buug cáwíh nit, mujboobút numah buug báah nit, dawá láa ã mao

yohíhip jĩ. Ma jéihna, jwiít dih jĩgah ennit, ma teo wáacá, Jesús dih át niijíp wut jĩ.

23 —Weemdíh ma túi jenah joyóchah, Dios ni-hat túi jéihni meemdíh ã teo wáacipna caá, Jesús caandíh át niijíp wut jĩ.

24 —Meemdíh wã túi jenah joiná yuh caá. Obo-hjeéhtih, chah wã túi jenah joyát pínah niijná, weemdíh ma teo wáacá, át niijíp wut jĩ.

25 Dawá queét pebhna ñáo ñah bejnit, ĩ míc wáac juibínachah ennit, Jesús nemépdih nin pah át niij jũihñup wut jĩ:

—Meém wéheat túutcanni, joyát túutcanni nemép nin wébít dih jumni ma bac bejeé. Pánih bac bejnit, caandíh ma jwúub tac buugáca bojoó, át niijíp wut jĩ.

26 Páant ã niij jũihñuchah joinít, ñaácnit, wébít dih baácboó jwúub numah buugnít, ñaj túpúánit, nemép át bac bejep wut jĩ. Páant ã chãjachah, wébítboó wunni pah át ñajap wut jĩ. “Caán ã wunah bejna caá”, dawá ĩt niijíp wut yuh jĩ. **27 Páant ĩ niijíchah yuhna,** Jesúsboó caandíh ãih muj nahdih át teo wái ñahanap wut jĩ. Páant ã teo wái ñahanachah, wébít át ñah ñuhup wut jĩ.

28 Túttimah, Jesús wã muúboó ĩ waád juibínachah, bita wihcah, ã bohénitjeh caandíh nin pah ĩt niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá jwiítboó caán nemépdih jwĩ jéih bacacan? ĩt niijíp wut jĩ.

29 —Pánihni nemépdih yohíhna, jeémp jwuhcanjeh, Dios dih búdí úubát caá náahap, Jesús queétdih át niij jepahap wut jĩ.

*Jesús ã wɛnat pínahdih ã jwɛɛb naáwát
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)*

³⁰⁻³¹ Tálttimah, ï jɛmniñi tátchimant Galilea baácna Jesúswã ït bejep wɛt jĩ. Capernaum tátchina bejni namádih bejna, Jesús ã bohénitdih át bohé bejep wɛt jĩ. Pánih queétdih bohé bejna, ã bohénitdihjeh ã táí bohéát túut niijná, dedboó ï bejat pínahdih bita ï jéihyatdih át náahcap wɛt jĩ. Pánih bohé jib bejna, nin pah queétdih át niij naáwáp wɛt jĩ:

—Weém nihat cáacwã úud jeñédih teonit, jwĩ déewã bitaboodih ï wũhbipna caá. Páant ï wũhachah, weemdih ï mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, ï mawachah yuhna, bíic peihcanni yeó jáap tálttimah, wã jwɛɛb boo pud jũóhbipna caá, páant muntih, át niijíp wɛt jĩ.

³² Páant ã niijíchah joiná yuhna, queét ït táí beh joicáp wɛt jĩ. Pánih beh joicán, úumna, ït jwɛɛb úubh joicáp wɛt jĩ.

*“Déhe tigaá ñi maáh panihni”, Jesús ã niiját
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)*

³³ Galilea baácñih bejna, Jesúswã Capernaum tátchiboó ït juibínap wɛt jĩ. Pánih juibínit, ã chéenwãih mɛúdíh waadní, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij úubh joyóp wɛt jĩ:

—Namáboó jũóhñit, ¿Dedédih míic wéhe tibeé ñi chãj? át niijíp wɛt jĩ.

³⁴ Páant ã niijíchah joinít, ït jepahcap wɛt jĩ. Namádih bejna, nin pah queétjeh ït niij míic wéhenap wɛt jĩ: “Chah jéihni jɛmna, weémboó maáh panihni wã jɛmna caá”, ït míic niijíp wɛt jĩ.*

* 9:34 Lc 22.24

35 Páant ï míc niijátjidih tílcna, Jesúsdiñ ït jepahcap wut jĩ. Páant ï jepahcah ennit, juibí chũudnit, ã bohénitdih bid bojnit, nin pah queétdihjeh át niij naáwáp wut jĩ:

—Ded waóhni jumíhna, péeni jumat caá náahap. Ded maáh jumíhna, nihatdih teo wāhni jumat caá náahap, át niijíp wut jĩ.*

36 Páant niijnít, wébítidih bid bojnit, queét cātíh át ñuhah túutap wut jĩ. Ñuhah túutnit, caandíh pin teonit, Jesús nin pah queétdih át niijíp wut jĩ:

37 —Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, biíc nin panihni wébítidih wēi jwāáhna, weemdíhbut ã wēi jwāáhna caá. Pānih weemdíh wēi jwāáhna, wā íp, weemdíh wahnidihbut ã wēi jwāáhna caá, át niijíp wut jĩ.*

*“Ded jwiítidih en jāihcanni jwiítidih teo wáacni caá”,
Jesús ã niiját
(Lc 9.49-50)*

38 Túttimah, Juan Jesúsdiñ nin pah át niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwí enechah, biíc newé ma wēpatjĩh nemépwādih ã bacat túutap be. Obohjeéhtih, jwíjeéh jumni ã nihcah, caandíh páant jwí chājat túutcap be, át niijíp wut jĩ.

39 Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã bohénitdih nin pah át niij jepahap wut jĩ:

—Páant caandíh ñi niijcá bojóó. Ded wā náah yacatdih chājat túut niijná, wā wēpatjĩh chāj júutna, túttimah weemdíh yeejép ã jéih niijcán niít. ⁴⁰ Ded jwiítidih en jāihcanni jumna, jwíjeéh ã jumna caá.*

* 9:35 Mt 20.26-27; 23.11; Mr 10.43-44; Lc 22.26
Lc 10.16; Jn 13.20

* 9:37 Mt 10.40;
* 9:40 Mt 12.30; Lc 11.23

41 Yoobópdiŋ yeebdíh wã naóhna caá. Wíihwã ñi jummat jíib, ded yeebdíh ã táí teo wáacachah enna, Dios caandíhbut ã táí chājbipna caá. Ñi babhbat pínah mahbitdihjeh yeebdíh ã wūhuchah, páant ã chājat jíib caandíhbut Dios ã táí chājbipna caá, Jesús ãt niijíp wut jī.*

Bitadih jwī yéj chājat túutuchah, jwíitdih bádí peéh chājat ã jummat

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 “Nin wébít panihni weemdíh táí jenah joinídih ded yeejép ã chājat túutatji jíib, Dios caandíh yeejép pohba ã peéh chājbipna caá. Caán ã yéj chājat túutat pínah jātih, āih butdih bádí jeé júdūjīh chéó búudhnit, bádí mūjna caandíh ĩ yohochah, āta táí tagaá. Páant ĩ chājachah, caán wébít panihnídih ã yéjacah nihna, Dios páant bóo pohba caandíh āta peéh chājcan tagaá. 43-44 Níih téihyajīh yeejép chājna, caán téihyadih bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chājatdih ñi cádaŋhá. Caandíh cádaŋcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Caanná iigát dūbcan, coyíwābut wūncannit ĩ jummbipna caá. Níih téihyadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh āta būud tágaá. Yeéboó pánihni cóloh jumna yahna, táttimah Diosjeéh ñi táí jummbipna caá. Oboghjeéhtih, chéŋat pah téihyajīh iiguípna ñi bejehchah, bádí yeejép ñita yap tagaá. Pánihna, ñi yéj chājatdih cádaŋhat caá náahap.* 45-46 Biíc yoobó níih jíitchajīh yeejép chājadih bejna, caán jíitchadihbut bóod yohat pahjeh caán ñi yéj chājatdih ñi cádaŋhá. Caandíh cádaŋcan, iiguípna ñi bejbipna

* 9:41 Mt 10.42 * 9:43-44 Mt 5.30

caá. Caanná iigát dɔbcan, coyíwābɔt wɔncannit ĩ jɔmbipna caá. Níih jíтчadih ñi bóod yohochah nihna, caan dáhjuh āta bɔɔd tágaá. Yeebboó pánihni cólohjuh jɔmna yɔhna, táttimah Diosjeéh ñi túi jɔmbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah jíтчajĩh iiguípna ñi bejehchah, búdí yeejép ñita yap tagaá. 47-48 Biíc yoobó ñíih quíibjĩh ennit, yeejép chājna, caan dáhdih ñi wāat yohat pah caán ñi yéej chājatdih ñi cádaháá. Caandíh cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá.* Caanná iigát dɔbcan, coyíwābɔt wɔncannit ĩ jɔmbipna caá.* Caán quíibdih ma yohochah nihna, caan dáhjuh āta bɔɔd tágaá. Pánihna, biíc bɔwá quíib wihcanni yɔhna, táttimah Diosjeéh ñi túi jɔmbipna caá. Obohjeéhtih, chénat pah quíibjĩh iiguípna ñi bejehchah, yeejép pohba ñita yap tagaá.

49 “Nin baácdih jɔm jwɔhna, nihat cáacwā yeejép yapat caá náahap, ĩ yéej chājatdih cádahnit, táinijeh ĩ túut nɔɔmát pínah niijná. Jwĩ jeémátdih núumni āpĩ náahna caá, ā túi nɔñat pínah niijná. Pánihat pah, cáacwādihtub yeejép yapat ā náahna caá, túut nɔɔmnít, ĩ túi chājat pínah niijná. 50 Núumni bɔiná, jeémátdih ā túi nɔñana caá. Obohjeéhtih, núumni ā buyát beedéchah, ñi jéih jwúub buyácan caá. Pánihna, ñi jeémátdih núumnijĩh ñi túi buyát pah, yeéb bitajeéh biícđih ñi túi jumat túut niijná, táinijeh ñi chājaá”, Jesús queéđdih āt niijíp wɔt jĩ.*

10

* 9:47-48 Mt 5.29

* 9:47-48 Is 66.24

* 9:50 Mt 5.13; Lc

14.34-35

*Īweha mánadih ĩyohcat
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

1 Capernaum tútchimant bejnit, Judea baácna juibínit, Jordán m̄uj conanaáboó Jesúswā ĩ cháh juibínachah, dawá Jesús pebh ĩt míc wáac juibínap wut jī, páant m̄antih. Páant ā pebh ĩ míc wáac juibínachah ennit, āpī bohéátji pahjeh m̄antih āt jwúub bohénap wut jī. 2 Páant ā bohéát pónih, fariseowābut ĩt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Jesúsdih nin pah ĩt niúj wábh joyóp wut jī, ded pah ā jepahatdih joinít, caandíh ĩ naóh yacat túut niijná:

—¿Jwī weha mána yaáhdih jwī yohochah, ā táimi naniít? ¿Dios ā wutatboó páant niít ā chājat túutap, ma jenah joyóchah? ĩt niijp wut jī.

3 —¿Ded pah tigaá Moisés āt niúj wutji? Jesús queétdih āt niúj wábh joí jwúubanap wut jī.

4 —‘Majeéh bólidih cádahíhna, “Meém ma táicat enna, meemdíh wā yohna caá”, niúj daácnit, caántdih ñi wáhuú. Páant niúj daác wáhnit, majeéh bólidih ma cádahachah, ā túina caá’, Moisés āt niúj daacáp tajī, fariseowā ĩt niúj jepahap wut jī.*

5 —Diosdih ñi n̄owā ĩ jepahíhcah enna, páant Moisés āt niúj daacáp tajī. 6 Páant ā niúj daacátji ā jum̄uchah yuhna, jon jãtíh nin baácđih chãjnit, newé yad biícđih Dios āt chãjap wut jī.* 7 Pánih biícđih ā chãjachah, newé ā mánadih cádahnit, yad biícđih āpī jum̄na caá. 8 Queét chénewā jum̄na yuhna, biíc bácah paníhnit caá ĩ jum̄ap.* 9 Páníhna, Dios queétdih biíc bácah paníhnit ā chãjachah,

* 10:4 Dt 24.1-4; Mt 5.31 * 10:6 Gn 1.27; 5.2 * 10:8 Gn 2.24

queétjeh míc cádahcat caá náahap, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

¹⁰ Páant ã niiját túttimah, muúboó jumna, páant ã naáwátjidih ã bohénit caandih ít úubh joyóp wut jĩ. ¹¹ Páant ï úubh joyóchah, nin pah queédih át niij jepahap wut jĩ:

—Ded ãjeéh bólidih yohnit, biih wilidih jwúub áa jumna, ã yohnidih yeejép ã chājna caá. ¹² Yad wilibat newédih yohnit, biihdih jwúub áa jumna, mi yohnidih yeejép mi chājna caá, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Jesús wébít dih ã úubát
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)*

¹³ Căacwã ï wehdih ã teo jãha úubát pínah niijná, Jesús pebhna ï mána ít ub juibínap wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, ã bohénitboó queédih ennit, ít jípónih jãihñap wut jĩ. ¹⁴ Páant ï jãihñachah ennit, Jesús íjnit, ã bohénitboodih nin pah át niij jãihñap wut jĩ:

—Wébít wã pebh ï jũúwá naáh. ‘Ñi bejca bojoó’, queétbitdih ñi niijcá bojoó. ‘Dios wã maáh caá’, niijnít, queét wébít caá táí jenah joinít ï jumap. ¹⁵ Dios ã maáh jumapna waadnítboó nit wébít ï jenah joyát pah jenah joinít ï jumna caá. Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Nitbit Diosdih ï náahat pah yeéb ñi náahcan, Dios pebhna ñi jéih bejcan niít, át niijíp wut jĩ.*

¹⁶ Páant niij péanit, wébít dih ub túuh teo jãhanit, nin pah Diosdih át niij úubáp wut jĩ: “Nitbitdih ma táí teo wáacá, Paá”, át niijíp wut jĩ.

* **10:12** Mt 5.32; 1Co 7.10-11 * **10:15** Mt 18.3

*Dawá bií déedih bíbohni Jesúsdiĥ ã wábh joyát
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷ Jesús wã namádih ĩ bejechah, biíc newé ñáo ñah bej, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih wěina, nin pah át niíj wábh joyóp wut jĩ:

—¿Túí Bohéní, páantjeh Diosjeéh jumíhna, ded pah tigaá wã chãjbi? át niijíp wut jĩ.

¹⁸ —¿Dépanih tigaá ‘Túini’, weemdih ma niíj? Diosjeh caá túini. ¹⁹ Dios ã wutatdih ma jéihna caá. ‘Cãacdih ma mao yohca bojoó.* Ma áa nihcannihjĩ ma yéej chãjca bojoó.* Ma numcá bojoó.* Ma yeeca bojoó.* Bitadih yee naóhnit, ĩih bií déedih ma ubca bojoó. Ma mánadih túinijeh ma chãjaáp’,* Dios ã niijíp jĩ. Caán ã wutatdih jepahat caá náhap, Jesús caandih át niijíp wut jĩ.

²⁰ —Bohéní, wébít jumna, wã yap yohcatji pah, buubut biíc yoobó wã yap yohcan caá, Jesúsdiĥ át niijíp wut jĩ.

²¹ Páant ã niijíchah joí, en jãhanit, Jesús caandih át oyop wut jĩ.

—Diosjeéh ma túi jummat pínah, bainí caá meemdih ã jedhdup. Nihat míih bií déedih jíib chãjadih ma bejeé. Pánih jíib chãjnit, caán jíibdih moh yéejnitdih ma wãhúú. Páant ma wãhuchah, nin baácboó ma bíbohatji chah túini míih pínah Dios pebhboó ã jumbipna caá. Wã niiját pah chãj péa, wãjeéh ma pée jũúwú, Jesús át niijíp wut yuh jĩ.

²² Obohjeéhtih, páant ã niijíchah joiná yuhna, caánboó dawá bií déedih bíbohni jumna, ãih bií

* **10:19** Ex 20.13; Dt 5.17 * **10:19** Ex 20.14; Dt 5.18 * **10:19**
Ex 20.15; Dt 5.19 * **10:19** Ex 20.16; Dt 5.20 * **10:19** Ex 20.12;
Dt 5.16

déedih jíib chãj wãhíhcan, búdí ãt jĩgahap wut jĩ. Pánih jĩgahnit, jepahcanjeh, ãt jwúub bejep wut jĩ.

²³ Páant ã jwúub bejehah, ã bohénitdih tac páud ennit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—*¡Dawá bíi dée bíbohnit Dios ã maáh jumapna ĩ waadát ã buona caá! ãt niijíp wut jĩ.*

²⁴ Páant ã niijíchah joinít, queétboó ĩt joí wáhi bejep wut jĩ. Páant ĩ wáhi bejehah ennit, queétdih Jesús nin pah ãt jwúub niij naáwáp wut jĩ:

—*Némewáá, det Diosdih táí jenah joicán, ‘Nihat wíih bíi déejĩh wã táí yapbipna caá’, niij jenah joinít, Dios ã maáh jumapna ĩ jéih waadcán caá.* ²⁵ *Camelloboó awí íitbitdih ã yabac bejíchah nihna, ãta buo tagaá. Pánihat pah, dawá bíi dée bíbohni Dios ã maáh jumapboó ã waadíhichah yuhna, búdí ã buona caá, ãt niijíp wut jĩ.**

²⁶ Páant ã niijíchah joinít, chah wáhi bejna, queétjeh nin pah ĩt míc niijíp wut jĩ:

—*Páant ã niijíchah bácah, Dios ã jumapboó ded ã jéih waadcán níit, ĩt niijíp wut jĩ.*

²⁷ —*Cãacwã ded pah ĩ jenah joyátjĩhjah ĩ táí chãjĩhna yuhna, Dios pebhboó ĩ jéih bejcan níit. Diosjeh iiguípna bejnit déedih ã táí ubna caá. Caanjéh tiguaá nihatdih jéih beedáni. Dedé jéihcat pínah caandih ã wihcan caá, Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ.*

²⁸ —*Maá, weemdih ma joi jwúuhú. Majeéh péeat túut niijná, jwiítboó nihatdih jwĩ cádahap jĩ, Pedroboó ãt niijíp wut jĩ.*

²⁹⁻³⁰ —*Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Det wíih táini doonádih jepahnit, wã weñat pínahdih*

* **10:25** Pr 11.28

chãjat túut niijná, nihat ñih bií déedih cádahnit, páant ñ chãjat jíib búdí táinidih ñ bíbohbiipna caá. ñih munnádh, ñ údwádh, ñ mánadh, ñ weha mána yaádhdh, ñ wehdih, ñih wápchidih yuh buca cádahnit jumna, nin baácboó jum jwuhna, chah dawá ñ bíbohbiipna caá. Obohjeéhtih, pánih táini jumna yuhna, yeejépbu ñ yapbiipna caá. Tálttimah bóo láabut páantjeh Dios biícidih ñ jumbiipna caá. ³¹ Obohjeéhtih, nin baácboó jum jwuhnit, dawá cãacwã búdí bií dée bíbohnitji, Dios pebhboó moh yéejnit ñ jumbiipna caá. Pánihna, nin baácboó dawá moh yéejnitji jeáboó maáta ñ jumbiipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.*

Jesús ã wunnat pínahdih ã jwúub naáwát

(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Tálttimah, Jesús Jerusalén tátchina ã bohénitdih át numah aab béjep wut jĩ. Caán tátchina ã numah bejchah ennit, ã bohénitboó ñt wáhi bejep wut jĩ. Bitá ñjeéh péenitbut búdí ñt úmup wut jĩ. Pánihna, Jesús doce ã bohénitdihjeh bitadid yuúpbít numah bejnit, ded pah cãacwã caandih ñ chãjat pínahdih queétdih át jwúub naáwáp wut jĩ: ³³ “Jerusalén tátchina aab béjna caá jwí chãjap. Caanná jwí jai bíát tálttimah, weém, nihat cãacwã úd jeñédih caanjñ moón ñ teobiipna caá. Pánih teonit, sacerdotewã ñ maáta, Moisés ã wutatjidid bohénit biícidih ñ wuhbiipna caá. Pánih wuhnit, judíowã nihcannitboodih ñ jwúub wuh yapabiipna caá, weemdih ñ mao yohat pínah niijná. ³⁴ Páant ñ mao yohat túutuchah, queétdih deoh naóh, mao mácjñ coí jãhanit, weemdih ñ pũibiipna caá. Páant

* **10:31** Mt 20.16; Lc 13.30

ĩ chãjat túttimah, weemdíh ĩ mao yohbipna yuh caá. Obohjeéhtih, páant ĩ mao yohochah yuhna, biíc peihcanni yeó jáap túttimah, wã jwáub boo pud jũóhbirna caá, páant muntih”, át niijíp wut jĩ.

*Santiago, Juanjĩh Jesúsdi h ĩ úbh joyát
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Páant Jesús queédih ã niij naóh péanachah, Zebedeo weh Santiago, Juanjĩh Jesús pebhna jwibínit, caandíh nin pah ĩt niijíp wut jĩ:

—Bohéní, jwĩ niiját pah jwiít dih ma chãj wãhúá, ĩt niijíp wut jĩ.

³⁶ —¿Ded pah wã chãjat tigaá yeéb ñi náah? Jesús queédih át niij úbh joyóp wut jĩ.

³⁷ —Nihat cáacwã ĩ maáh waadná, meém biíc di h jwiít di hbat ma chúdat túutá, majeéh maáta jwĩ jumát pínah niijná. Weemdíh ma jéihyepmant bóo búwámant chúdat túut, wã údbook di h wáyámant bóo búwámant ma chúdat túutá, Jesús di h át niijíp wut jĩ.

³⁸ —Ded pah yeéb yeejép ñi yapat pínah di h jéihcan yuhna, páant weemdíh ñi niij úbhna caá. ¿Buu weém yeejép wã yapat pínah di h biíc yoobó yeebbát yeejép yapnit, ñi jéih búujámi naniit? queédih át niij úbh joyóp wut jĩ.*

³⁹ —Biíc yoobó yapna yuhna, jwiitboó jwĩ jéih búujámi nacaá, ĩt niij jepahap wut jĩ.

—Weém yeejép wã yapat pahjeh yeebbát yeejép ñi yapbipna caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, pánih yapnit pínah ñi jumachah yuhna, wãjeéh chúdnit pínah di h wã jéih ñiocan caá. Caandíh wã ípboó átát ámoh jwej péa tagaá. Pánihna, caán ã ñionitjeh

* **10:38** Lc 12.50

wã jéihyepmant bóo buwámant, wáyámant bóo buwámantbut ì chùudbipna caá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

⁴¹ Santiago Juanjĩh ì uúbátjidih joinít, bita ã bohénitboó queétdih ìt ìijip wut jĩ. ⁴² Páant ì ìijichah ennit, nihat queétdih bid bojnit, Jesús nin pah át niij naáwáp wut jĩ:

–Diosdih jéihcannit maátaboó ìih cãacwãdih wutna, nihat jéihnit dée pah queétdih ìpĩ wēp wutna caá. ⁴³ Yeéboó páant ñi jumca bojoó. Obohjeéhtih, ñijeéh jumni ded maáh jumíhna, nihat ájeéh moondih teo wãhni panihni jumt caá náahap.* ⁴⁴ Ded nihatdih wutíhna, bitadih teo wãhni ã jumna naáh.* ⁴⁵ Weembút oboh jumni panihni wã jumna caá. Pánih jumna, weém nihat cãacwã uúd jeñé jumna yahna, nin baácboó jũóhna, cãacwã weemdih ì teo wãhatdih wã bidcan caá. Pánih bidcan, queétdih teo wáacadih wã jũúwáp be. Dawá ì yéejat jíib iiguípna bejnit déejidih táí ubat táut niijná, queétdih wan wãhndih wã jũúwáp be, Jesús át niijíp wut jĩ.*

*Jéih encanni Bartimeodih Jesús ã booaat
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)*

⁴⁶ Túttimeh, Jesús ã bohénit biícđih Jericó tútchiboó ìt juibínap wut jĩ. Juibínit, ì waad yábac bejechah, queétdih dawá ìt péenap wut jĩ. Páant ì yabac bejechah, jéih encanni, Bartimeo wut jumni, namá jwēejdih dinero uúbh chùudna át chãjap wut jĩ. Caán Timeo ã wũúh wut jĩ.

* **10:43** Lc 22.25-26 * **10:44** Mt 23.11; Mr 9.35; Lc 22.26

* **10:45** Lc 22.27; Jn 13.12-15

47 Pánih cháudnit, Jesús wã ã yap bejehah joinít, Bartimeo nin pah át niúj ej jwíhip wut jĩ:

—¡Jesús, David jaima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah en teo wáacá! át niúj ejep wut jĩ.

48 Obohjeéhtih, páant ã niúj ejehah joinít, cãacwã caandíh ít jãihñup wut jĩ:

—Pánih ejcan, ma laihca bojoó, ít niijíp wut yah jĩ.

Obohjeéhtih, páant ã niúj jãihñuchah yahna, Bartimeoboó chah wěpép át ejep wut jĩ.

—¡David jaima, Dios ã wahni, weemdíh ma jĩgah en teo wáacá! át niijíp wut jĩ.

49 Bartimeo páant ã niúj ejehah joinít, bejna yahna, cháonít, nin pah Jesús át niijíp wut jĩ:

—**Caán ã jũwú naáh**, át niijíp wut jĩ.

—Ma weñeé. Ma ñah ñahhú. Meemdíh ‘Jũwú’, ã niijná caá, caandíh ít niijíp wut jĩ.

50 Páant ã niijíchah joinít, ãih jih bóo yégueh chódih ub yoh jéena, ñah ñahnit, Bartimeo Jesús pebhna át bejep wut jĩ.

51 Páant ã pebhna juibínachah, Jesús caandíh nin pah át niúj uúbh joyóp wut jĩ:

—**¿Dedé dée tigaá meemdíh wã chãjbi?** át niijíp wut jĩ.

—Bohéní, búdí wã eníhna caá, át niúj jepahap wut jĩ.

52 —**Ma bejeé. Weemdíh ma táí jenah joyát jíib enni ma jamna caá**, Bartimeodih át niijíp wut jĩ.

Jesús páant ã niijíchahjeh, Bartimeo át jéih enep wut jĩ, buca. Pánih ennit, Jesús ã bejehah, Bartimeobut ãjeéh át bejep wut jĩ.

11

*Jesús wã Jerusalénna ã waadát
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)*

¹ Jericó tãtchimant bejnit, Jesús ã bohénit biíc dih Jerusalén tãtchina ãt bejep wãt jã. Caán tãtchidih ã jãibíát pí nah jãtih, Betfagé tãtchibit, Betania tãtchibitwãt pehbhit ãt jãibínap wãt jã. Olivo dah jeé páujdih bóo tãtchina wãt jã. Caánboó jãibínit, chénewã ã bohénitdih caán bainí tãtchina Jesús ãt wahap wãt jã.

² —Con pehbhit bóo tãtchibitna ñi bejeé. Caanná jãibínit, chéoni burro wãúhdih ñi enbipna caá. Cãacdih dwo jwáhcani caá. Caandíh ñi wataáp. Watnit, ñi ãb jãúwá. ³ Bitã ñi watatdih ennit, ‘¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat?’ ã niijíchah, ‘Jwã Maáh caandíh ã ãb jwãhat tãútap be. Á náahatdih chãj péa, ã jwãúbabipna caá’, queétdih ñi niijí, Jesús ãt niijíp wãt jã.

⁴ Jesús páant ã niijíchah joinít, ãt bejep wãt jã. Jãibínit, jéc pebh chéoni, namáboó ñãhni, burro wãúhdih ãt enep wãt jã. Ennit, caandíh ãt watap wãt jã. ⁵ Caan pébh en ñãhnit, nin pah ãt niijíp wãt jã:

—¿Dépanih tigaá caandíh ñi wat? ãt niijíp wãt jã.

⁶ Páant ã niijí ãúbh joyóchah joinít, Jesús ã niijátji pah queétdih ãt jepahap wãt jã.

—Páant ta tigaá. Ñi ãb bej jwãhúú, ãt niijíp wãt jã. Páant ã niijíchah joinít, Jesús ã páñapboó ãt ãb bejep wãt jã. ⁷ Pánih ãb jãibínit, ãih jih bóo yégueh chóodih tóo dugnit, burrodih ãt cáagap wãt jã. Cáag péanachah, burrodih páuh laabnít, yéguehjeh Jesús ãt cháúdup wãt jã. Pánih cháúdnit, Jesús wã Jerusalén tãtchina ãt bejep wãt jã. ⁸ Dawá

cãacwã ãih jih bóo yégueh chóodih namáboó ãt jwej waáwáp wut jĩ. Bitabut tútchi jwéjdih ã bóodniji táam núonadih ub jũóhnit, namáboó ãt jwej waáwáp wut jĩ. ãih yégueh, táam núonadihbut namáboó jwej waóhna, Jesús ã maáh pínah ã jummatdih júutna ãt chãjap wut jĩ. ⁹ Páant Jesús wã ã bejchah, ã waáwáp mant, ã méimant péenitbut nin pah ãt niúj ejep wut jĩ:

—¡Diosdih jwĩ wẽi naóh jĩh! ¡Hosana, nin Dios ã wahni jwiít judiówãdih teo wáacni pínah ã túi jumna nááh!* ¹⁰ Jwĩ nũo David ã maáh jummatji pah nin jũóhni ã jwúub maáh jumbipna caá. ¡Túina caá ã maáh jummat pínah! ¡Túina caá, Paá! ¡Meém caá mat wahap! niijnã ãt chãjap wut jĩ.

¹¹ Pánih bejna, Jesús wã Jerusalén tútchina juibínit, Dioih munná ãt waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, Jesús nihatdih ãt táoh en jibip wut jĩ. Táoh en péanit, tũo ñáh jũúwáchah, Betania tútchina Jesús doce ã bohénit biíc dih ãwudih ãt jwúub bejep wut jĩ.

Jesús higuera nahdih ã wunnat tútat
(Mt 21.18-19)

¹² Túttimah bóo yeó jáapdih queét Betania tútchidih ãonitji Jerusalén tútchina ãt jwúub bejep wut jĩ. Pánih bejnit, nũugáp wunna, higuera túi wawá jumna nahdih yũup en bojnit, Jesús ãih quehedih bididih ãt bejep wut jĩ. ¹³ Obohjeéhtih, túini wawá jumna yuhna, quehcat láa ã jumuchah, ãih quehe ãt wihcap wut jĩ. ¹⁴ Pánihna, ã quehcatdih enna, nin pah Jesús caan náhdih ãt niijíp wut jĩ:

* **11:9** Sal 118.25-26

—**Ma quehcah, cãacwã míih quehedih ï jwáub jeémpcan niít!** ãt niijíp wut jĩ.

Caan náhdih páant ã niijíchah, ã bohénit ït joyóp wut jĩ.

Jíib chãjnitdih Dioíh mummánt Jesús ã jũih ñũun bácaat

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Páant niij péanit, Jerusalén tútchina ït bejep wut jĩ. Caanná juibínit, Dioíh múú jóocmant bóo juúhdih ït jwáub waad béjep wut jĩ. Pánih waad béjnit, bií dée jíib chãjnitdih Jesús ãt jũih ñũun bácanap wut jĩ. Dinero túut nũumnít cãacwáih cáagat naanádh, jopwádh jíib chãjnitíh chúudat naanádhbút ãt ub yoh áacanap wut jĩ. ¹⁶ Pánihna, bií déedih jípónih ub yabac bejnitdih Jesús ãt jũih jwáuba bojop wut jĩ.

¹⁷ Pánih jũih baca péanit, caánboó jumnitdih Jesús nin pah ãt niij bohénap wut jĩ:

—**Dios naáwátdih naóh yapani jon jãtíh nin pah ãt niij daacáp tají:** ‘ “Wíih múú nihat baácmant moón weemdíh úbát pínah múú caá”, Dios ã niijíp be’, ãt niij daacáp tají.* Obohjeéhtih, cãacwã Diosdih úbúdh ï juyúchah yuhna, yeéboó queédih yeenit nũumná caá ñi chãjap. Pánih chãjnit, Dioíh mũudíh yéejana, nũumnít ï jumat pínah múú chãjna caá ñi chãjap,* Jesús queédih ãt niijíp wut jĩ.

¹⁸ Páant Jesús ã niij bohéatdih joinít, dawá cãacwã búdí ït joí wáhi bejep wut jĩ. ï joí wáhi bejatdih jéihnit, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wutajdih bohénitbút cãacwãboó queédih

* **11:17** Is 56.7 * **11:17** Jer 7.11

cádahnit, Jesúsboodíh ì jwúub péeat pínahdih ìt úmup wut jì. Jesús Dioíh mūdíh páant ã niijíchah joinít, caandíh úmna, nin pah ìt míic niijíp wut jì: “¿Ded pah tigaá caandíh jwí jéih mao yohbi?” ìt niijíp wut jì.

¹⁹ Tõo ñáh jũwáchah, Jesús wã Jerusalén tútchimant ìt jwúub bac bejep wut jì, páant mantih.

Higuera nah ã wunat

(Mt 21.20-22)

²⁰ Túttimah bóo yeó jáap, Jerusalén tútchina jwúub aab béjna, higuera nahjidih ìt enep wut jì. Caan náh átát wunah bejep wut jì. ²¹ Caan náh ã wunatdih ennit, Jesús ã niijátjidih náhninit, Pedroboó caandíh nin pah át niijíp wut jì:

—¡Bohéní, ma eneé! Higuera nah ma wunat túttni jáantjeh át wunah bejep tagaá, át niijíp wut jì.

²² —Dios ã wēpatdih ñi táí jenah joyoó.

²³ Yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. Diosdih táí jenah joinít, ‘Weém wã úbát pahjeh ã yapbipna caá’, ñi niij jenah joyóchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá. Dios ã wēpatdih táí jenah joiná, nin jeedíh búdí mājna ñi bejat tútuchah, ñi niiját pahjeh ã yapbipna caá.* ²⁴ Nin pah yeebdíh wã jwúub naóhna caá. Diosdih úbhna, ‘Wã úbát pahjeh tigaá weemdíh ã wūhup’, niij jenah joinít, ñi úbátidih ñi bíbohbiipna caá. ²⁵ Obohjeéhtih, Diosdih ñi úbát pínah jãtih, yeebdíh bita yeejép ì chãjatjidih ñi íj yayaá. Páant ñi íj yayáchah ennit, yeebboó ñi yéj chãjatdih jwí íp jeáboó jamnibat ã

* **11:23** Mt 17.20; 1Co 13.2

íj yaibíjna caá.* ²⁶ Obohjeéhtih, yeebdíh yeejép chājnitdih ñi íj yaicáh ennit, jwí íp jeáboó jəmni biíc yoobó ñi yéj chājatdih ā íj yaicán niít, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

Jesús ā wēpat

(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Páant niij bėjna, Jerusalénna Jesús wā ñt juibínap wut jī. Pánih juibínit, Dioíh mǎú jóocmant bóo jwáhdih ñt táoh enep wut jī, páant muntih. Páant Jesús ā táoh enechah, sacerdotewā ĩ maáta, Moisés ā wutajidih bohénit, jwiít judíowādih waóh nit biíc dih ā pebh juibínit, ²⁸ nin pah caandíh ñt niij wábh joyóp wut jī:

—¿Deíh wēpatjīh tibeé jwín páant ma chāj? ¿Déhe tibeé meemdíh páant ā wut? ñt niijíp wut jī.

²⁹ —Yeebdíh caá wā jwíh wábh joibíp. Weemdíh ñi túi jepahachah, weembát ñi wábh joyátdih wā jepahbipna caá. ³⁰ ¿Juan yeebdíh ā daabánachah, déhe tibeé caandíh āt daabáát tútjī? yeéb ñi jenah joyóchah. ¿Dios āt wutjican taniít? ¿Cāacwáboó niít caandíh ñt daabáát tútjī? ñi jenah joyóchah, Jesús queétdih āt niijíp wut jī.

³¹ Páant ā niijíchah joinít, queétjeh nin pah ñt míc niijíp wut jī: “¿Ded pah tigaá jwí niij jepahbi? ‘Dios Juandih āt wutap tajī’, jwí niijíchah, ‘Páant ā jəmúchah yuhna, ¿dépanih tijí caandíh ñi jepahcan?’ jwiít dih ā niij jáihbipna caá. ³² Obohjeéhtih, nitboó ‘Juan Dios naáwátdih naóh yapani yoobát ā jəmúp jī’, ĩ niij jenah joiná caá. Páant ĩ niij jenah joyóchah, jwiítboó ‘Cāacwājeh caandíh ñt daabáát tútjīp taga’, jwí niij jepahachah, queét jwiít dih ĩ

* 11:25 Mt 6.14-15

íjibipna caá”, ìt míc niijíp wut jĩ. Pánihna, sacerdotewã ì maáta, Moisés ã wutajidih bohénit, jwiít judíowãdih waóhnitbut cáacwãdih ìt úumap wut jĩ.
³³ Pánih úumnit, Jesús dih nin pah ìt niij jepahap wut jĩ:

—Juandih daabáát túutnidih jwĩ jéihcan caá, ìt niijíp wut jĩ.

—Caán láa bácah weemdíh wutnidih weembút yeedíh wã naóhcan niit, Jesús queédih át niijíp wut jĩ.

12

*Jiwá iguíhadih yeejép teo wáhnit naáwát
 (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Páant niij péanit, Jesús nin ã jengah joini naáwátjĩh cáacwãdih át niij bohénap wut jĩ: “**Biíc newé jiwá iguíhdih ã momop be. Mom péanit, wáihyat júdudih chãj péa, caán iguíhdih ì búuh chuñat pínah mæudíhbut ã chãjap be. Pánih chãj péa, jap bóo mæudíhbut ã chãjap be, caán iguíh wáapdih ì en dawát pínah niijná. Caandíh chãj péa, bitadih en dawát túutnit, caán biíh baácboó jib jwuhudih ã bejep be.*** ² Túttimah, iguíh ei láa caandíh teo wáhnidih áih iguíh wáapna ã wah bojop yah be, áih iguíh jíibdih ã úbát pínah niijná. ³ Obohjeéhtih, caanna ã juibínachah, iguíhadih en daonítboó caandíh teonit, ì maáhdih jíib wahcan-jeh, ì pã ñuun yóh jwúuba bojop be. ⁴ Túttimah, iguíha mínah biíh caandíh teo wáhnidih ã jwúub wahap yah be, páant muntih. Obohjeéhtih, ã juibínachah, caandíhbut yeejép niijnít, áih wao

* **12:1** Is 5.1-2

dáhdih ī dáuc mawap be. ⁵ Páant ī chājat túttimah, biíhdih ā wah bojochah, wápchi en daonít caandih ī mao yohop be. Dawá bitadihbət ā wahachah, biquínadih mao yohnit, bitadih ī yeejép chājap be.

⁶ “Caán iguíha mínahdih ā wūúh, búdí ā oinijeh ā jəhdəp be. Pánihna, ā wūúh ā oinidih ā wahap be, bəca. Pánih wahnit, nin pah ā níj jenah joyóp yuh be: ‘Wā wūúhboodih ī táí chājbipna caá’, ā niijíp be. ⁷ Obohjeéhtih, wápchi en daonítboó queétjeh nin pah ī míic níj wéhenap be: ‘Nin wápchi mínah wūúh caá. Caandih jwī mao yoh jīh, behe ā wənat túttimah, nin jwīh wáap ā jəmat pínah niijná’, queétjeh ī míic niijíp yuh be. ⁸ Páant niijná, caandih mao yohnit, wápchi jwēejboó āih bácahjidih ī yohop be.

⁹ “¿Wápchi mínah jwúub jəibínit, ded pah tigaá caán wápchidih en daonítidih ā chājbi? Nin pah queétdih ā chājbipna caá: Queétdih mao yohnit, bitaboodih caán wápchidih ā en dawát túutbipna caá. ¹⁰⁻¹¹ ¿Dios naáwátdih naóh yapani ā daacátjidih yeéb ňi bohécannit jī? Nin pah át níj daacáp tajī:

‘Múú teonit túini jee dáhnadih ňíonit, ī náahcanni dahdih ī yohop yuh be. Obohjeéhtih, caán ī yohni dahdihjeh tigaá Dios ā ňíwip. Caandih ňíonit, āih məu pánihnidih chājna, choójboó caan dáhdih ā jwīh jwejep be, caán məudih táí jenah enat túut niijná. Caán jee pánihni Dios ā wahní pínah Cristo tigaá. Páant ā chājachah ennit, jwiítboó caandih búdí jwī wēina caá’, át níj daacáp tajī”, (Sal 118.22-23)

Jesús queétdih át niijíp wət jī.

12 Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ï maáta, Moisés ã wʉtatjidih bohénit, jwiít judíowã jwí maáta bíicdih nin pah ít niíj jenah joyóp wʉt jĩ: “Jesús iguíhadih en daonít naáwátjĩh jwiít dih jũihna caá ã chãjap”, ít niijíp wʉt jĩ. Páant niíj jenah joinít, Jesús dih ít tewíhip wʉt yuh jĩ. Obohjeéhtih, cáacwãdih úmmit, caandíh teocanjeh, ít bejep wʉt jĩ.

*Romano maáta ï úbát tút ni dinero júdu
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

13 Pánih bejnitji fariseowã ï maátaboó biquína ïjeéh moondíh Herodesjeéh moondíhbat, Jesús pebhna wahna, caandíh ít úbh joyát tút wʉt jĩ, Jesús mácah ã jepahachah, caandíh naóh yacat tút niijná. ¹⁴ Pánihna, Jesús pebhna jubínit, queét yeenitboó caandíh nin pah ít niíj úbh joyóp wʉt yuh jĩ:

—Bohéní, yeecanni jumna, Dios ded pah jwiít dih ã chãjat tútatdih yoobópdih ma bohéatdih jwí jéihna caá. Ded pah cáacwã ï niijíchah, maáta ï jumuchah yuhna, úmcanjeh yoobópdih mapí naóhna caá. Páant yoobópdih naóhni jumna, nin jwí úbh joyát dih ma jepahaá: ¿Roma baác dih moón ï maáh César ã úbát tút ni núodih caandíh jwí wũhuchah, ã táí niít? ít niijíp wʉt jĩ.

15 Páant ï niíj úbh joyóchah, ï yeeatdih jéihnit, nin pah Jesús queét dih át niíj jepahap wʉt jĩ:

—Yeéb yeenit, ¿dépanih tigaá weemdíh mácah ñi jepahat tút? Ñi bíbohni dinero júdu dih weemdíh ñi wũhuá, wã en jwuhat pínah niijná, át niijíp wʉt jĩ.

16 Páant ã niijíchah joinít, caandíh biíc júdu ít wūhup wat jī. Páant ī wūhuchah, caán júdu dih ennit,

—¿Nin júdu boó deih móot, deih wāt tigaá ã jum? queétdih át niijíp wat jī.

—Césaríh móot, áih wūtbūt ã jumna caá, ít niij jepahap wat jī.

17 —Caán láa bácah nin júdu Césaríh pínah caá. Pánihna, áih pínah ã jumuchah, caandíh wūhat caá náahap. Obohjeéhtih, Dioíh pínah mácah ã jumuchah, Diosboodíh ñi wūhúú, Jesús queétdih át niijíp wat jī.

Páant ã niij jepahachah, ít joí wáhi bejep wat jī.

Căacwă ĩ jwúub boo pud jăúwát

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Páant queétdih ã jepahat túttimah, biquína saduceowă jwuh Jesús pebh ít juibínap wat jī. Queét saduceowă “Căacwă wănna, ĩ jwúub boo pud jăóhcan niit”, niijnít ĩ jumup jī.* 19 Páant niij jengah joinít, nin pah Jesús dih ít niijíp wat jī:

—Bohéní, nin pah Moisésji át niij bohénap tajī: ‘Weép jeñé weh wihcanjeh ã wănuchah, ã úudboó weép jeñé áajidih jwúub áa jumat náahap. Pánihna, ã úudboó áa wih jwuhcanni ã jumuchah, éemp wănnih dih ã bíboho naáh, ã úud jeñé báadhda weh pah ĩ weh jumat pínah niijná’, Moisésji át niij daacáp tajī.* 20 Biíc weh sietewă ĩ jumup be. Weép jeñéboó áa jum, weh wihcanjeh ã wănup be. 21 Á úudboó weép jeñé áajidih ã jwúub áa jumup yah be. Páant áa jumat túttimah, weép jeñé pahjeh măntih, weh wihcanjeh caanbút ã wănup be. Túttimah

* 12:18 Hch 23.8 * 12:19 Dt 25.5

bóobut weép jeñé áajidih jwúub áa jumna yuhna, caanbút weh wihcanjeh ã wunup be. ²² Páant mícjeh queét nihat ì búud beedép be. Páant mi weha mána ì wun beedát túttimah, ì áajibut mi wunup be. ²³ Pánihna, queét nihat siete ì áaji, nihat ì jwúub boo pud júuwáchah, ¿ded áa tigaá mi jumbi? Jesúsdiñ ìt níj úubh joyóp wut jì.

²⁴ Páant ì níjichah joinít, Jesús queédih nin pah át níj jepahap wut jì:

—Dios naáwát dih jéihcan, ã wēpatdihbut jéihcan, yeébboó yoobóp dih jenah joicánnit caá. ²⁵ Wunnitji ì jwúub boo pud júuwát túttimah, jeáboó jumna, ángelwā pah áa wihcannit ì jumbipna caá. ²⁶ Obohjeéhtih, wunnitji ì boo pud júuwát pínahdih yeéb ñi jéihyatdih náah yacna, nin pah wā naóhna caá: Moisésji iigní chálihdih ã enatjidih nin pah át níj daacáp tajì: ‘Dios nin pah weemdíh ã níjíp jì: “Weém Abraham, Isaac, Jacob ì Maáh caá”, ã níjíp jì’, Moisés át níj daacáp tajì.* ²⁷ Ì wunat túttimah yuhna, ‘Ì Maáh caá’, Dios át níjíp wut jì. ‘Ì Maáh caá’, ã níjátjidih joinít, báadhnit ì jumatdih jwí jéihna caá. ¡Dios báadhnitdihjeh maáh ã jumna caá! Pánihna, ‘Wunnitji ì jwúub boo pud júóhcan níit’, níj jenah joiná, yoobóp dih ñi jenah joicán caá, át níjíp wut jì.

Chah jenah joyát wutat

(Mt 22.34-40)

²⁸ Moisés ã wutatjidih bohénitjeéh jumni Jesús wā pebh jubínit, ì míc wéhenachah, át joyóp wut jì. Jesús ã táí jepahachah joinít, nin pah caandíh át níjíp wut jì:

* 12:26 Ex 3.6

—¿Dios jwiít dih ã wʉtat deddih tigaá chah jenah joyát náah? ãt niijíp wʉt jĩ.

29 —Nin wʉtat caá chah ã jumʉp: ‘Yeéb judíowã nindih ñi joyoó: Dios ñi Maáh, biícjeh tigaá ã jumʉp.

30 Páant ã jumʉchah, chah jenah joí, táí jepahnit, wēinit, caandíh búdí ñi oyoó’, Moisés ãt niij daacáp tajĩ.* **31** Caán wʉtat nʉmp, nin biíh wʉtat ã jumna caá. ‘Meemjéh ma míc oyat pah mʉntih, bitadihbut búdí ma oyoó’, ãt niij daacáp tajĩ.* Caán chéne wʉtatna nihát biíh wʉtatnadih chah jenah joyát pínah ã jumna caá, Jesús caandíh ãt niijíp wʉt jĩ.

32 —Páant tigaá Bohení. Yoobóp dih tigaá ma niijíp. Dios biícjeh tigaá báadhni. Biíh wihcan caá.*

33 Páant ã jumʉchah, caandíh chah jenah joí, táí jepahnit, wēinit, oyat caá jwiít dih náahap. Jwĩ míc oyat pahjeh bitadihbut oyat caá náahap. Nuñápdih mao cáonit, Diosdih jwĩ weñechah, ã táina caá. Páant ã túyʉchah yʉhna, Diosdih, cáacwādi hbut jwĩ oyat caá chah ã náahap. Meém páant ma niiját yoobóp dih tigaá, Jesús dih ãt niijíp wʉt jĩ.*

34 —Dios ma maáh ã jumʉt pínah bainí caá meemdíh ã judhdʉp, Moisés ã wʉtatjidih bohénidih Jesús ãt niijíp wʉt jĩ.

Páant ã niijíchah joí úʉmnit, bita ãt uúbh joicáp wʉt jĩ.*

*¿Cristo déhe ã jumima tigaá?
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)*

* **12:30** Dt 6.4-5 * **12:31** Lv 19.18b * **12:32** Dt 4.35 * **12:33**
Os 6.6 * **12:34** Lc 10.25-28

³⁵ Dioíh m̄udíh waadnít, Jesús nin pah át niíj bohénap w̄at jĩ:

—‘Dios ã wahni pínah Cristo David j̄uma ã j̄umbipna caá’, Moisésji ã w̄atdih bohénit ĩ niíj naóhna caá. ¿Páant niíj naóhna, ded pah niíj bohé tiguaá ĩ chãj? ³⁶ Davidjijeh Túini Espiritu ã w̄at̄chah, nin pah át niíj daacáp tajĩ:

‘Diosboó wã Maáhdih nin pah ã niijná caá: “Wã jéihyepmant bóo b̄wámant ma ch̄úudú. Pánih ch̄úudnit, nihadnih ma w̄at̄chah, meemdíh en j̄aihnitdih wã yap yohat t̄úatbipna caá”, ã niijná caá’, Davidji át niíj daacáp tajĩ. (*Sal 110.1*)

³⁷ Páant niíj daácnit, Davidji Cristodih ‘Maá’, át niijír w̄at jĩ. Páant ã niijíchah ȳahna, ¿ded pah tiguaá Cristo David j̄uma át j̄umji? Jesús queétdih át niíj úabh joyóp w̄at jĩ.

Páant ã niíj bohénachah, dawá caandíh ĩt túi w̄ei joyóp w̄at jĩ.

*Moisés ã w̄atjidih bohénit ĩ táicat
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

³⁸ Páant niíj péanit, Jesús nin pah queétdih át jwúb niíj naóh bohénap w̄at jĩ: “Moisés ã w̄atjidih bohénit ĩ yéj chãjatdih ñi túi eneé. Páant queét ĩ chãjat pah ñi chãjca bojoó. Queét maátni yégueh túini chóo duonít, cãacwã ĩ enepdih ĩpĩ táoh jib bejna caá. Bí dée jíib chãjapboó bita queétdih túi w̄ei jwááh úabátdih ĩpĩ náahna caá. ³⁹ Jwiít judíowã jwĩ bohéat m̄udíh waáwápboó ĩpĩ ch̄úudna caá, nihad queétdih ĩ túi w̄ei enat pínah niijná. Numah jeémépboobát bejnit, waáwápboó míicjeh ch̄úudna, ĩpĩ w̄eina caá. ⁴⁰ Obohjeéhtih, queét éemp w̄annit

yaádih munnádih ãpĩ dúuc wáina caá. Páant queét yaáhdih dúuc wáina yuhna, cáacwã ã enepdih Diosdih maatápdih ãpĩ úbhna caá, queétdih ã wēi enat pínah niijná. Páant ã chãjat jíb Dios queétdih búdí ã peéh chãjbipna caá”, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

*Éemp wunnih Diosdih mi wãhat
(Lc 21.1-4)*

⁴¹ Judíowã ã wũhni dinero ámohat paih pebh Jesús ãt chúudup wut jĩ. Pánih chúudna, cáacwã caan páihdih dinero ã yacachah, ãt enep wut jĩ. Caán dinero Dioíh munnádih ã ámohochah, ã jíb chãjat pínah ãt jamup wut jĩ. Dawá bií dée bíbohnit caan páihdih búdí dinero ãt yacap wut jĩ. ⁴² Obohjeéhtih, éemp wunnih moh yéejnihboó caan páih pebh juibínit, chéne júduna cobrejĩh ã chãjnijidih mit yacap wut jĩ. Caán júduna nump bainí jíb jamni ãt jamup wut jĩ. ⁴³ Caán júdnaduh mi yacachah ennit, ã bohénitdih ã pebhna jũúwát túatnit, nin pah Jesús queétdih ãt niijíp wut jĩ:

—Yoobópdih yeedíh wã naóhna caá. Nint éemp wunnih moh yéejnihboó bita nihat ã wãhat chah mi wũhup be. ⁴⁴ Bita dawá bií dée bíbohnit, búdí ã wũhachah yuhna, queétboó páantjeh búdí ã bíbohna caá. Obohjeéhtih, nint moh yéejnihboó nihat mi jeémát pínahdih mi jíb chãjat déejibitdih mi wũh beedánup be, ãt niijíp wut jĩ.

13

*Dioíh munnádih bita ã yohat pínah
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)*

¹ Páant niij péanit, Dioíh munnámant ã bac bejechah, biíc ã bohéni nin pah ãt niijíp wut jĩ:

—¡Bohéni, ma eneé! Nin m^{uú} búdí jee dáhnajĩh ĩ chãjni ¿táini m^{uú} nihcan niít? ãt niijíp w^{ut} jĩ.

² —Túttimah, jwiít judíowādh eníhcannit jumínit, nin jwĩ enni búdí m^{uú}, nin jee dáhnadihbat, ĩ yoh beedábipna caá. Biíc jee dáh biíh dahjih lajni ã wihcan niít, Jesús caandíh ãt niijíp w^{ut} jĩ.

*Péeni yeó jáap jãtíh ded pah ã yapat pínah
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)*

³ Túttimah, Jesúswã Olivo jeená páuh laab béjnit, Dioíh m^{uú} ã táí jígohopboó ĩt jumínap w^{ut} jĩ. Caanná jumínit, Jesús yuúpbit ã chúuduchah, Pedro, Santiago, Juan, Andrésjĩh ã pebh jumínit, nin pah caandíh ĩt niijíp w^{ut} jĩ:

⁴ —Ma naáwá jwiít dih. ¿Débólíh tigaá meém ma niiját pah ã yapbi? ¿Péeni yeó jáap jãtíh ded pah tigaá ã jwííh yapachah, jwĩ enbi? ĩt niij uúbh joyóp w^{ut} jĩ.

⁵ —Yeéb ñi táí chãja chaáh. Bitá ĩ yeeatdih ñi joicá bojoó. ⁶ ‘Weém Cristo caá’, niij yeenit, dawá ĩ jũóhbipna caá. Páant ĩ yeenachah joinít, Diosdih cádahna, túut n^umnít, páant niijnítboodíh dawá ĩ péebipna caá.

⁷ “Pebhbit jumnit ĩ míic mawatdih, yuúp jumnit ĩ míic mawat doonádihbat ñi joibípna caá. Pánih joiná yuhna, caandíh búdí ñi jenah joicá bojoó. Páant ã yapbipna caá. Obohjeéhtih, páant ã yapachah yuhna, péeni yeó jáap pínah páantjeh ã jadh jwuhbipna caá. ⁸ Caán láa biíc baác dih moón biíh baác dih moonjĩh ĩ míic maobipna caá. Nihat baácboó búdí míic mawat ã jumnipna caá. Dawá pebhboó n^ugúp láa, baác méméatbat ã jumnipna

caá. Páant ã yapachah yuhna, nin baácdih moón chah yeejép ï yapat pínah ã jwdh jwuhbipna caá.

⁹ “Páant ã yapachah ennit, yeebjéh ñi túi chãja chaáh. Bitá yeebdíh teonit, maátadih ï wühuchah, jwiít judíowã jwí míic wáacat muúboó ï pñibipna caá. Páant ï chãjachah, wíihwã ñi jumat jíib, tútchidih moón maátadih, queét chah maátadihbut bitá yeebdíh ï naóh yacbipna caá, ï peéh chãjat pínah niijná. Páant queét pebh ñuhnít, wíih túini doonádih queétdih ñi naóhbipna caá. ¹⁰ Péeni yeó jáap jãtíh túini doonádih nihat baácdih moondíh naóh bohéát caá náahap. ¹¹ Yeebdíh peéh chãjat túutni pebhna ï ub bejehchah, ‘¿Caandíh ded pah wã naóhbi?’ ñi niíj jenah joicá bojoó. Caanná ñi jumuchahjeh, ñi naáwát pínahdih Túini Espírituboó yeebdíh ã jéihyabipna caá. Páant ã niiját dih joinít, ñi naóh yapanaá. Pánih naóhna, ñi jenah joyátjñh ñi niijcán niít.* ¹² Caán láa bíic ã úuddih, bíihboó ã úud jeñédih mao yohat túutna, ï wühbipna caá. ï íp ã wehdih, ï wehboó ï mánadihbut mao yohat túutna, ï wühbipna caá. ¹³ Pánihna, wíihwã ñi jumat jíib nihat yeebdíh ï eníhcan niít. Páant yeejép ñi yapna yuhna, weemdíh ñi cádahchah, péeni yeó jáapdih yeebdíh wã túi ubbipna caá.*

¹⁴ “Bitá ï pãpnidih Diosdih weñat muú díitboó jwejnít, cáacwã caánboodíh weñaat túutna, caán muú ã túyatdih ï yéejanachah, ñi enbipna caá. Diosdihjeh cáacwã ï úubát muú ã jumuchah, caán pãpnidih caánboó jwejcat caá náahap. Dios naáwát dih naóh yapani Danielji, caandíh át naóh daacáp tají.* Caán

* **13:11** Mt 10.17-20; Lc 12.11-12
Dn 9.27; 11.31; 12.11

* **13:13** Mt 10.22

* **13:14**

ã daacátjidih ennit, ñi túi beh joyoó. Caanjĩh yeejép ĩ pãpni ã jumuchah ennit, Judea baácboó jumnit, jeéboó ĩ jweí púuh laab béje naáh. ¹⁵ Caán láa cãacwã tũbit yeejép ĩ yapachah, waícanjeh ĩ jweí ñáo púuh laab béje naáh. Ded muú chah-mant bóo coahboó jumni dei bejnit, ãih bií déedih mũdih waadcánjeh, yoobópdiã ã jwei béje naáh. ¹⁶ Wápchiboó jumni ãih yéguehnadiã mũdih ã jwúub bejca bojo naáh.* ¹⁷ Caán láa wũdu jumnit yaádh, ĩ wehdih túhñitbut ĩ jweyéchah, queét yaáhdih chah ã bũobipna caá. ¹⁸ Nin pah Diosdih ñi niúj mũbú: ‘Mah noój láa ã jumuchah, páant yeejép ã yapca bojo naáh’, caandíh ñi niúj. ¹⁹ Caán yeó jáapnadiã cãacwã tũbit yeejép ĩ yapbipna caá. Nin baácdiã Dios ã chãjat túttimah, cãacwã yeejép ĩ yapna yũhna, péeni yeó jáapnadiã chah yeejép po-hba ĩ yapbipna caá. Páant yeejép ĩ yapat túttimah, ĩ jwúub yeejép yapcan niút.* ²⁰ Tũbit yeejép yapat pínah daocánni yeó jáapna Dios ã jwey jwũhbipna caá, ã ñionitboó ĩ jéih bũujáát pínah niijná. Páant ã chãjcah nihna, ded ãta bũujácan tagaá.

²¹ “Caán láa det yeebdíh ‘Ñi eneeé. Ninjĩh caá Cristo ã jumup’, ĩ niújichah, ‘Conjĩh caá Cristo ã jumup’, bitabut ĩ niújichah, ñi joyáh bojoó. ²² Caán láa dawá yeenit ĩ jumbipna caá. ‘Weém Cristo caá’, niúj yeenit, ‘Weém Dios naáwátidih naóh yapani caá’, niúj yeenitbut ĩ jumbipna caá. Cãacwã ĩ en wúhi bejat pínah niijná, mũm náah jumnidih ĩ chãj júutbipna caá. Páant ĩ chãjatdih ennit, Dios ã ñionitboó ĩ yeeatdih joiná, Diosdih cádahnit, queétdihjeh ĩ péeat pínahdih ĩ náahbipna caá. ²³ Páant

* **13:16** Lc 17:31 * **13:19** Dn 12.1; Ap 7.14

ã yapat pínah jãtìh, yeebdíh wãát naóhna caá, caandíh ñi túi jéihyat pínah niijná. Páant wã naáwátjidìh náhninit, yeebdíh yeenitdìh joicát táut niijná, ñi túi chãja chaáh”, Jesús át niijíp wut jĩ.

*Nihat cãacwã úd jeñé ã jwúb dei jũwát pínah
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-33)*

²⁴ “Caán láa cãacwã yeejép ã yapat túttimah, yeó, widhbut ã túi yeh iigcán niit.* ²⁵ Pánih túut nũmna, jeá ã méménachah, cúiwã ã yúug jéen bejbipna caá.* ²⁶ Páant ã yapachah, weém nihat cãacwã úd jeñé, mah tólihjih wã dei jũóhbipna caá. Búdì wēpatjìh, túi yeh iigni wã jwúb dei jũwúchah, nihat cãacwã weemdíh ã enbipna caá.* ²⁷ Pánih dei jũóhna, wíh ángelwãdìh nin baácboó wã wahbipna caá, nihat pehbboó wã ñionitdìh ã ub wáacat pínah niijná.

²⁸ “Higuera nah ded pah ã jumatdìh ñi jenah joyoó. Caan náh jáap wawá ã jumuchah ennit, jópchi ã jũwátidìh ñi jéihna caá. ²⁹ Páant ã jumapah, nihat wã niijátji ã yapachah enna, wã jwúb dei jũwát pínah bahni ã judhdadidibut ñi jéihbipna caá. ³⁰ Yoobópdi h yeebdíh wã naóhna caá. Caán láa moón ã wunat pínah jãtìh, wã niijátji pah biíc yoobó ã yapbipna caá. ³¹ Nin baác, jeábut ã buudúchah yuhna, wã naáwátboó ã buudcán niit. Nihat wã niijátji pahjeh wã péabipna caá.

³² “Obohjeéhtìh, wã jwúb dei jũóhni pínah yeó jáap, horadidibut nihat ã jéihcan caá. Cãacwã, ángelwã, weem yúh buca nihat jwí jéihcan caá. Wã íp Diosjeh caá caandíh ã jéihyep.*

* **13:24** Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15; Ap 6.12 * **13:25** Is 34.14; Jl 2.10; Ap 6.13 * **13:26** Dn 7.13; Ap 1.7 * **13:32** Mt 24.36

33 “Pánihna, yeebbút caán yeó jáapdih jéihcannit jumna, weemdih táí pãinit jummat túut niijná, jáanit pah Diosdih ñi táí uúbú. 34 Ded pah pãinit ñi jummat pínahdih nin naáwátjĩh wã bohébiɓna caá: Múú mínah yúɓp ã jib bej jwuhah pahjeh tigaá. ã bejat pínah jãtĩh, ã pebh moondih ãih muudih ã táí en dawát túutɓ be. Biquínadĩh ã tewatdih ã jwejep be. Jēcdih warniboodih ã jwúub júúwát pínahdih ã táí páñat túutɓ be.* 35 Yeebbút ñi táí jenah jói páñáá. Múú mínah ã jwúub júúwúchah, queét ĩ jéihcat pah, weém ñi Maáh wã jwúub dei júóhni pínah yeó jáapdih yeebbút ñi jéihcan caá. Cheyeh, chei tac yoób, mɓjbai eo láa, baabáchah caá wãta dei juyúɓ tagaá. 36 Páant wã jwúub dei júúwát pínahdih jéihcan, wã wɓtatdih páantjeh ñi chãjaá. Pánih chãjnit, báadhdajeh wã jwúub dei juyúchah, ãonit pah ñi jumcan niit. 37 Pánihna, yeebdih wã ni-iját pah muntih, nihatdihɓut naóhna caá wã chãjap: jJáanit pah, táí teo pãinit ñi jummuú!” Jesús queédih át niijíp wɓt jĩ.

14

*Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wɓtatjidih bohénit biúcdih Jesúsdiħ ĩ mawíhat
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)*

¹ Oveja wúúhdih jwĩ jeémát yeó jáap, Pascua ĩ niijní,* chéne yeó jáap jãtĩh paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna át jumɓ wɓt jĩ. Sacerdotewã ĩ maáta, Moisés ã wɓtatjidih bohénitɓut Jesúsdiħ mawíhna, caandih ĩt tewat túutíhip wɓt jĩ. Cãacwã ĩ

* **13:34** Lc 12.36-38 * **14:1** Ex 12.1-27; Dt 16.1-8

encah, caandíh ì tawat pínah niijná, nin pah ìt míc niíj wéhenap wut jĩ:

² —Pascua yeó jáapnadih, dawá cãacwã ì jamuchah, Jesúsdi h jwĩ tawat táutuchah, ni hat tabit ìta ìij tagaá. Pánih ìijnit, jwiít di h ìta míc mao tagaá. Pánihna, cãacwã ì encah, jwĩ tawat táutáp, ìt niijíp wut jĩ.

*Yad wili chej jamnijih Jesúsdi h mi puhwat
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)*

³ Queét Jerusalén tátchiboó ì míc wéheat pónih, Jesús wã Betania tátchiboó báca h moópni ji Simónih munaá jeém pna ìt chãjap wut jĩ. Páant ì jeémát pónih, biíc yad wili tá i chej jamni quiít di h mit ab waád juibínap wut jĩ. Caán alabastro jeejĩh ì chãjni quiít diít na nardo ì niijní chej jamni yíi át jamap wut jĩ. Caán yíi búdí jíib jamni át jamap wut jĩ. Pánihna, caán quiít yapat di h dajnit, Jesús i h wao dá h di h mit puhwap wut jĩ.* ⁴ Páant mi puhwachah ennit, biquína caánboó jamnit ìt ìijip wut jĩ. Pánih ìijnit, nin pah ìt niijíp wut jĩ:

—¿Dépanih tigaá nint chej jamni yíi búdí jíib jamni di h páant mi puh peét? ⁵ Caandíh mi jíib chãj wãhna, áta tá i tagaá. Pánih jíib chãjna, biíc jópchi tawat jíib pah bóo mita jíib tewep tagaá. Caán jíib di h moh yéejnit di h mita jéih wãh tagaá, ìt niijíp wut jĩ. Páant niijnít, queét caánt di h ìt jũihñap wut jĩ.

⁶ Páant ì niíj jũihñachah joinít, Jesús queét di h nin pah át niíj naáwáp wut jĩ:

—Páant caánt di h ñi niijcá bojoó. Weemdíh caánt mi tá i chãjna caá. ⁷ Moh yéejnitboó ñijeéh páantjeh ì

* 14:3 Lc 7.37-38

jumbipna caá. Débólih ñi teo wáaquíhna, queédih ñi jéih teo wáacna caá. Obohjeéhtih, weémboó ñijeéh nin baácboó bahnibit wã jum jwãhbipna caá.* ⁸ Nint mi bíbohat pah bóo weemdíh páant mi chãjna caá. Wunniíh bácahjidih jwĩpĩ puhwat pah, weemdíh chej jumni yíjĩh puohna, ñ yohat pínahdih mi ámohna caá. ⁹ Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nihat baácboó wĩh túini doonádih naóhna, nint bũ mi chãjatjidihbut ñ naóhbipna caá. Páant ñ naáwáchah joinít, caántdih dawá ñ náhnibipna caá, Jesús ãt niijíp wut jĩ.

Jesúsdih eníhcannitdih ã duó wáyat pínahdih Judas ã naáwát

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Caán láa, Judas Iscariote, Jesús doce ã bohénitjeéh bóo, Jesúsdih eníhcannit sacerdotewã ñ maátadih ã duó wáyat pínahdih naáwádih ãt bejep wut jĩ. ¹¹ Caandíh joinít, maáta ñt weñep wut jĩ. Pánih wēinit,

—Meemdíh dinero jwĩ wãhbipna caá, queét Judasdih ñt niijíp wut jĩ. Pánihna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáyat túut niijná, Judas ãt jenah joi bídip wut jĩ.

Jesús ã bohénit bíicdih ã pée jeémát

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Paacánni pandih jwĩ jeémát yeó jáapna jwíih waadniyeó jáap, oveja wehdih jwĩ mawat yeó jáap, Jesús ã bohénit caandíh nin pah ñt niij wũbh joyóp wut jĩ:

* **14:7** Dt 15.11

—¿Ded m̄ud̄ih t̄igaá Pascua jeémátdih jwiútdih ma n̄mah jeémpbi? ¿Dedboo t̄igaá jeémát jwī chājbi? Jesúsdiht̄ it̄ niij̄ip w̄ut̄ j̄i.

¹³ Páant̄ ī niij̄ichah, Jesús chénewã ã bohénitdih wahnit, nin pah ãt̄ niij̄ip w̄ut̄ j̄i:

—Jerusalén t̄úchina ñi bejeé. Caanná ñi j̄uibínachah, wáam dahj̄ih mah beoni yeebd̄ih ã jwãáhbipna caá. Caand̄ih péenit, ded m̄ud̄ih ã waadáchah, yeebbút̄ ñi péé waadá. ¹⁴ Waadnít, caán m̄ú mínahdih nin pah ñi niij̄ uúbh joyoó: ‘ “¿Dedboo t̄igaá wã bohénit biíc̄dih Pascua jeémátdih wã n̄mah jeémát p̄inah tólih ã j̄um?” Bohéni ã niijná be’, ñi niij̄i m̄ú mínahdih. ¹⁵ Páant̄ ñi niij̄ichah joinít, nihat jwī náahat j̄um beední búdí chah bóo tólihd̄ih ã j̄úut̄bipna caá. Caán tólihboó jwī jeémát p̄inahdih ñi chãjaá, ãt̄ niij̄ip w̄ut̄ j̄i.

¹⁶ Páant̄ ã niij̄ichah joinít, Jerusalén t̄úchina ñt̄ bejep w̄ut̄ j̄i. Caanná j̄uibínit, nihat Jesús ã niij̄át̄ji biíc̄ yoobó ñt̄ jwãáap w̄ut̄ j̄i. Queétdih ã j̄úut̄ni tólihd̄ih waadnít, Pascua jeémát p̄inahdih ñt̄ chãjap w̄ut̄ j̄i. Nihat chãj péenit, Jesús ã páñapboó ñt̄ jwúub bejep w̄ut̄ j̄i. ¹⁷ Tõo ñáh j̄úúwúchah, Jerusalén t̄úchina bejnit, Jesús doce ã bohénit biíc̄dih caán chah bóo tólihna waád j̄uibínit, Pascua jeémátdih queétdih ãt̄ n̄mah jeémép w̄ut̄ j̄i.

¹⁸ Páant̄ ī jeémát pónih, Jesús queétdih nin pah ãt̄ niij̄ip w̄ut̄ j̄i:

—Yeebd̄ih yoobóp̄dih wã naóhna caá. Weemd̄ih eníhcannitdih d̄uó wáini p̄inah ñi cãt̄ih ã j̄umna caá. Caánboó wãjeéh jeémpni caá, ãt̄ niij̄ip w̄ut̄ j̄i.*

* **14:18** Sal 41.9

19 Páant ã niijíchah joinít, búdí náhni dahwanit, nihat biquínajeh nin pah Jesúsdih ít niij úubh joyóp wut jĩ:

—¿Weém nihcan niít? ít niijíp wut jĩ.

20 —**Biíc ñijeéh jumni, pandih weém biíc dih neéh jeémpni caá.*** 21 Páant yeejép wã yapat pínahdih jon jãtih Dios naáwát dih naóh yapani át daacáp tajĩ. Pánihna, weém, nihat cãacwã úud jeñé, caán ã daacátji pahjeh yeejép wã yapbipna caá. ¡Obobheéhtih, weemdíh eníhcannitdih duó wáini yeejép pohba ã yapbipna caá! Caán ã cãac jumcah, chah ãta táí tagaá, Jesús queétdih át niijíp wut jĩ.

Páant ã niijíchah joinít, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah át bac bejep wut jĩ.

22 Á bac bejat túttimah, queét páantjeh í jeéméchah, Jesús pandih ubnit, “**Nin jeémát ma wãhat túina caá, Paá**”, Diosdih niij péanit, ã bohénitdih át daj wãhup wut jĩ.

—**¡Dáa, ñi jeémé! Nin pan wĩh bácah panihni caá,** át niijíp wut jĩ.

23 Túttimah, jiwá iguáh mac jumni babhbat dahdih ubnit, “**Nin babhbat ma wãhatbut túina caá, Paá**”, niij péanit, queétdih át wãhup wut jĩ. Páant ã wãhuchah, queét nihat ít babhbap wut jĩ. Páant í babhbachah, queétdih nin pah át jwúub niijíp wut jĩ:

24 —**Nin babhbat wĩh meép panihni caá. Nin babhbatdih yeebdíh wã wãhat pah, wĩh meépdih yohnit, wã wan wãhbipna caá, dawá cãacwã Dios biíc dih í táí jumát pínah niijná.*** 25 Yeebdíh yoobópdih wã naóhna caá. Nin baácboó jum

* 14:20 Sal 41.9 * 14:24 Ex 24.8; Jer 31.31-34; Zac 9.11

jwǎhna, jiwá iguǎh macdih wǎ jwǎub babhcan niít. Tǎttimah, Dios maáh ã jwǎupboó wǎ jwǎub babhbipna caá, ãt niijíp wut jǐ.

*Pedro ã yeeat pínahdih Jesús ã naáwát
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

²⁶ Pascua jeémátdih jeémp péanit, Diosdih ãt wěi ewep wut jǐ. Pánih eo péa, bac bejnit, Olivo jeená bejni namána ã bohénitdih Jesús ãt numah bejep wut jǐ.

²⁷ Pánih bejna, Jesús queétdih nin pah ãt niúj naáwáp wut jǐ:

—Yeéb nihat weemdíh ñi cádahbipna caá. Jon jǎtih Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niúj daacáp tajǐ: ‘“Ovejawǎdih en daonídih wǎ maobipna caá. Páant wǎ mawachah, nihat ovejawǎ ã jweí peét bejbipna nacaá”, Dios ã niijná caá’, naóh yapani ãt niúj daacáp tajǐ.* Pánihna, weemdíh ñi cádahat pínahdih wǎ jéihna caá. ²⁸ Obohjeéhtih, weemdíh ã mao yohochah yǎhna, Dios weemdíh ã jwǎub booaat tǎttimah, Galilea baácna yeebdíh wǎ waóh bej páibipna caá, ãt niijíp wut jǐ.*

²⁹ Páant ã niijíchah joinít, Pedro nin pah ãt niijíp wut yǎh jǐ:

—Queét nihat ã cádahachah yǎhna, weémboó wǎ cádahcan niít, ãt niijíp wut jǐ.

³⁰ —Yoobópdih meemdíh wǎ naóhna caá. Bwǎ cheijeh mǎjbai chéne ã ewat pínah jǎtih biíc peihcanni láa ‘jCaandíh wǎ jéihcan caá!’ ma niúj yeebipna caá, Jesús Pedrodih ãt niijíp wut jǐ.

* 14:27 Zac 13.7 * 14:28 Mt 28.16

31 —Majeéh weemdíhbut ï mawachah nihna, weemboó ma niiját pah wã niijcán niít, Pedro Jesúsdi h chah át jwáub niijíp wut yuh jĩ.

Queét nihatbut biíc yoobó ït niijíp wut jĩ.

*Getsemaní pácahi jumapboó Jesús ã úbát
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)*

32 Táltimah, Olivo jeená jubínit, Getsemaní ï niijní pácahi jumapna Jesús wã ït jubínap wut jĩ.

—Diosdih wã úbát pónih, ninjĩh ñi cháud páñaá, Jesús ã bohénitdih át niijíp wut jĩ.

33 Páant niij péanit, yúpbít bejnit, Pedro, Santiago, Juandihbut Jesús át namah bejep wut jĩ. Pánih bejnit, cáacwádih ã wun wáhat pínahdih búdí jenah joinít, át jĩgah jwíhip wut jĩ.

34 —Tubít jĩgahnit, wunni pah caá wã jumap. Pánihna, yeebát ñocanjeh, ninjĩh ñi úbh páñaá, queétdih át niijíp wut jĩ.

35 Páant niij péanit, chibít yúpbít bej, baácboó páah yoh ñajnit, 36 “Paá, meém nihatdih jéih beedáni caá. Pánih jumna, ¡Weemdíh ma wunat tútca bojoó! Obohjeéhtih, weém wã wuníhcah yuhna, meémboó páant ma náah yacachah, wã wun wáhibipna caá”, Jesús Diosdih át niijíp wut jĩ.

37 Páant niij úbh péanit, biíc peihcannit ã bohénit ï páñapboó Jesús át jwáub bejep wut jĩ. Páant ã jwáub jubí enechah, ñona ït chájap wut jĩ.

—¿Ma ño niít, Simón? ¿Biíc horabítjeh ñocanjeh, ma noón páicannit beé? 38 Túi jáanit, yeebdíh Diosdih úbát caá náahap, yéj chájat jenah joyátdih yap yohat tút niijná. Túi chájihna yuhna, jáacan, úbhcan, páant ñi jéih bujácán niít, Jesús át niijíp wut jĩ.

39 Páant queétdih níj péa, jwúub bejnit, ã jwíh úbátji pahjeh mantih bíc yoobó át jwúub úbúp wat jĩ. 40 Pánih úbh péa, bíc peihcannit páinit pebhboó ã jwúub jubínachah, jwúub ñona ít chãjap wat jĩ. Tubit quíib chei jumuchah, ít jwúub úwup wat jĩ. Jesús queétdih ã wucuchah, tíicna, caandíh ít jéih jepahcap wat jĩ. Túttimah, jwúub úbúdih bejniji, páinit pebhboó Jesús át jwúub jubínap wat jĩ. 41 Bíc peihcanni láa úbhnit, páinit pebhboó át jwúub jubínap wat jĩ.

—¿Yeéb páantjeh ñonit, choó níit ñi chãjap? ¡Páant bóojeh tigaá! Butéh yéejnit weemdíh tewedih juná caá í chãjap. 42 Ñi jáa bojoó. Chóbe. Weemdíh eníhcannitdih duó wáini ã juná caá, Jesús queétdih át níijíp wat jĩ.

*Jesúsdih eníhcannit caandíh í tewat
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)*

43 Páant Jesús ã níijíchahjeh, ã bohéniji Judas át jubínap wat jĩ. Judasjeéh dawá ít jubínap wat jĩ. Íibat naaná, máa quiítnadihbut ít bíbohóp wat jĩ. Sacerdotewã í maáta, Moisés ã watatjidih bohénit, jwiít judíowádih waóhnihtwat queétdih ít wahap wat jĩ, Jesúsdih teonit, í pebhna í ub bejat pínah níijná.

44 Jesús pebh í bejat pínah játih, Judas ãjeéh bejnit pínahdih nin pah átát níj jéihya naáwáp wat jĩ: “Páo tíibdiht nomnit, wã úbhniht ñi teweép. Teonit, ñi cātíh ñi ub bejeé, ã jweicát pínah níijná”, át níijíp wat jĩ.

45 Pánihna, Jesúswã pebhna jubínit, Judas Jesús pebh át jubínap wat jĩ.

—¿Ma jam, Bohéní? níj uúbhnit, Jesús púo tíbdih ãt nomop wut jĩ. ⁴⁶ Páant Judas ã uúbúchah ennit, Jesúsdihtewedih jũóhñit caandíh ãt tewep wut jĩ.

⁴⁷ Obohjeéhtih, pebhbit ñuhni Jesús ã bohéniboó íbat naadíh jwãat wái ubnit, sacerdotewã ã maáhdih teo wũhniíh moli chóodih ãt dáuc bóod yohop wut jĩ. ⁴⁸ Caandíh tewedih jubínitdih nin pah Jesús ãt niijíp wut jĩ:

—¿Nuumnídih tewat pah íbat naaná, máa quiítnadihbut ubnit, weemdíh tewedih ñi jũóhñit beé? ⁴⁹ Yeó jáap jumat pah Dioíh muúboó ñijeéh wã jumuchah yuhna, weemdíh ñi teocap be.* Obohjeéhtih, Dios naáwátidih naóh yapani ã daacátji pahjeh buu weemdíh ã yapa naáh, ãt niijíp wut jĩ.

Pánihna, Jesúsdihteonit, ãt ub bejep wut jĩ. ⁵⁰ Páant ã teo bejehah enna, nihtat ã bohénit caandíh ãt éemp jwei béjep wut jĩ.

⁵¹ Obohjeéhtih, weémboó jáap behni, ãoniji wíih ñajapdíh bóo chóojíhjih míc bainit, Jesús wã ã bejat táttimah wã ñuún péenap jĩ. Páant wã ñuún péenachah ennit, Jesúsdihteonitboó weemdíhbut ã tewep yuh jĩ. ⁵² Obohjeéhtih, páant ã tewechah yuhna, caán chóodih cádah yoh bojnit, yégueh wihcannijeh wã ñáo jwei béjep jĩ.

Judíowã ã maáta Jesúsdiht uúbh joyát

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Pánih Jesúsdiht ub bejnit, sacerdotewã ã maáih muuná ãt ub waad béjep wut jĩ. Áih muúboó

* **14:49** Lc 19.47; 21.37

jumni míc wáacat tólihboó caanjéh, bita sacerdotewã ã maáta, jwiít judíowãdih waóhnit, Moisés ã wutatjidih bohénitbut juibínit, Jesúsdi naóh yacat túut niijná, queét nihat ãt míc wáacap wut jĩ. ⁵⁴ Obohjeéhtih, Pedroboó Jesúsdih ywápjuh ãt ñwán péenap wut jĩ. Pánih ñwán péenit, sacerdotewã ã maáih mwú wáihyat júduboojéh ãt waád juibínap wut jĩ. Pánih waád juibínit, Pedro twú cúut jwéejdih, mwúdíh wapnit biíc dih, ãt méé chúudap wut jĩ.

⁵⁵ Sacerdotewã ã maáta, nihat bita maáta biíc dih wáac juibínit, “Jesús yeejép chãjna beé”, niijnít dih bidna ãt chãjap wut jĩ. Jesúsdih peéh mawíhna, chénewã biíc yoobó naóh nit dih bidna ãt chãjap wut yah jĩ. Obohjeéhtih, ãt bid jaicáp wut jĩ. ⁵⁶ Dawá nih yáanit, mácah míc ãt naáwáp wut jĩ. ⁵⁷ Biquína ñah ñwáhtih, nin pah ãt niúj yee naáwáp wut jĩ:

⁵⁸ —Nin pah ã niijíchah, jwĩ joyóp be: ‘Nin Dioih mwú cãacwã ã chãjniidih wã yéjea beedábipna caá. Biíc peihcanni yeó jáap túttimah jáap mwú, cãacwã ã chãjca naáh mwúdíh wã chãjbipna caá’, ã niijíp be, ãt niijíp wut jĩ.*

⁵⁹ Obohjeéhtih, páant niijná yahna, mácah míc ãt niijíp wut jĩ.

⁶⁰ Sacerdotewã ã maáh cãacwã cãtíh ñah ñwáhtih, —¿Dépanih tigaá queétdih ma jéih jepahcan? ¿Dedé tibeé ma yéje chãj, meemdíh páant ã niúj naóh yacachah? Jesúsdih ãt niijíp wut jĩ.

⁶¹ Obohjeéhtih, Jesúsboó ãt jepah jwahcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih enna, sacerdotewã ã maáh

—¿Meém Dios ã wahní niít? ¿Dios, jwĩ wěini, ã wúh niít? Jesúsdih ãt jwúub niijíp wut jĩ.

* 14:58 Jn 2.19

62 —Páant ma niiját yoobópdihi tigaá. Weém nihat cãacwã úud jeñé Chah Wēpni ã jéihyepmant bóo buwámant chúudnit, wã wutuchah, ñi enbipna caá. Mah tólihnajih wã jwúb dei júwúchahbut ñi enbipna caá,* Jesús át niij jepahap wut jĩ.

63 Páant ã niijíchah joinít, sacerdotewã ã maáh búdí át íjip wut jĩ. ã íjat júutna, ãih jih bóo yégueh chódih át yeo wáyap wut jĩ. Pánih yeo wáinit,

—¿Dépanih tigaá bita naóhñit pínah jwíta bid?

64 ‘Weém caá Dios wááh’, Jesússeh ã niijíchah, yeéb nihat ñi joiná be. ¿Yeébboó ded pah tigaá caandih ñi niij jenah joí? ãjeéh jumnitdih át niijíp wut jĩ.

—Caandih peéh mao yohat caá náahap, queét nihat ãt niijíp wut jĩ.*

65 Páant niijnít, biquína Jesússeh ãt coí jáha jwíhip wut jĩ. Coí jáhanit, quíib nem chéu póocnit,

—Dios wááh jumna, ma naáwá ¿déhe tibeé meemdih mao? ãt niij deoh naáwáp wut jĩ.

Túttimah, Dioih mūdih wapnit soldadowādh ã wūhuchah, queébut Jesússeh ãt pañap wut jĩ.

Pedro ã yeat

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

66 Páant ã chājat pónih, wáihyat júdu díitna Pedro ã méé chúuduchah, sacerdotewã ã maáhdih teo wūhñih mit juibínap wut jĩ. 67 Juibínit, Pedro tuu cáutdih ã méé chúuduchah ennit,

—¿Meembút Jesús Nazaret tútchimant bóojeéh péeni nihcan níit? mit niij úubh joyóp wut jĩ.

* 14:62 Dn 7.13 * 14:64 Lv 24.16

68 –Ījeéh péeni nihcan caá. Caán ma niijní Jesúsdih wã jéihcan caá. ¿Ded pah niij tígaá ma chãj? Pedro át niij yee jepahap wut jĩ.

Páant niijnítjeh, tũ cúut jwëejdih chúudniji bejnit, jęcna át jwei bėj ñũhup wut jĩ. 69 Páant caánboó ã ñũhuchah, teo wãhnih Pedrodih mit jwúub enep wut jĩ. Pánih ennit, mi pebh en ñũhnitdih nin pah mit jwúub niijíp wut jĩ:

–Nin newé Jesúsjeéh péeni caá, mit niijíp wut jĩ.

70 –Nihcan caá. Weém ãjeéh péeni nihcan caá, Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

Táttimah, bita caanjĩh en ñũhnit jwãh

–Ājeéh péeni caá meém. Caandíh péenit Galilea baácdih moón míicjeh caá. Meembút Galilea baácdih bóo ma jumna caá. Pánihna, meembút ãjeéh péeni nacaá, Pedrodih ĩt niijíp wut jĩ.

71 –Weém yeeni nihcan caá. Túi yoobópdih yeebdíh wã naóhna caá. ĩÑi niijní newédih wã jéihcan caá! ĩPáant yoobópdih wã naóhcah, Dios weemdíh ã peéh chãja naáh! Pedro át jwúub niij yeenap wut jĩ.

72 Páant ã niijátjeéhjeh, mujbai át jwúub ewep wut jĩ. Páant ã jwúub ewechah joinít, “**Mujbai chéneji ã ewat pínah jãtih ‘Caandíh wã jéihcan caá’, meém biíc peihcanni láa ma niijbípna caá**”, Jesús ã niijátjidih Pedro át náhninap wut jĩ. Pánih náhninit, Pedro búdí át juñúp wut jĩ.

15

*Maáh Pilato Jesúsdih ã uúbh joyát
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)*

¹ Baáb jéenechah, sacerdotewã ã maáta, jwiít judíowã jwĩ maáta, Moisés ã wutatjidih bohénit, bita maátabut ãt míc wáac jwibínap wut jĩ. Pánih míc wáac jwibínit, Jesúsdiñ ded pah ã chãjat pínahdih ãt míc wéhenap wut jĩ. Pánih míc wéhe péanit, Jesúsdiñ ãt chéwat túutap wut jĩ. ã chéu péaat túttimah, maáh Pilato pebhboó ãt ub bejat túutap wut jĩ. Pilato, Roma baácdih bóo, Judea baácdih moondih wutni ãt jumap wut jĩ. ² Páant ã ub jwibínachah ennit, Pilato Jesúsdiñ nin pah ãt niñj wábh joyóp wut jĩ:

—¿Meém yooópdiñ judíowã ã maáh niít? ãt niñjíp wut jĩ.

—**Ma niñjat pah tigaá**, Jesús ãt niñj jepahap wut jĩ.

³ Pánihna, sacerdotewã ã maáta Pilatodih yeenit, Jesúsdiñ yeejép ãt naóh yacap wut jĩ.

⁴ Páant ã naóh yacachah joinít, nin pah Pilato Jesúsdiñ ãt niñjíp wut jĩ:

—¿Páant meemdih ã naóh yacachah joiná yuhna, ma jéih jepahcan niít? ãt niñjíp wut jĩ.

⁵ Obohjeéhtih, Jesús ãt jwáub jepahcap wut jĩ. Páant ã jepahcatdih ennit, Pilato búdí ãt wáhi bejep wut jĩ.

Jesúsdiñ ã mao yohat túutat

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

⁶⁻⁷ Caán láa, Romanowã queét judíowãdih ã maáh jummatdih íjnit, biquína judíowã Romanowãdih ãt míc mawap wut jĩ. Pánih míc maona, cáacwãdih ãt mao yohop wut jĩ. Páant ã mawachah, ã teonitji nemat mawáboó dawá ãt jumap wut jĩ. Barrabás wut jummat ãt jeeh nemat mawáboó ãt jumap wut jĩ. Pascua jummat pah Pilato biíc cáac nemat mawáboó

jumni, cãacwã ï bacaat tãutnidih ãpĩ bacanap wut jĩ. ⁸ Pãnihna, cãacwã Pilato pebh jãibĩnit, biíc nemnidih ã bacaat pínahdih ït ãúbáp wut jĩ.

⁹ Pãant ï ãúbáchah joinít, Pilato queétdih nin pah ãt niíj ãúbh joyóp wut jĩ:

—¿Yeéb judíowã ñi maáhdih wã baca wũh jĩh? ¿Caandíh niít ñi náahap? ãt niijíp wut jĩ.

¹⁰ Dawá cãacwã Jesúsdihi ï weñechah, sacerdotewã ï maátaboó caandíh tãbit íjna, ït mawat tãutap wut jĩ. Pãnihna, queét Jesúsdihi ï íjatdih jéihnit, cãacwã ï weñatdihbut jéihnit, Pilato queétdih páant ãt ãúbh joyóp wut jĩ. ¹¹ Obohjeéhtih, cãacwã Jesúsdihi ï náahachah yuhna, sacerdotewã ï maátaboó queétdih jac wutnit, Barrabásboodíh ã bacaat pínahdih ït jepahat tãutap wut jĩ.

Pãant ï jac wutuchah joinítji,

—¡Barrabásdih caá jwĩ náahap! ¡Caandíh jwiútdih ma baca wũhú! Pilatodih cãacwã ït niíj jepahap wut jĩ.

¹² —¿Yeéb judíowã ‘jwĩ maáh’, ñi niijnídih dedé tigaá wã chãjbi? Pilato ãt niijíp wut jĩ.

¹³ —¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tãutú! ït niíj ñaacáp wut jĩ.

¹⁴ —¿Dépanihna? ¿Dedé tigaá ã yéejatji, páant ñi niijíchah? Pilato ãt niíj ãúbh joyóp wut jĩ.

Obohjeéhtih, queét chah ït jwúub niíj ñaacáp wut jĩ.

—¡Caandíh cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat tãutú! ït niijíp wut jĩ.

¹⁵ Pãnihna, cãacwã caandíh ï íjcat pínah niijná, Pilato Barrabásdih queétdih ãt baca wũhup wut jĩ. Pãnih bacanit, soldadowãdih momo jiwí chóo

coóh jumni tōpnajīh Jesúsboodíh át puñat túutup wut jī. Pánih puñat túutnit, Pilato caandíh át ub bejat túutup wut jī, cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohat pínah niijná.

¹⁶ Páant ā ub bejat túutuchah joinít, Pilatoíh muú diítna Jesúsdi h it ub waad béjep wut jī. Pánih ub waad béjnit, caanjīh wapnit soldadowā it míc wáacap wut jī. ¹⁷ Pánih míc wáacnit, Jesúsíh yégueh jih bóo chóodih too dugnit, maáh ā duwát pah jígo hni duuni chóodih caandíh it yacap wut jī. Maáh ā duwát júdu pah chājnit, óot pihdih péeb wao péanit, Jesúsíh wao dáhdih it yacap wut jī. ¹⁸ Maáhdih ipí chājat pah Jesúsdi h nin pah it niij deoh naáwáp wut jī:

—¡Ma túi jumúú! ¡Meém caá judíowā ī maáh! it niij deoh naáwáp wut jī. ¹⁹ Pánih deoh naóh nit, máa doóbhjīh āih wao dáhdih maonit, it coí jāhanap wut jī. Pánih mao coí jāhanit, maáhdih weñat pah Jesús pebh it bó dicha caj yoh ñajap wut jī. ²⁰ Páant niij deoh naóh péanit, duuni chóodih too dugnit, āih yégueh chóodihjeh it jwáub yacap wut jī. Pánih yacnit, it ub bac bejep wut jī, cruzboó péoh dodhnit, ī mao yohat túut niijná. Pánih ub bejna, āih cruzdih bewat túutnit, ī mao yohat pínah jeéboó caandíh it ub bejep wut jī.

*Jesúsdi h cruzboó péoh dodhnit, ī mawat
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)*

²¹ Ī mao yohat pínah jeéboó bejnit, Simón, Cirene baác di h bóodih it jwááap wut jī. Simón Jerusalén tútchiboó jubína át chājap wut jī. Caán Simón ā wehboó jwíjeéh jumnit Alejandro, Rufojīh ī jumna

caá.* Pánihna, queét ĩ ĩp Simóndih jwãáhnit, soldadowã caandíh Jesúih cruzdih ĩt bewat túutap wut jĩ.

²² Pánih bejnit, Gólgota wüt jamapna ĩt juibínap wut jĩ. “Gólgota” niijná, “Waó Iidíp jeé”, niijná ĩt chãjap wut jĩ. ²³ Pánih caanná juibínit, mirra wüt jamni macjĩh widnit, ĩ ub bejni jiwá iguĩh macdih Jesúsdih ĩt tóihyop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, caan mácdih Jesús át babhcap wut jĩ. ²⁴ Túttimah, cruzboó Jesúsdih ĩt péoh dodhdop wut jĩ. Pánih péoh dodh péanit, áih yégueh chóojidih “¿Deih tiguaá ã jumbi?” míic niijnít, tíhwat júdunabitjĩh soldadowã ĩt yoh tíhwip wut jĩ.*

²⁵ Cheibitjeh nueve yeó ã jamuchah, Jesúsdih cruzboó ĩt péoh dodhdop wut jĩ. ²⁶ ã yéejatdih naóhna, cruzboó áih wao cháh, nin pah ĩt niij daác búudhdap wut jĩ. “JUDÍOWÃ ĩ MAÁH”, caán naadĩh ĩt niij daacáp wut jĩ. ²⁷ Chénewã numnítidihbut biih cruznadih Jesús pebh ĩt péoh dodhdop wut jĩ. Biícđih ã jéihyepmant bóo bawámant, biíhdih ã wáyámant bóo bawámant péoh dodhñit, queét tac yoób Jesúsdih ĩt péoh dodhdop wut jĩ. ²⁸ Jon jãtih Dios naáwátđih naóh yapani ã daacátji biíc yoobó Jesús át yapap wut jĩ: “‘Wutatđih yap yohnitjeéh jamni caá’, cáacwã caandĩh ĩ niij jenah joibípna caá”, át niij daacáp tajĩ.*

²⁹ Cruz pebh en yap bejnit Jesúsdih nin pah yeejép ĩt niij deoh naáwáp wut jĩ.*

—¡Eneéh buca! ¿Dioih muedih yohnit, biíc peih-canni yeó jáap túttimah, meém caán muedih jwúub

* 15:21 Ro 16.13 * 15:24 Sal 22.18 * 15:28 Is 53.12 * 15:29 Sal 22.7; 109.25

chãjni pínah niít?*

³⁰ Pánihni jumna, ¡caán ì péoh dodhdopmant meemjéh ma dei jũúwá! ìt niijíp wut jĩ.

³¹ Páant ì niiját pah sacerdotewã ì maáta, Dios ã wutadnih bohénitbut biíc yoobó caandih nin pah ìt niij deoh naáwáp wut jĩ:

—Caán bitadnih túi teo wáacni jumna yuhna, caanjéh ã jéh míic teo wáaccan caá. ³² ‘Judíowã ì maáh caá’, niijná, cruzmant ã dei jũúwáchah enna, caandih jwĩ jepahbipna caá, ìt niijíp wut jĩ.

Ájeéh ì péoh dodhnitbut yeejép ìt niijíp wut jĩ.

Jesús ã wunat

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Jesús cruzboó ì péoh dodhni ã ñahuchah, yeó jáap tac yoób ã dupúáh bejep jĩ. Nihat baácboó dupú bejnit, biíc peihcanni horas túttimah, ã jwáub baáb jwáub bejep jĩ, páant mantih. ³⁴ Páant ã jwáub baabát pínah játihbit, Jesús nin pah át niij wép ñaacáp wut jĩ: “**Eloí, Eloí, ¿lemá sabactani?**” niijná, “¿Wĩih Dios, wĩih Dios, dépanih tigaá weemdih ma éemp bej?” Jesús át niij ñaacáp wut jĩ.*

³⁵ Páant ã niijíchah joinít, biquína caanjĩh ñahnit,

—Dios naáwátidih naóh yapani Elíasjidih bidna caá ã chãjap, ìt míic niijíp wut yuh jĩ.

³⁶ Biíc ìjeéh jumniboó ñáo ñah bejnit, páab chuí déedih ubnit, bijni jiwá iguáh macdih báah, máa doóbh yapatdih chéó búudh, júut ñahanit, Jesúsdih át wái nomat túutup wut yuh jĩ.* Pánih wái nomat túutnit, caanjéh nin pah át míic niijíp wut jĩ:

* **15:29** Mr 14.58; Jn 2.19 * **15:34** Sal 22.1 * **15:36** Sal 69.21

—¡Á jumꝰ naáh! Elíasji nindih teo wáacadih ã jũúwúchah, jwĩ en jwꝰh jĩh, ãt niijíp wꝰt jĩ.

³⁷ Páant ã niiját túttimah, tũbit ñaácnit, Jesús ãt wꝰnah bejep wꝰt jĩ. ³⁸ Páant ã wꝰnꝰchahjeh, Dioíh mꝰú díitboó ĩ jãh yaíhni búdí wꝰꝰpni chóo yeo dei bejnit, chéne chóo pah ãt chãwáp wꝰt jĩ.* ³⁹ Caán ã wꝰnꝰchah ennit, Jesús pebh ñũhni soldadowã ĩ maáh nin pah ãt niijíp wꝰt jĩ:

—Yoobórdih nin Dios wũúh ta tigaá”, ãt niijíp wꝰt jĩ.

⁴⁰ Chibít yꝰꝰpbit biquína yaádh Jesúsdiĥ ĩt en ñũhꝰ wꝰt jĩ. Queét yaádhjeéh Mágdala tútchidiĥ bóli María mit jumꝰ wꝰt jĩ. Biíh wili Mariábut mit jumꝰ wꝰt jĩ. Caánt José, ã úud Santiago ĩ ín mit jumꝰ wꝰt jĩ. Biíh wili Salomébut mit jumꝰ wꝰt jĩ. ⁴¹ Jesús Galilea baácboó ã jum jwꝰhꝰchah, queét yaádh caandíh teo wáacnit ĩt jumꝰ wꝰt jĩ. Pániĥna, Jerusalén tútchina Jesús ã bejehchah, queét yaádh dawá bita yaádhbut ãjeéh ĩt péenap wꝰt jĩ.*

Jesúh bácaĥjidiĥ ĩyohat

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jwĩ chooát yeó jáap játiĥ bóo, jwĩ chooát pínahdiĥ jwĩ ámohni yeó jáapdiĥ, Jesús ãt wꝰnꝰ wꝰt jĩ. Caan chéyeh tōo ñáh jũúwát pínah játiĥ, José, Arimatea tútchidiĥ bóo, Jesúh bácaĥjidiĥ Pilatodiĥ úúbúdiĥ ãt bejep wꝰt jĩ. Caán José jwiít judíowã jwĩ maátajeéh ã jumꝰchah, caandíh bita maáta ĩpĩ táí joyóp wꝰt jĩ. Dios ã maáh jumꝰat pínahdiĥ táí páini ãt jumꝰ wꝰt jĩ. Caán úumcanjeh, Pilatodiĥ Jesúh bácaĥjidiĥ úúbúdiĥ ãt bejep wꝰt jĩ, jwĩ chooát yeó

* **15:38** Ex 26.31-33; 2Cr 3.14 * **15:41** Lc 8.2-3

jáap ã waadáchah, ãih bácahji páantjeh cruzboó ã ñhcat pínah niijná. ⁴⁴ Jesús játih ã wunat doonádih joinít, Pilato át joí wáhi bejep wut jĩ. Pánih joí wáhi bejnit, soldadowã ĩ maáhdih át bid bojop wut jĩ. Á pebh ã jaibínachah, nin pah caandih át niij wúbh joyóp wut jĩ:

—¿Jesús wãát wunah bejnit beé? át niijíp wut jĩ.

—Wãát wunah bejna beé, soldadowã ĩ maáh át niij jepahap wut jĩ.

⁴⁵ Páant ã niij jepahachah joinít, Pilato ãih soldadowãdih Jesúih bácahjidih ub deyanit, Josédih át wúhat túutup wut jĩ. ⁴⁶ Páant ã niiját joinít, táí baabní yégueh chóodih jíib chãj, cruzna jumupboó jwúub bejnit, Josédih Jesúih bácahjidih ĩ ub deya wáhuchah, át ubap wut jĩ. Pánih ubnit, caán yéguehjĩh pin péanit, jeedih ĩ baadníji íitboó caandih át yohop wut jĩ. Yohnit, búdí jeé júdudih tóo pátú bejnit, caán íitdih át nemep wut jĩ. ⁴⁷ Páant ã yohochah, Mágdala títchimant bóli María, biíh wili Maríabut ĩt enep wut jĩ. Caánt María biíh José ĩn mit jumup wut jĩ.

16

Jesús ã boo pud jáúwát

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Jwiít judíowã jwĩ chooát yeó jáap ã yapachah, tóo ñáh jáúwúchah, biíc peihcannit yaádh chej jumnidih jíib chãjadih ĩt bejep wut jĩ, Jesúih bácahjidih ĩ ñáñat pínah niijná. Mágdala títchimant bóli María, biíh wili María Santiago ĩn, Saloméjĩh, queét biíc peihcannit yaádh jíib chãjadih ĩt bejep wut jĩ. ² Túttimah bóo yeó jáap baáb jénechah,

chej jumnidih ɯbnit, queét yaádh Jesúih bácahdih yohopji jeé íitboó ít bejep wɯt jĩ.

³ —¿Déhe tigaá jwiít dih jeé júɯdih ĩ pátú yoh wáhbí? queétjeh ít níj míc wéhe bejep wɯt jĩ.

⁴ Pánih juibína, José ã nemniji jeé júɯ caán ít jwějdih ã ñuhɯchah ít enep wɯt jĩ. Caán búdí júɯ ã jumɯchah, cãacwã ĩ tóo pátú dodhdát pah át lajap wɯt jĩ. ⁵ Pánihna, caán íitdih waád juibínit, jáap behni pah jígoħni ángeldih ít enep wɯt jĩ. Caán ángel túi baabní yégueh chóo dɯonít, ĩ jéihyepmant bóo buwámant át chúɯɯ wɯt jĩ. Caandíh ennit, búdí ít ɯmɯp wɯt jĩ.

⁶ Páant ĩ ɯmɯchah ennit, caán ángel queét yaáhdih nin pah át níjíp wɯt jĩ:

—¡Ñi ɯmca bojoó! ¿Yeéb Jesús, Nazaret tátchidih bóo cruzboó ñuhnit, wɯnnijidih bid níit ñi chãjap? Obohjeéhtih, ninjĩh ã wihcan caá. Jáantjeh ã boo pud júúwɯp be. Caandíh ĩ cáagátjidiħ ñi enee. ⁷ ɯmcanjeh, ã bohénitdih naáwádih ñi bejeé. Pedrodihbɯt ñi túi naáwá chaáh. ‘Jáantjeh ã naáwátji biíc yoobó Jesús yeebdíh Galilea baácna ã waóh bej páina caá. Caánboó caandíh ñi jwãáħbipna caá’, ã bohénitdih ñi níjíp, ángel át níjíp wɯt jĩ.*

⁸ Páant ã níjíchah joinít, bac bejnit, yohopji jeé íitmant ít ñáo jwúub bejep wɯt jĩ. Ñáo jwúub bejnit, ɯmna, méménit, bitadih ít naóħcap wɯt jĩ.

*Mágdala tátchidih bóli Maríadiħ Jesús ã jígoħat
(Jn 20.11-18)*

* **16:7** Mt 26.32; Mr 14.28

⁹ Chooát yeó jáap túttimah, Jesús boo púd jũóhniji Mágdala tútchidih bóli Mariádih át jwíih jígohop wut jĩ. Caánt siete nemépwã jumnihjidih Jesús ã booanih mit jumap wut jĩ. ¹⁰ Jesús ã bohénitji caandih ĩ juñúchah, Mariáboó caandih mi enatjidih queétdih naáwádih mit jubínap wut jĩ. ¹¹ “Cristo át jwúub boo púd jũóh tabeé. Caandih weém wã enna be”, queétdih mitih niijíp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant mi niijíchah yuhna, ĩt joyáh bojop wut jĩ.

*Chénewã Jesúsjeéh péenitdih ã jígohat
(Lc 24.13-35)*

¹² Túttimah, chénewã Jesús wãjeéh jibnitji muú wihcapboó ĩ jib bejehchah, Jesús queétdih át jígohop wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, mácah ã jígohochah, jwíih beh encan yuhna, túttimah, caandih ĩt beh enep wut jĩ. ¹³ Pánih beh ennitji jwúub bejnit, ĩ chéenwádih Jesús dih ĩ enatjidih ĩt naáwáp wut yuh jĩ. Obohjeéhtih, páant ĩ naáwáchah yuhna, queétdihbat ĩt joyáh bojop wut jĩ.

Áih táini doonádih ã bohénitjidih Jesús ã naáwát túttat

(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ Túttimah, once ã bohénitji ĩ jeéméchah, queétdih Jesús át jígohop wut jĩ. Caán ã naáwátjidih táni jenah joicán, jwúub booni bitadih ã jígohatdih ĩ naáwáchah yuhna, ĩ joyáh bojatji jíib queétdih át jũihñap wut jĩ. ¹⁵ Pánih jũih péanit, queétdih nin pah át niijíp wut jĩ: **“Nihat baácboó wíih táini doonádih nihat cãacwádih naáwádih ñi bejeé.*** ¹⁶ **Weemdíh jepahnit, daabáát túttnit, iiguípna ĩ bejat déejidih Dios ĩ yéejatdih ã yoh wũhbiipna caá.**

* 16:15 Hch 1.8

Obohjeéhtih, weemdíh jepahcannitdih Dios ã peéh chãjachah, iiguípna ã bejbipna caá. ¹⁷ Det weemdíh jepahnitboó wã wēpatjĩh nin pah ã chãjbipna caá: Nemépwã cãacwãih bácahmant jumnitdih ã bacat túutbipna caá. Mácah wéheatjĩh ã wéhebipna caá. ¹⁸ Maidih ã tewechah, ã chãacáchah yuhna, dedé ebépdih ã babhbachah yuhna, queétdih ã chãúhcan níit. Wunnitdih ã teo jáha úbúchah, ã túi boobipna caá”, ãt niijíp wut jĩ.

Jesús jeáboó ã púuh laab béjat

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Páant niij naóh péanit, jwĩ Maáh Jesús jeáboó ãt púuh laab béjep wut jĩ. Pánih púuh laab jaibínit, maáh waadná, Dios ã jéihyepmant bóo buwámant ãt chúudup wut jĩ.* ²⁰ Pánihna, Dios cãacwãdih ã túi ubat pínah doonádih Jesús ã bohénitji nihat pebhboó naáwádih ãt bejep wut jĩ. Pánih naóhnit, jwĩ Maáh queétdih ã teo wáacachah, ã wēpatjĩh cãacwã ã jéih chãjca naáhdih ãt chãj júutup wut jĩ. Páant ã chãj júutuchah, ã naáwátdih joinítboó, “Ï naáwát yoobópdih caá ã jumup”, niijnít, Diosdih ãt túi jepahap wut jĩ.

Páant bóojeh tigaá weém Marcos wã daacát.

* **16:19** Hch 1.9-11

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2